III. ÉVFOLYAM 5. SZÁM 1998. MÁJUS ÁRA: 198 FT

INTERNET KALAUZ

Szép honlap

- Hogyan interneteznek a vakok?
- „Hát én immár kit válasszak?"
- Exkluzív: A WEBek URA
- Lengyelországban ingyenes szolgáltatás is van
- A rádió hőskora
- A birodalmi tévék végnapjainak kezdete?

INTERNET KALAUZ

Az első magyar Internet-magazin.

Kiadja:
PRÍM Információ-technológiai Kft.
1116 Budapest, Hunyadi Mátyás u. 32.

Felelős vezető:
Szabó Hédy (szabo@prim.hu)

Főszerkesztő:
Vértes János Andor
(vertes@prim.hu)

A Barangolás rovat szerkesztője:
Kolma Kornél
(kkolma@webmester.hu)

A Web-mester szerkesztője:
Balogh Attila Balázs
(bab@webmester.hu)

Tervezőszerkesztő:
Henger Attila (henger@prim.hu),
Krébecz József, Krébecz Krisztián
(assa@hungary.net)

Címlapterv: Rusz László

Olvasószerkesztő: Fábián Gábor

Karikatúra: Nagy Kornél

Telefon: 228-3372, 228-3373
Telefax: 228-3373/13
Mobil: 20-343-077, 20-343-078
E-mail: ikalauz@prim.hu
CompuServe: 105277,140
1506 Budapest, Pf.: 140.
Egy lapszám ára: 198 Ft
Előfizetési díj egy évre: 2090 Ft
Megrendelhető: a Kiadónál e-mailben, levélben vagy faxon.

Az Internet Kalauz megtalálható a Világhálón: **http://www.ikalauz.hu**

Hirdetésfelvétel: a Kiadóban
Reklám-marketing:
Henger Ágnes (henger@prim.hu)

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió

Nyomás:
Veszprémi Nyomda Rt.

Terjeszti:
Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.
Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft.
Nemzeti Hírlapkereskedelmi Egyesülés
Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatóság
Hozzáférhető még a nagyobb könyvesboltokban és az Internet-kávéházakban.

HU ISSN 1219-9001

Májusi számunk hirdetői:

Következő számunk június 2-án jelenik meg!

A NET-TV minősége és mennyisége

Lapunk olvasásakor érdemes figyelni az alábbi jelekre:

Cikk, amit mindenki figyelmébe ajánlunk:

Szakmai jellegű információ, vagy egyéb okból a köznyelvtől eltávolodott, „magasan szárnyaló" cikk, aminél laikus olvasóink kiadhatják Pósalaki bácsi jelszavát: „ugorgyunk":

Vélemény, vitairat, gondolat:

Levél, vagy levélcímet (e-mail) tartalmazó írás:

Fontos figyelmeztetés, szabályismertetés:

Talány, kérdés, rejtvény:

Ha ma Magyarországon történik valami új, a főszereplők általában meglehetősen hangosan jelentik be az eseményt, legyen szó akár Internettel kapcsolatos világszenzációról, akár valami egészen másról. Így tanítja a marketing, minden gőzt a dudákba!

Ülök a NET-TV beharangozásának sajtótájékoztatóján, és mintha valami fordított dolog történne. A bejelentők hűteni próbálják a kedélyeket, fékezni a várakozást... *Börtsök Zoltán,* a TV-NET ügyvezetője ilyesmiket mond:

– Egészen más a sávszélesség a TV-NET saját rendszerén belül, mint azon kívül. Ezért ha valaki kapcsolt vonalon tér be a nettv.tvnet.hu címre, korántsem biztos, hogy valóban élőben látja majd, hogy épp akkor mi történik az Ifabón...

(Csak zárójelben: tavaly, amikor a TV-NET egy web-kamerával behozta a Váci utca életét az Ifabóra, Börtsök Zoltán az Ifabón tartott előadásában úgy kommentálta a dolgot, hogy egy igazi televíziós műsorra a weben még éveket kell várni...)

Lelekács Sándor, a VAN Videotechnikai Kft. ügyvezetője minderre még rá is licitál:

– Manapság, a házi mozik korában kicsit zavarban vagyok, amikor megkérdezik, hogy végül is mekkora a NET-TV képmérete... Lesütöm a szemem, és úgy mondom: két bélyegnyi... Ha nagyon rövidlátó valaki, ezt azért megduplázhatja, őt úgysem zavarja, hogy ilyenkor romlik a felbontás minősége... Hogy mennyire mozgókép? Hát, másodpercenként két-három kép is megérkezik egymás után, ha jó a vonal... Hang? Hát nem dolby sztereo, de azért nem sokkal rosszabb, mint ahogyan a Kossuth-ot annak idején egy Szokol rádión vették, mondjuk Nyíregyházán...

Bizony, ha valaki felfokozott várakozással tekintett akár az Internetto-Irisz március 31-én lebonyolított kísérletére, vagy így tekint a most induló ötnapos Ifabo-közvetítésre, akkor könnyen csalódhat, és erős túlzásnak tarthatja e témával foglalkozó cikkeink egyikének címét: „A birodalmi tévék végnapjainak kezdete?" Ugyan már! A házi mozi féljen a recsegő, szakadozó „bélyegtévétől"? A másik írás, amely az előbb említettet bevezeti, és az ötnapos Ifabo-tévét tényszerűen bemutatja, címében is tárgyszerűbb – „Televíziók sugárzási engedély nélkül" –, ám a fenti paraméterek épp a „televíziók" szót kérdőjelezik meg, hiába áll mellette a 48-as eszméket idéző fene nagy szabadság...

Na de ha azok, akik NET-TV-t akarnak, és fognak is csinálni, így csitítanak, akkor minek vágnak az egészbe bele?

Talán, mert most jött el az a pillanat, amikor a hálózatos tévéműsornak már alapvetően nincs technológiai akadálya. Ami hátravan, az egytől egyig mennyiségi és nem minőségi kérdés. S ezek a mennyiségi korlátok (gondoljunk csak az Internet2 ambiciózus – a sávszélességet ezerszeresre növelő – terveire vagy az új szoftver- és hardvertechnológiák egyre fokozottabb tempóban történő felbukkanására) akár hamarabb ledőlhetnek, mint azt magunk is hinnénk.

Sőt: a korlát már ma sem mindenütt egyformán korlát, a bérelt vonalas internetezők vagy éppen a TV-NET ügyfelei többet élvezhetnek abból a műsorfolyamból, ami másokhoz esetleg csak szakadozottan vagy éjszakai letöltéseknél jut el.

Ráadásul a NET-TV már a mai korlátozott mivoltában is nyújtani tud egy sor olyan többletet, amire a királyi tévék legfeljebb a NET-TV-vel való házasság révén lesznek képesek. A május 5-én kezdődő ifabós tévéközvetítést ugyanis Sault Lake Cityben is nézhetik, „intervisio" vagy „eurovisio" nélkül... Sőt onnan a műsor folyamán élőben kapcsolatba léphetnek a műsor készítőivel, befolyásolhatják az események alakulását... A műsor külön videó nélkül megismételhető, újra lejátszható...

Ha mindezt még élvezni is lehetne, senki nem a NET-TV-t kérdőjelezné meg, hanem azonnal a birodalmi tévéket, mondjuk úgy, ahogy fentebb a cikkcímet idéztük...

Indul a NET-TV korszaka. Senki ne várjon tőle sokat ma és holnap, s ne higgyük, hogy már ki sem kell menni az Ifabóra, el sem kell látogatni mondjuk az Internet Kalauz standjára (A pavilon, 312e!!!), mert mindent megtekinthetünk otthon is... De mindenki nagyon sokat várhat tőle, ha a holnaputánra is merünk gondolni! Annak, hogy maholnap két műhelyben is (és figyeljék meg, ripsz-ropsz lesz ebből tucatnyi) elindulnak a NET-TV-kísérletek, egyetlen értelme van: holnap-holnapután *lesz* NET-TV.

Hogy mitől? Nőnek a sávszélességek, többet tud a hardver, javul a szoftver... Ám ez mind – miképp mondottuk volt – csak mennyiségi kérdés... A minőségi az, hogy ezek a lelkes csapatok úgy tesznek, mintha már ma is lenne...

Vértes János
vertes@prim.hu

Hírszörf

A múlt havi „Tegn@p-holn@p” összeállítás a második generációs Internet amerikai beindításáról szólt, s ami akkor „holn@p” volt, mára „tegn@pi” hír lett: *Al Gore* amerikai alelnök képletesen leütött egy „entert”, s ezzel április 14-én munkába állt az Internet 2. Az első generáció sebességét majdan annak ezerszeresére növelő új hálózatot egyelőre a nagyközönség elől elzárva, évekig csak tudományos kutatásokra használják, ám sose lehet tudni, a fővállalkozók (Qwest, Cisco, 3Com, MCI) végül is a piacról élnek, s a beindítás költségeiből félmilliárd dollárt ők és más magáncégek állnak, a kincstár potom 110 milliót fedez.

A tervek szerint 120 egyetemet összekötő hálózat 1999 végére épül ki teljesen, ekkor kapcsolják össze a most „felavatott” Backbone Network Service-szel, az Internet 2 első gerincvonalával. Az ezerszeres sebesség egyébként az amerikai átlaghoz (28–30 ezer bit másodpercenként) viszonyítva igaz, és még így is alábecsült, inkább kétezerszeres sebességről van szó, sőt később ennek is a négyszerese várható.

A Graphisoft olyannyira beépítette építészeti szoftverébe az internetes csoportmunka támogatását, hogy a washingtoni központú Szoftverkiadók Társasága Codie-díjban részesítette a terméket. A világ vezető építészeti tervezőprogramjának számító ArchiCAD olyan, mint egy neves futballcsapat, vitrinjében számos kupa, kitüntetés sorakozik, köztük a legbecsesebb elismerés a szoftver-Oscar.

Bárki a saját képére formálhatja a Netscape Communicator 5.0-s verzióját, mivel annak forráskódja immár letölthető a www.mozilla.org címről. Azokat a változtatásokat, amelyeket a cég vezetői közhasznúnak ítélnek, magába a Netscape Communicatorba is beépítik, és az így kiegészített, s nemcsak világméretű tesztelésnek, hanem világméretű fejlesztésnek is kitett Netscape Navigator 5.0-t ez év végén jelentetik meg.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium nyilvánosságra hozta a Sulinet tender keretében szállított internetes laboratóriumok összesítő statisztikáját. Az operációs rendszerek „párviadalát” a PC-világban a Windows NT nyerte a Novell előtt, de szerephez jutott még a Unix is. Szám szerint az 1530 laboratóriumból 799-et Microsoft Windows

NT Server alapú megoldással szereltek fel, 510 iskola a Novell, 105 iskola az Apple, 71 iskola a Unix megoldását választotta. Az iskolák 3 százaléka, összesen 45 iskola operációs rendszer nélkül kért labort.

(folytatás a 12. oldalon)

(folytatás a 10. oldalról)

Mint azt a két évvel ezelőtt magyarul is megjelent Bill Gates-könyvben olvashatjuk, a Microsoft sokszor táncolt már borotvaélen a nyilvános bejelentés előtti bemutatókon, de eddig a fontosabb alkalmakkor mintha háló lett volna Gates alatt, mindig sikerült kikerülni azokat a részeket, amelyek az adott eseményig még nem készültek el. A chicagói Comdex kísérő rendezvényeként megtartott Windows Worldön azonban Bill Gates beleesett egy ilyen csapdába, a Windows 97 a bemutató kellős közepén fagyott le. A Microsoft-vezér fel lehetett készülve a helyzetre, mert egy másodpercre se jött zavarba. Közölte a hallgatósággal, hogy bár cégére nagy nyomás nehezedik, hogy mihamarabb jelenjen meg a nyilvánosság előtt az új termékekkel, ez a mostani példa is magyarázza, hogy miért kell akár egy korábban már bejelentett időponton is módosítani, s a premiert elhalasztani... A Microsoft ugyanis nem kíván olyasmivel a piacra lépni, ami még nem tökéletes...

Az elmúlt hónapban több online és offline újsághoz jutott el az a kérés, hogy segítsen megkeresni egy eltűnt leányzót. Másokhoz hasonlóan az online Internet Kalauz is feltett egy „bannert" a www.ikalauz.hu oldal tetejére, amely arra az oldalra kapcsolt, ahol az eltűnt leány paraméterei voltak. Az eredmény nem sokkal lapzárta után érkezett meg szerkesztőségünkbe:

„Sikerült megtalálni Schumicky Lillát, mégpedig az Önök segítségével! Szerencsére senki sem bántotta!

Nagyon köszönjük az Önök segítségét, most már bizonyossá vált, hogy a maffia keze volt a dologban, és annak magyar része vette észre, hogy az Interneten mindenki keresi a lányt. (Valószínű, hogy kábítószer határon való átcsempészéséhez akarták felhasználni, persze a lány nem tudott volna róla.)"

A levélből kiderül, hogy az Interneten megjelent keresési felhívások hatására a lány elrablói hazatelefonáltattak a lánnyal, hogy mondja meg szüleinek: Görögországban van, jól érzi magát, és tudja, hogy keresik, de hagyják békén. A szülők azt mondták lányuknak, hogy az interpolos nyomozás leállításához a lánynak szülői felhatalmazással kell rendelkeznie, miszerint szabadon mehet, ahová akar. Megbeszélték, hogy ha eljön érte a határig, ott megkaphatja ezt a papírt. A lányt az apa mellett rendőrök hada várta, akik április 6-án 00 óra 00 perckor végül is átadták a gyereket szüleinek.

„Eddig a történet, és még egyszer NAGYON KÖSZÖNJÜK! Horváth Viktor"

Az Online Kft. megnyitotta első adatbázis alapú, általános hirdetési web-szolgáltatását, az Online **Hirdetési Oldalakat** a www.online.hu címen. A rövidítve csak OHO-nak nevezett szolgáltatás nem csak a hirdetők, hanem a lekérdezők számára is sok előnyt kínál. A leglényegesebb, hogy a keresés paraméterezhető (vagyis ingatlanvásárlás esetén meg lehet adni az értékhatárt, a várost vagy a városrészt; gépkocsi vásárlásánál a megyét, ahova még hajlandók vagyunk elautózni az új kocsiért stb.), s így lehetőséget ad a kérdezőnek a hirdetések megszűrésére, amivel megkíméli magát a számára érdektelen információ saját gépébe való áttöltésétől. Az OHO adatbázisában jelenleg – kísérleti céllal – a hirdetéseket ingyenesen lehet elhelyezni, a betöltéshez csak az előzetes regisztrációt írja elő a web-oldalakat üzemeltető Online Kft. A hirdetők a regisztráció alkalmával jelszót kapnak, a rendszer hirdetéseket csak a jelszót megadó hirdetőtől fogad el. A jelszó birtokában viszont a hirdető maga helyezi el az információt az adatbázisban, s hirdetéseit később szabadon módosíthatja, csoportosíthatja, rendezheti stb. A kérdező is szabadon kutakodhat a hirdetések között, a gyors „célba érést" a rendszer paramétereinek okos és hatékony használata biztosítja.

A hirdetéseket kategorizálni lehet, s miután a rendszer igen rugalmas, lehetőség van a kategóriák online bővítésére. Amennyiben a hirdető nem talál megfelelő kategóriát hirdetése számára, az „egyéb" rovat segítségével újabb kategóriákat nyithat a rendszerben. Az OHO gazdái folyamatosan figyelik az „egyéb" kategóriában megjelenő újabb javaslatokat, és ezek rendszerbe építésével a felhasználók – azaz a hirdetők és a kérdezők – igényeihez igazítják az OHO szolgáltatásait.

Az amerikai polgárjogi szervezetek szövetsége háromnapos nemzetközi konferenciát szervez Budapesten „A szabadság és a magánélet jövője az Interneten" címmel. A szeptember 4-ére meghirdetett rendezvény célja, hogy a kormányzati szervek képviselőivel, a térség vezető Internet-szolgáltatóival együtt vitassák meg az emberjogi szervezetek az Internettel kapcsolatos veszélyeket.

Az Areco Systems Kft. az Ifabón mutatja be a világhírű, többszörösen díjnyertes iCat katalógusszoftverre épített elektronikus kereskedelmi rendszert, amely az olyan cégek számára jelent hatékony eszközt, amelyek az Internetet mint új marketingeszközt nem csupán image-erősítésre szeretnék használni. Az internetes áruházak és kereskedelmi rendszerek a cég stratégiájába építve új kutatási, disztribúciós és promóciós eszközként használhatók.

Vásárolhat névtelent is...

... de miért tenné...?

...ha ugyanennyiért a NEVET is megkaphatja!

A név azonosít bennünket, egyedülivé tesz a sokaságban. Milyen különös, hogy a XII. századból például Anonymus mégis éppen név nélkül válhatott halhatatlanná. Ma már ilyesmi nem fordulhat elő. A világ első személyi számítógép gyártójaként cégünk kivívta a felhasználók körében azt az elismerést, hogy a Compaq név egyedülálló minőséget jelentsen. És ami szinte hihetetlen - Ön most a Compaq csúcsminőséget egy névtelen számítógép áráért veheti meg.

Compaq Deskpro 1000 • Pentium® processzor 200MHz MMX™ technológiával
1.6 GB HDD • 256KB 2nd level cache • 16MB RAM • S3 Trio 64V2/DX PCI
VGA adapter • 1MB Video RAM • 7 Slot (1 Combo, 3 PCI, 3 ISA) • WIN95

COMPAQ

1126 Budapest, Királyhágó tér 8-9
Fax.: +36 (1) 457-3699
www.compaq.hu
E-mail: info.hu@compaq.com

AQUILA

Tegn@p **Holn@p**

Cikksorozatunkban a legutóbb egy grandiózus amerikai tervről számoltunk be, amely önmagában is jelképezi, hogy az Óperenciás-tenger, akarom mondani az Atlanti-óceán milyen széles, túlsó partja milyen messze van tőlünk. Ott, ahol az emberek már ma normálisan tudnának végignézni egy olyan kísérletet, mint az Internetto-Irisz márciusi egynapos web-tévéje, vagy mint a TVNET és a VAN Kft. lapunk megjelenésével egy időben kezdődő web-tévé tudósításai aż Ifabóról; ott éppenséggel már azon gondolkoznak, hogy mintegy ezerszeresére kellene növelni az Internet mai sebességét. Bocsánat, nem kellene, hanem kell! Elképesztő!

De vajon valóban ekkora fórban van Amerika? Valóban behozhatatlan az előny? Nos, miközben itt mi kisebbrendűséggel terhelten, magunkba roskadva lessük a végtelennek tűnő óceán túlpartjáról érkező híreket, odaát egyesek éppenséggel ránk vagy az ázsiaiakra mutogatnak, és félve suttogják: „tegnapi fölényünk a végéhez közeledik..." Lehet, hogy holn@p már nem is Amerikát lesi majd a világ?

MEGŐRIZHETI-E TECHNOLÓGIAI VEZETŐ SZEREPÉT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK?

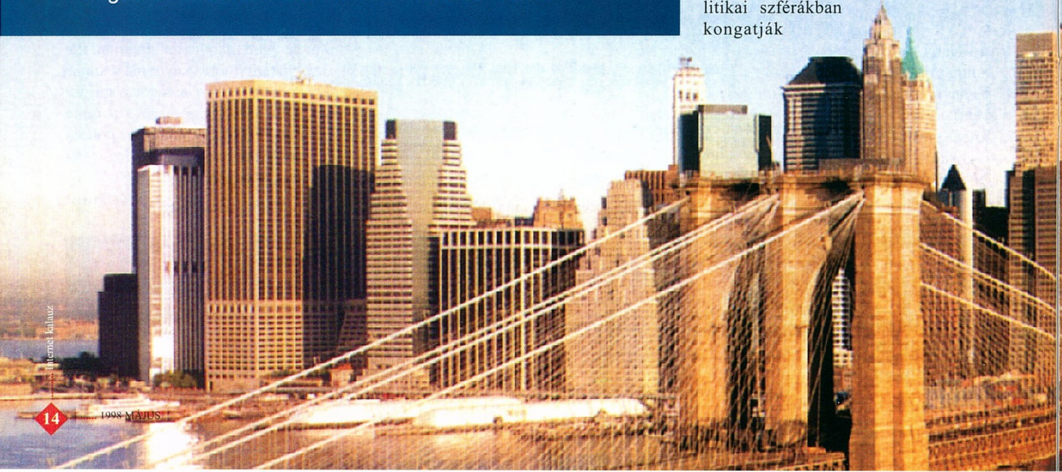
Szuperhatalom szuperkihívás előtt

„A kormány által támogatott kutató-fejlesztő munka – sok más nagyszerű teljesítmény mellett – amerikaiakat repített a Holdra, kifürkészte az óceánok titkait, munkába fogta az atomot, hatékonyabb gyógymódokat dolgozott ki a rák ellen, elveszett civilizációknak bukkant nyomára, elemezte az időjárási folyamatok és a földrengések okait, felfedezte az élet kémiai alapjait. Az emberiség történelmében nincs még egy ország, amely annyi tudományos és technikai eredményt mutatott volna fel, mint Amerika" – hangoztatja Clinton elnök idén februárban a kongresszus elé terjesztett költségvetés-tervezetének K+F-re vonatkozó része.

Kisiskolások is tudják: ez csakugyan így van. Amerika technológiai fölényét a földkerekségen mindenütt tényként fogadják el – még ha egyes országok küzdeni is igyekeznek ellene. Az Újvilágból vezényelték-vezénylik az információs forradalom minden felvonását. Ott dolgozott Neumann János, ott épültek az első elektroncsöves számítógépek, ott találták fel a tranzisztort, az integrált áramkört, a mikroprocesszort és a PC-t, ott született meg az Internet. S hiába ringott a web bölcsője Európában (ld. a web feltalálójával készített interjúnkat a 28-29. oldalon), kamasszá serdülni csak a tengerentúlon tudott.

Sehol nem fordítanak annyit K+F-re, mint Amerikában. Sőt, ha mind a kormányzati, mind a magánforrásokból származó pénzeket összeadjuk, az Egyesült Államokban többet költenek kutatásra és fejlesztésre, mint Franciaországban, Japánban, Nagy-Britanniában, Német- és Olaszországban együttvéve. Az 1997-re tervezett összeg 205,7 milliárd dollárra rúgott.

Mégis, akármilyen hihetetlenül hangzik is, a legmagasabb politikai szférákban kongatják

a vészharangokat: Amerikának minden erejét össze kell szednie, ha a jövő évezred közepén is ugyanaz a technológiai (és ebből eredően gazdasági-katonai-politikai) szuperhatalom akar lenni, mint ma.

Betűvetés...

„Ha velem együtt Önök is úgy tartják, hogy mai gazdagságunk, természet- és orvostudományban betöltött vezető szerepünk, az, hogy teljes új iparágak születésének lehettünk tanúi – mindez harminc évvel ezelőtti beruházásaink közvetlen következménye, akkor fel kell tenniük a kérdést: hol lesz ez az ország harminc év múlva?" – hívta közös gondolkodásra szenátortársait egy tavaly októberi beszédében *Joseph Lieberman* connecticuti demokrata honatya.

Bizony vannak gondolkodásra késztető adatok.

Mint az elnök tudomány- és technikapolitikai irodájának (Office of Science and Technology Policy, OSTP) 1997. áprilisi keltezésű, Tudománnyal és technikával a 21. század felé (Science and technology shaping the 21st century) című jelentése megállapítja, az amerikai negyedik osztályos általános iskolások 40 százaléka nem tud olyan jól olvasni, ahogy kellene. „Jóllehet, az átlag diák ma sem olvas rosszabbul, mint azelőtt, a mai összetett társadalmi és munkahelyi követelmények mellett enynyi nem elegendő" – hangsúlyozza a dokumentum.

...és számvetés

Nemrég nagy hirdetés jelent meg a New York Timesban (s feltehetőleg nem csak ott):

„1. Korea, 2. Tajvan, 3. Svájc, 4. Oroszország, 5. Magyarország, [itt további országnevek következnek, majd] 14. Egyesült Államok, 15. Jordánia. Ha ez az olimpiai jégkorong helyezési listája lenne, elszörnyednénk."

Miféle rangsorról volt szó tehát? Különböző nemzetiségű 13 éves tanulók matematikai teljesítményét mérték össze [1991-ben]...

Az imént idézett fehér házi jelentés hosszasabban elemzi a Harmadik Nemzetközi Matematikai és Természettudományi Felmérés (Third International Mathematics and Science Study, TIMSS) tapasztalatait. Ez a vizsgálat (inkább vizsga) 41 ország félmillió diákjára terjedt ki. Az általános iskola nyolcadik osztályára vonatkozó eredményeket 1996 novemberében tették közzé.

Nos, az amerikai tanulók matematikából kissé az átlag alatt, természettudományos ismeretekből kissé fölötte teljesítettek, de mindenképpen messze elmaradtak az élvonaltól (ld. 1. táblázat).

Mi a titka azoknak az országoknak – köztük Magyarországnak –, amelyek mindkét téren, azaz matematikában és természettudományok dolgában egyaránt lekörözték az Egyesült Államokat?

Kiderült: ezekben az országokban sokkal nagyobbak az iskolai elvárások. Már a hetedik osztályban megtanítják például azt, amit az amerikai diákok csak nyolcadikosként tanulnak. Emellett a TIMSS kiértékelői úgy vélték: az amerikai tantervek és tankönyvek több témával foglalkoznak ugyan, de nem hagynak elég időt az elmélyülésre, a valódi megértésre.

Informatizált emberfők sokasága...

Baj van a felnőttek oktatásával, tovább- és átképzésével is.

Egyre több munkáltatónál alapkövetelmény a számítógép-kezelés, egyre több munkahelyen kell adatokkal, információval foglalkozni. Az Egyesült Államokban az elmúlt esztendőkben évi 15 százalékkal nőtt a távdolgozók száma, s ma már meghaladja a 10 milliót. Kaliforniában, a Szilícium-völgy államában a dolgozók körülbelül fele „lóg dróton".

Akármilyen impozáns azonban ez az arány, a jelek szerint nem elégséges. Az amerikai informatikai cégek súlyos szakemberhiányról panaszkodnak. Szakértők úgy becsülik, hogy 2020-ra az új munkahelyek 60 százalékában olyan ismeretekre lesz szükség, amelyekkel ma a dolgozóknak mindössze 22 százaléka rendelkezik.

Ha azt hisszük, hogy ennél több veszély már nem fenyegetheti az amerikai csúcstechnológiai ipart, akkor téved.

Egy japán közgazdász egyszer azt találta mondani, hogy országa erőforrásainak a felét parlagon hagyja. A nőkre gondolt. A tipikus japán nőre, aki ha tovább is tanul, végül otthon marad, s a családjának szenteli az életét.

Ha Amerikáról ilyen szélsőséges kijelentést nem is lehet tenni, annyi bizonyos, hogy az imént említett informatikai szakemberhiányon sokat enyhítene, ha a nők arányosabban képviseltetnék magukat a tudományos és műszaki pályákon.

A középiskola végén még nincs különbség az amerikai lányok és fiúk matematikából és természettudományokból szerzett átlagos osztályzatai között. Mégis, a 90-es évek elején a tudományos és műszaki doktorá-

1. táblázat TIMSS-ranglista (ált. isk. 8. osztály)
(Forrás: OSTP-jelentés)

A. Országok matematikai átlagpontszáma	B. Országok természettudományos ismeretekből elért átlagpontszáma
Szingapúr – 643	Szingapúr – 607
Dél-Korea – 607	Cseh Köztársaság – 574
Japán – 605	Japán – 571
Hongkong – 588	Dél-Korea – 565
Belgium (flamand ajkúak) – 565	Bulgária – 565
Cseh Köztársaság – 564	Hollandia – 560
Szlovákia – 547	Szlovénia – 560
Svájc – 545	Ausztria – 558
Bulgária – 541	Magyarország – 554
Hollandia – 541	Anglia – 552
Szlovénia – 541	Belgium (flamand ajkúak) – 550
Franciaország – 539	Ausztrália – 545
Magyarország – 538	Szlovákia – 544
Oroszország – 537	Írország – 538
Ausztrália – 535	Oroszország – 538
Írország – 530	Svédország – 535
Kanada – 527	Norvégia – 527
Belgium (francia ajkúak) – 527	Új-Zéland – 525
Svédország – 526	Egyesült Államok – 534
Ausztria – 522	Kanada – 531
Izrael – 522	Németország – 531
Thaiföld – 522	Thaiföld – 525
Németország – 509	Izrael – 524
Új-Zéland – 508	Hongkong – 522
Anglia – 506	Svájc – 522
Norvégia – 503	Skócia – 517
Dánia – 502	Spanyolország – 517
Egyesült Államok – 500	Franciaország – 498
Skócia – 493	Görögország – 497
Lettország (lett ajkúak) – 487	Izland – 494
Spanyolország – 487	Románia – 486
Izland – 487	Lettország (lett ajkúak) – 485
Görögország – 484	Portugália – 480
Románia – 482	Dánia – 478
Litvánia – 477	Litvánia – 476
Ciprus – 474	Belgium (francia ajkúak) – 471
Portugália – 454	Irán – 470
Irán – 428	Ciprus – 463
Kuvait – 392	Kuvait – 430
Kolumbia – 385	Kolumbia – 411
Dél-Afrika – 354	Dél-Afrika – 326
-------	-------
Nemzetközi átlag – 513	Nemzetközi átlag – 516

Hálókikötő-gyűjtemény

Amerikai Tudományos Alapítvány (National Science Foundation) http://www.nsf.gov

Amerikai oktatási minisztérium (Department of Education) http://www.ed.gov

OSTP-jelentés: Tudománnyal és technikával a 21. század felé (Science and technology shaping the 21st century) http://www1.whitehouse.gov/WH/EOP/OSTP/SNT/

A TIMSS tanulságainak elemzése az ENC-nél http://timss.enc.org/

Amerikai oktatástámogató hálóközpont (Federal Resources for Educational Excellence) http://www.ed.gov/free/

A Kiváló Oktatásért Szövetség (Education Excellence Partnership) ötven javaslata az oktatás javítására http://cisl.ospi.wednet.edu/CISL/Excellence/50TIPS.html

tusok mindössze 28 százalékát szerezték meg nők. Ha legalább durván szakterületenként is megvizsgáljuk az arányokat, még kirívóbb az eltérés. A társadalomtudományokban még nagyjából 50, a természettudományokban már csak 25, a műszaki vonalon pedig alig 10 százalékkal képviselteti magát a szebbik nem. A műszaki jellegű kutatási intézmények dolgozóinak csupán 6 százaléka nő.

Nem sikerült statisztikát találnunk arról, hogy az amerikai informatikai, s különösen az internetes cégeknél hány nő tölt be vezető pozíciót. Igen valószínű azonban, hogy nagyon kevés.

Feltehetőleg hasonló következtetésre jutnánk akkor is, ha a kisebbségek szerepét vizsgálnánk. „A faji és etnikai kisebbségek, a csökkent képességűek részvétele tekintetében nagyon sok a tennivaló, a politikai feladat. A színes bőrűek, a spanyol ajkúak, az indiánok és az eszkimók az amerikai tudomány és technika egyik szintjén sem képviseltetik magukat lélekszámuk arányában" – figyelmeztet az OSTP beszámolója. Márpedig – teszik hozzá a szerzők – 2010-re az Egyesült Államok iskolásainak fele valamilyen kisebbséghez tartozik majd...

...és még nagyobb sokasága

Kína népessége már évekkel ezelőtt túllépte az egymilliárdot, India pedig gyorsan közeledik felé. A jövő évezred elején ugyanakkor várhatóan harmadennyien élnek majd Washington és Lincoln hazájában. Vajon ez nem jelenti-e azt, hogy a két ázsiai országban különkülön háromszor annyi informatikai

szakember fog versenyezni a piacért, mint Amerikában?

Bizony meglehet. Mindkét kormány nagy figyelmet fordít a számítástechnika és a távközlés fejlesztésére. Évről évre kínai és indiai diákok ezrei tanulnak a legjobb amerikai egyetemeken. Ha nem is térnek mindannyian haza, a többiek elegendő magasan képzett munkaerőt adnak a legkorszerűbb informatikai ipar megalapozásához. Ugyanebbe az irányba hatnak a különböző vegyes- és leányvállalatok.

Már ma százezres nagyságrendű az indiai szoftveresek száma. A kód, amit az ő nappaluk alatt előállítanak, az Interneten egy pillanat alatt átrepül ír vagy kaliforniai kollégáikhoz, akik – az ő nappaluk alatt – a teszteléssel, belövéssel foglalkoznak. A globális fejlesztés a nap 24 órájában folyik – az újvilági bérek töredékéért.

Válaszlépések

Természetesen Amerika sem ül ölbe tett kézzel. Nemigen volt az Egyesült Államok történetének olyan technika-, sőt csúcstechnológia-érzékeny vezető párosa, mint a Clinton–Gore duó.

„Hogy mennyire virágzik majd hazánk a 21. században, az attól függ, mennyire sikerül kifejlesztenünk ifjúságunk tudományos és műszaki képességeit, mennyire tudjuk emelni a tömegek tudományos és műszaki műveltségét, folyamatosan tovább tudjuk-e képezni amúgy is jó képesítésű dolgozóinkat, hogy lépést tudjanak tartani a gyors technológiai változásokkal" – fogalmaz az OSTP jelentése.

Maga Clinton elnök pedig így beszélt: „A technológiai alapműveltségnek általános követelménynek kell lennie országunkban. Minden gyerek oktatásán sokat lendíthet a számítógép, de csak akkor, ha a gyerek csakugyan számítógép mellé ülhet, azon jó szoftver fut, s a gyereket jó tanár tanítja meg a gép használatára. A gyerekeket arra kell felkészítenünk, hogy egész jövőbeni életük folyamán számítógépekkel lesznek körülvéve. Ma a számítógép-használat elsajátítása épp olyan fontos, mint amilyen pár esztendővel ezelőtt a műszaki alapismeretek oktatása volt."

A Clinton-kormányzat egymás után hozza az intézkedéseket a veszélyes tendenciák visszafordítására.

Másfél éve az elnök meghirdette az „Amerika olvas" programot (America Reads Challenge). A cél, hogy az általános iskola harmadik osztályának végére minden amerikai gyerek önállóan olvasson.

Tavaly kezdte meg működését az öt évre tervezett, 2 milliárd dolláros költségvetésű Technológiai Alapműveltségi Program Alap (Technology Literacy Challenge Fund), amely az oktatás számítógépesítéséhez nyújt támogatást a tagállamoknak. Újszerű oktatási alkalmazások kifejlesztését és bevezetését segíti az 1997-ben 57 millió dollárral gazdálkodott Technológiai Innovációs Program (Technology Innovation Challenge Grants program). A kormányzat mielőbb szeretne eljutni oda, hogy az országban valamennyi osztályteremből ki lehessen szörfölni az Internetre, a diákok és tanáraik korszerű multimédiás számítógépeken dolgozhassanak, s mindebben kedvező árú, jó szoftver- és oktatási anyagok legyenek segítségükre.

Ösztönzi az adminisztráció a felnőttoktatási, továbbképző központok létrehozását, s új adókedvezményekkel és hitelekkel igyekszik minél több ember számára elérhetővé tenni az egyetemeket, főiskolákat.

Két díjat is alapított Clinton elnök 1996-ban. Az egyikkel a természettudományok, a matematika és a műszaki ismeretek oktatásában leginkább jeleskedő személyiségeket és intézményeket, a másikkal a legeredményesebb fiatal tudósokat és mérnököket jutalmazzák.

A verseny tehát folyik. Ha nem is látjuk, tudjuk: most dől el, hogy fiaink és unokáink a nyugati vagy a keleti technológia csodáira vágynak-e majd.

Mikolás Zoltán
mikolas@altavista.net

2. táblázat. „Kutató-fejlesztő dollárok" (Forrás: National Science Foundation)

A. K+F-re fordított összegek néhány országban, 1995-ben, a GDP százalékában

Japán	2,78%
Egyesült Államok	2,52%
Franciaország	2,34%
Németország	2,28%
Nagy-Britannia	2,05%
Kanada	1,61%
Olaszország	1,14%

B. A K+F-ráfordítások növekedése és a GDP növekedése az Egyesült Államokban, inflációs korrekcióval

	K+F-ráfordítások növekedése	GDP-növekedés
1997.	3,8%	2,4%
1996.	3,2%	2,1%
1995.	5,9%	2,1%

C. Az 1997-re előirányzott K+F-ráfordítások megoszlása területek szerint (milliárd dollárban és százalékosan)

Alapkutatás	5,2%)
Alkalmazott kutatás	2,4%)
Fejlesztés	12,4%)
Összesen	205,7 (100,0%)

D. Az 1997-re előirányzott K+F-ráfordítások megoszlása források szerint (milliárd dollárban és százalékosan)

Forrás	*Összeg*	*Arány*	*Változás 1996-hoz képest*
Vállalatok	133,0	64,8%	+7,3%
Szövetségi kormány	62,7	30,5%	-2,7%
Egyéb*	10,0	4,7%	+5,0%
Összesen	205,7	100,0%	

* Felsőoktatási intézmények, tagállami kormányok, helyi önkormányzatok, nem profitorientált szervezetek

www.szfera.hu
Tevékenységek
Aktualitások
Kapcsolatok
Elérhetőség
SzféraNet
SzféraTV
Szféra Divat
Regionális irodák
Szféra Catering
Kiemelt partnereink
DataNet
NOKIA
Atlasz
DANUBIUS HOTELS
HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ RT
HUNGEXPO
AVIS RENT A CAR
Fundamenta
MALÉV
Document: Done

Fizessen elő az Internet Kalauzra!

AZ INTERNET KALAUZ előfizetési űrlapja továbbra is megtalálható az online Internet Kalauz honlapjáról kiindulva:

www.ikalauz.hu

de elegendő egy kétsoros e-mail is (prim@prim.hu), amelyben jelzi előfizetési szándékát, és közli a postázási, illetve számlázási címet. Mindig év végéig számlázunk, majd azoknak, akik nem mondják le az előfizetést, év végén kiküldjük a következő évi számlát.

PRÍM Kft. 1116 Bp., Hunyadi M. 32. Tel./fax: 228-3372

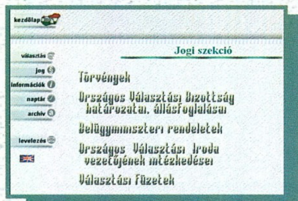
„Hát én immár kit válasszak?”

Hogy ki kit választ, az belügy, ám egyben „Belügy” is, igaz, nem abban az értelemben, ahogy mondjuk erre az elmúlt két választást megelőzően gondolni kellett. Mindenesetre a „Belügynek”, egész pontosan a Központi Nyilvántartó és Választási Hivatalnak tájékoztatási kötelessége van azzal kapcsolatban, hogy ki kit választ, s ennek természetesen eleget is tesz, mégpedig – egyebek közt – az Interneten. A hivatal vezetője, *dr. Tóth Zoltán,* ahol csak lehet (például a közelmúltban lezajlott Internet.galaxison), mindenkinek elmondja, hogy keresse fel a http://www.election.hu/ web-site-ot, de az oldalt reklámozta az újdonságokért felelős Wagner Úr (wagnerur@fatime.fsz.bme.hu) vagy a hpc.online (http://www.hpconline.com) hírlevele is. Imígyen: *„Internet alapú tájékoztató rendszerünk – magyarul és angolul – tájékoztatja az érdeklődőket a választási előkészületekről, ezek normatív hátteréről. A választás napján 10 percenkénti frissítéssel tájékoztató információkat nyújt a választópolgárok megjelenési aktivitásáról, majd a szavazás befejeztével az eredményadatok alakulásáról.”* Hogy mi van valójában a kissé bürokratikus nyelvezet mögött? Mindenképpen sok-sok munka és... Erről beszélgettünk dr. Tóth Zoltánnal.

– Minden választással kapcsolatos információ megtalálható a web-site-on, és a választás minden fázisát folyamatosan nyomon követjük a jelölésektől a szavazás napjáig. A választás napján, május 10-én a részvételi adatok hozzáférhetők lesznek az Interneten. A nap folyamán az információk 11 ezer szavazókörből érkeznek majd. Ha valaki mindezt a Hálózaton keresztül követi, úgy érezheti magát, mintha az Országos Választási Bizottság tagja lenne. A különbség csupán annyi, hogy a monitor előtt ülőkhöz tíz perces késéssel jutnak el az eredmények.

– Pártok és az Internet. A választás holdudvarának örökzölddé vált témája.

– Web-site-unkon felsoroljuk azt a 180 pártot, amely bíróságon hivatalosan be van jegyezve Magyarországon. Ez a február 5-ei állapotot tükrözi. Mindenki, akinek web-lapja van, bármit kiírhat. Úgy tapasztalom, akik érintettek a választásban, kellő önmérsékletet és normális magatartást tanúsítanak. Hogy a választási kampánycsend mennyire tartható be az Interneten? Ugyanazt próbáljuk nézni, amit a plakátok esetében. A szünet idején azokat sem kell lekaparni – amit korábban kitettek, az a szavazás napján is ott maradhat. Ha valami a választás napján kerül ki, akkor a választási bizottság megvizsgálja, ez befolyásolta-e az állampolgárok akaratát. Ha úgy ítélik meg, igen, akkor megsemmisítik

a szavazás eredményét, és új választást írnak ki. Az Interneten a kampánycsend megsértése nem lehet tömegekre ható, mert elég kevés embernek van otthon számítógépe, illetve Internet-csatlakozása. Ahogy fejlődik a technika, nyilván ezt is részletesebben kell majd szabályoznia a választási törvénynek. Ráadásul nem is látszik igazán az egyes web-lapokon, hogy a módosítást pontosan mikor hajtották végre. Van egy szolgáltatásunk, amely folyamatosan figyeli az Internetet, hogy az Országos Választási Bizottság bármilyen ezzel kapcsolatos kérdésére választ tudjunk adni.

Jó nekik, gondolhatnánk, hivatalból szörfözhetnek... Persze ez nem olyan ráérős barangolás, mint mondjuk a miénk, ez a ténykedés bizony arra is kiterjed, hogy a www.valasztas.hu – mert így is elérhető a web-site – minden választással kapcsolatos egyéb érdekes információt tartalmazzon. Egy klikkeléssel például sok-sok ország választásába is bepillanthatunk, nyilvánvalóan tanulságos lehet, hogy miképp csinálják ezt másutt. A sok link nyomán adódik a kérdés:

– Szándékosan nincs a pártokhoz átkötés?

– Komoly szakmai vita volt arról, hogy egy közszolgálati webről át lehessen-e lépni pártok web-lapjaira. Egyelőre az a döntés született, ilyen ne legyen. Nincs is minden pártnak honlapja, és az esetleges változásokat sem igazán tudjuk követni. Nem lenne szerencsés, ha olyan vád érne bennünket, hogy valamelyik párt elérhetőségét szándékosan nem tettük ki az oldalunkra, odavezető link formájában. Véleményem szerint fontosabb, hogy mint közszolgáltatás minden lényeges, választással kapcsolatos információt feltüntessünk.

A naptárban nyomon követhettük a jelölések előrehaladását, az egyes listák alakulását, amiket az ajánlócédulák begyűjtése után, április 20-a körül tudtak feltenni az Internetre.

– Nagyon minimális web-technikával elérhető az egyes web-site-ok bojkottálása. A hackerek hagyományos célkitűzése, hogy elrondítsák a web-lapokat. Állandóan figyeljük a saját oldalunkat, és az a lényeg, hogy ha valami gond van, akkor egy stáb azonnal javítani tudja, amit kell. Totális védelem talán nem is létezik, de mindent elkövetünk, hogy a fent lévő adatok tisztességesek legyenek.

Ha valaki ellátogat a választási web-site-ra, érdekes kalandban lehet része. Az információk bősége könnyen okozhat zavart – akár az információ szóra klikkelve is. Választásról, kapcsolódó szervekről, választási fogalmakról, közreműködőkről kaphatunk felvilágosítást, de tallózhatunk a választási szakszótárban vagy a rövidítések jegyzékében is. Jog címszó alatt törvényeket találhatunk az Országos Választási Bizottság határozatai, állásfoglalásai mellett, de rábukkanhatunk belügyminiszteri rendeletekre is. Megismerkedhetünk az alapfogalmakkal is: ellenjelölt, abszolút többség, jogorvoslat, postai szavazás, szavazófülke vagy éppenséggel a nők választójoga. A már említett naptárat átnézve világos képet kaphatunk arról, hogy egy-egy parlamenti választás milyen hosszú folyamat: sok-sok előkészítést igényel a névjegyzék előkészítésétől a választási bizottságok tagjainak megválasztásán át egészen a jelölt- és listaállításig, és jó időbe telik, amíg a korábban fontos dokumentumok megsemmisíthetők lesznek. Természetesen minden a szavazás napjára koncentrálódik, s ennek kapcsán bizony ez az érdekes kérdés is felvetődik:

– Elképzelhető-e, hogy egyszer majd maga a szavazás is az Interneten keresztül bonyolódik?

– Elvileg igen. Jelenleg az a legfőbb elvi akadály, hogy nincs minden állampolgárnak számítógépe, Internet-kapcsolata. Ugyanakkor, ha mindez „élesben” mégis megvalósulna, kettős lenne a feladatunk: nem csak a számítógépeket kell azonosítani, hanem az egyes személyeket is, akik szavaznak. Nem tudom, mikor lesz minden választásra jogosult állampolgárnak komputere, de mi mindenesetre gondoltunk már rá, hogy a szavazókörökben legyenek számítógépek. De nem sikerült a pártokat meggyőzni: „leszavazták” az ötletünket, így még kísérleti jelleggel sem állíthattunk be a szavazókörökbe számítógépeket. Elkeseredésre persze nincs ok. Az, hogy létrejöjjön az államon belül az írásbeliség,

kétszáz évig tartott. Úgy vélem, az Internet ennél sokkal gyorsabban fog elterjedni az államigazgatásban. A következő választás idejére, 2002-re a mostaninál lényegesen több politikuscsemetének lesz számítógépe, így a választási, szavazási procedúrába is egyre inkább be lehet majd vonni a számítógépeket és a komputeres hálózatokat – mondja dr. Tóth Zoltán, és tudom, ha nem élő beszélgetésben zajlana mindez, most kitenne egy kis emotikont. Valahogy így: ;-)

Csapó Ida
csapoida@zalaszam.hu

I*EARN VILÁGHÁLÓZAT

Hogy mi az Internet, azt mára talán minden diák és tanár tudja. Szinte közhellyé vált: általa kitárul előttünk a világ.

Hogy mi az I*Earn, az talán még nem ennyire közhelyszerű. Világhálózat a Világhálón, mégpedig egy iskolák számára létesített, nonprofit számítógépes világhálózat. Neve angol nyelvű rövidítésből származik: International Education and Resource Network (kb. így fordítható: Nemzetközi Oktatási Erőforrás Hálózat). 1986 óta létezik, s mára már több mint 50 ország több ezer iskolája kapcsolódott hozzá.

Az I*Earn keretében a világ legkülönbözőbb részein élő diákok és tanárok közösen dolgoznak egy-egy „projekten", vagyis témán. Nem feltétlenül valamiféle tudományos szintű munkára kell itt gondolni: fontos kérdések, problémák megvitatása zajlik fiatalos őszinteséggel, közvetlenséggel. És mert ugyanazt a kérdést a világ más-más részén élő gyerekek másképpen látják, egymás véleményéből rengeteget tanulnak: hogyan élnek, gondolkodnak mások. S bár természetesen az egyes kultúrák eltérőek, a fiatalok hamar rádöbbennek: legaggasztóbb gondjaink valahol közösek, s együtt kell tenni valamit azért, hogy a 21. század világa szebb, jobb, emberibb legyen.

És ez az I*Earn vezérelve is: megvitatni és tenni!

A diákok nemzetközi összefogással varázsoltak már kutat több afrikai falu számára, gyűjtöttek könyveket szegény országok iskolásainak, vizsgálták környezetük szennyezettségét stb.

A témaválaszték óriási, alapjában a természet- és társadalomtudományok, illetve a művészetek köré csoportosulnak a projektek, melyek között vannak kimondottan alsó és felső tagozatos, ill. középiskolás korosztálynak szólóak is.

Ízelítőül néhány cím a most futó projektek közül:

A szegénység felszámolása
Állítsuk meg az erőszakot!
Bolygónk védelmében
Savas esők
Tudományos felfedezések
Népmesék és tündérmesék
Nemzetközi szakácskönyv

(folytatás a 25. oldalon)

Szár újra vár

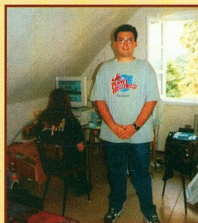
Szárba szökkent a vetés címmel számolt be éppen induló Sulinet rovatunk tavaly szeptemberben az elmúlt nyáron Száron megrendezett Internet-táborról, és – hogy szalad az idő – íme, máris hírt adhatunk arról, hogy az idén újra tábort szervez az MKM Sulinet Programirodája a jól bevált helyszínen.

Tavaly nagy mázlija volt annak a tíztucatnyi diáknak, aki éppen itt kezdte meg az Internettel való kapcsolatteremtést és a webes alkotómunkát, ugyanis akkor a különféle tendereken indulni szándékozó cégek olyannyira felszerelték a szári (vagy ahogyan szinte mindenütt következetesen, ám tévesen nevezik: szárligeti) tábort, hogy a gyerekekre egyenként vagy másfél milliós informatikai érték jutott. Reméljük, most is így lesz, bár félő, hogy a tender vesztesei ma már akkora buzgalmat nem fognak mutatni, mint tavaly, a győzteseknek pedig – az év jó néhány támogatott Sulinet-rendezvénye és a projekt szállítási kötelezettségei után – kicsit kiürült a raktárkészletük.

Ezzel együtt szári tábor most is lesz, legfeljebb egy árnyalatnyival kisebb össznépi támogatással. Ez utóbbi mindjárt a részvételi díjon látszik, a tavalyi igen méltányos 9600 forintot az MKM nem tudta tartani, az idén 15 000 forinttal kell hozzájárulni ahhoz, hogy valaki július 15. és 24. között a szári tábor lakója legyen. A táborba azokat a középiskolásokat várják, akik az Internetet már jól ismerik, magas színvonalon használják, és akiknek kedvük van tudásukat sokoldalúan továbbfejleszteni, közreműködni a Sulinet programot összefogó hálószem kiépítésében, no és persze együtt táborozni, sokat sportolni, mókázni és tapasztalatot cserélni más Internet-megszállottakkal.

A jelentkezési lap letölthető a www.sulinet.hu/tabor/98/jellap.htm Internet-címről.

ÉPÍTÉSZET

Hawaii építészet
(Hawaiian Architecture)
www.lava.net/~ada/

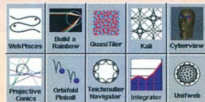

Hawaiiról elsőként a gyönyörű, fűszoknyás lányok, a pálmafák, a kellemes időjárás, no és az óceán juthat eszünkbe, pedig a földi paradicsomra a jellegzetes építészeti stílus is éppúgy rányomta bélyegét. Persze itt nem a gazdagok hipermodern házaira kell gondolnunk, hanem azokra a „viskókra", amelyeket elsőként a Fülöp-szigetekről, Japánból és Kínából érkező ültetvényesek építettek fel a harmincas évek derekán (a Magnum című filmben is gyakran láthatunk ilyeneket...). S hogy mi a különleges az itt épített házakban? Természetesen a forma és az alapanyag. A falak általában fából vagy téglából készülnek, viszont cserép helyett cédrusfával vonják be a tetőt, a ház alapjául pedig megszilárdult láva szolgál. Aztán – csak hogy meglegyen a hangulat – néhány pálmafát kell ültetni az épület köré, és kész is van a hamisítatlan hawaii lakóház.

MATEMATIKA

A legnagyobb ismert prímszám
(The Largest Known Primes)
www.utm.edu/research/primes/largest.html

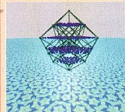
A prímszámok közé azok a számok tartoznak, amelyek csak eggyel és önmagukkal oszthatók. Már az ókori görögök is bebizonyították, hogy végtelen sok van belőlük, és a közöttük lévő tartomány tetszőlegesen nagy lehet. Ez az elmélet egészen a XIX. századig megállta a helyét, ekkor azonban rájöttek, hogy mégiscsak létezik egy korlát, amely fölött nem találhatunk prímszámokat. Azóta furcsa verseny indult a matematikusok között, a cél: megtalálni a legnagyobbat. A prímszámok keresésére számos algoritmus létezik, viszont minél nagyobb számokról van szó, annál bonyolultabb a műveletsorozat. Éppen ezért a számítógépeket is bevonták a munkába. A jelenlegi rekorder egy *Roland Clarkson* nevű fiatalember, aki 1998. január 27-én társaival együtt bukkant rá a jelenleg ismert legnagyobb prímszámra. A mindössze 19 éves egyetemi hallgató egy számítógépes program segítségével kezdett neki a „prímvadászatnak". Úgy tűnik, a téma sokakat magával ragadott, mert a kezdetben egyfős csapat az eredmény megszületésekor már négyezer fősre duzzadt. A prímszámok keresése tehát igen nehéz és sok számítást igénylő feladat, talán ezért is alkalmazzák a nyilvános kulcsú titkosítási algoritmusokban...

Egy kis geometria

(Gallery of Interactive Geometry: Applications)
www.geom.umn.edu/apps/

Az Interaktív Geometriai Galéria az elvont matematikai problémák mellett a valós élet jelenségeit is vizsgálja, ráadásul nem is akárhogyan. Nem kell körző, sem ceruza, hiszen a hálószemen a „szokásos" tananyag mellett interaktív ábrákkal és grafikai szimulációkkal találkozhatsz. Például megtudhatod a szivárványok titkát. A minnesotai egyetem kutatói ugyanis megalkották azt a modellt, amelyben egy fénysugár hatol át egy esőcseppen. A realisztikus ábrázolásnak – no meg a magyarázó szövegnek – köszönhetően hamar rá fogsz jönni arra, hogy mitől alakul ki ez a csodálatos természeti jelenség. Ezenkívül felfedezheted a negatív teret egy speciális flipper segítségével, vagy háromdimenziós kirándulást tehetsz a bonyolult geometriai formák világában. Érdemes!

TÉTELEZŐ

Aranybánya (nemcsak) érettségizőknek
www.spiderweb.hu/~hp/index.html

„Ha még nem érettségiztél le, és negyedéves (tizenkettedikes) vagy, akkor több mint valószínű, hogy egy aranybányára bukkantál. De ha csak tantárgy-specifikus információhoz szeretnél jutni, akkor is jó helyen jársz!" És valóban, a kínálat igen szerteágazó, de elsősorban mégis „lustálkodó" érettségizőknek ajánljuk, hiszen itt gyakorlatilag az összes érettségi tétel – kiegészítő anyagokkal együtt – megtalálható. Magyar nyelvtan és irodalom, történelem, biológia, irodalmi fogalmazások, matematika, közgazdaságtan, és a jövőben a témakörök száma tovább bővül majd.

I*EARN VILÁGHÁLÓZAT

(folytatás a 23. oldalról)

Életem egy napja
A háború arcai
Napfogyatkozás '99
Világvallások
A rasszizmus ellen
X-akták – rejtélyek a 21. század küszöbén
Egy idegen ország – ahogy én láttam
Helyi fesztiválok és tradíciók a nagyvilágban
Energia
Kortárs: a jelenkor társadalmi problémái
Diákköltők és -írók nemzetközi antológiája (Lewin)
Diák képzőművészeti alkotások nemzetközi cseréje (Global Art)

Évente egy-két alkalommal színvonalas nemzetközi magazinokban jelennek meg a legértékesebb projektmunkák és hozzászólások, de a projektek legtöbbje saját weboldalain is hozzáférhetővé teszi ezeket bárki számára. Micsoda sikerélmény és további motiváló erő egy diák számára, ha tevékenységével, véleményével ilyen módon is kiléphet a nagyvilág elé!

És a számítógépes levelezés, a közös tevékenység során személyes ismeretségek, életre szóló barátságok köttetnek mind a diákok, mind a tanárok, sőt nemegyszer egész iskolák között. És ezen a ponton az Internet megszűnik személytelen ember-gép kapcsolatnak lenni. Itt valamiféle csoda kezdődik: a határok eltűnése, a másság teljes jogú elfogadása, ami nélkül a jövő század társadalma elképzelhetetlen.

A hálózathoz bármely iskola kapcsolódhat, melynek legalább egy gépe és e-mail hozzáférése van, de teljes Internet-eléréssel (Telnet, WWW) még nagyobbak a lehetőségek. Az üzenetváltás nyelve az angol (több esetben a spanyol is), így ez a fajta munka nyelvgyakorlási lehetőségnek is kiváló, és az iskolai angolnyelv-oktatásba is tökéletesen beilleszthető. De bármely idegen nyelv tanulása esetén módot ad arra is, hogy a diákok az adott nyelvterületről levelezőpartnert keressenek.

A projektekben való részvétellel célirányosabbá tehető a tanulók Internet-felhasználása, a személyes motiváció miatt könnyen és gyorsan elsajátíthatóvá válnak az internetes levelezési technikák, sőt, ha a technikai feltételek adottak, a webszerkesztés alapjai is.

És persze nem utolsósorban igen sok tantárgy tanítási folyamatába is beilleszthetők ezek a különböző témájú munkák, az elméleti tudás gyakorlati alkalmazásaként (pl. az irodalomnál a fogalmazási készség jól fejleszthető ilyen módon, a biológia, fizika, kémia, földrajz tantárgyak ismeretanyaga a környezetvédelmi projekteknél alkalmazható, a történelem a társadalomtudományi témáknál stb.), de sokszor éppen együtt, szintézist teremtve van szükség a különféle tantárgyaknál elsajátított ismeretekre.

Hiszen a munka alapkövetelménye mindig a kreativitás, ami jelen oktatási rendszerünkben – valljuk be – bizony sokszor háttérbe szorul, viszont a későbbi sikeres élet egyik legfontosabb feltétele diákjaink számára.

Az évente több alkalommal és más-más országokban megrendezett konferenciák, tanár- és diáktalálkozók – amelyekre a megfelelő színvonalon dolgozó iskolák képviselőinek lehetősége nyílik eljutni – széles körű tapasztalatcserére, mások munkájának megismerésére és új ötletek felvetésére adnak alkalmat. De az igazán nagy élményt ilyenkor mégis a személyes kapcsolatteremtés varázsa jelenti, az, hogy ennyire különböző kultúrájú emberek évek óta egyetlen nagy „családként" tartanak össze. Ezt nem igazán lehet szavakba önteni – ezt meg kell tapasztalni!

Az 1997/98-as tanévben már több magyar iskola is részt vesz az I*EARN-ben, két középiskola azonban máris nemzetközileg is elismert „bázisiskolának" számít a területen, és saját I*EARN web-oldalakkal rendelkezik, melyeket meglátogatva képet kaphatnak arról, miféle munka is folyik ebben az érdekes programban. Aki ennél többet szeretne tudni, az ellátogathat a Magyar I*EARN Egyesület következő találkozójára, amelyet május 28. és 30. között Budapesten, a Közép-európai Egyetemen (CEU) rendeznek meg, ahol a program népszerűsítésén, technikai hátterének és kezelésének bemutatásán kívül az eddigi eredményekkel is meg lehet ismerkedni.

Tubákos Zsuzsanna

További információk:

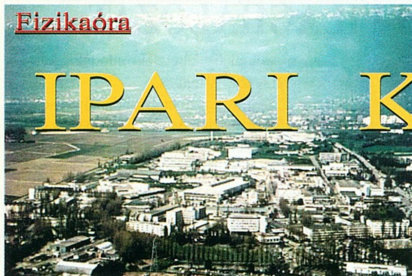
Berze Nagy János Gimnázium, Gyöngyös
Szabó István (aki a teljes magyar program koordinátora is egyben)
Web-oldalak: www.berze.c3.hu E-mail: szabo@berze.c3.hu

III. Béla Gimnázium, Baja, Tubákos Zsuzsanna
Web-oldalak: www.bela3.c3.hu/~tubi/iearn E-mail: tubi@mail.bela3.c3.hu

Az USA-beli Nemzetközi I*EARN Központ
Web-oldalak: www.igc.apc.org/iearn E-mail: iearn@iearn.org

Fizikaóra

IPARI KÉMKEDÉS

„Aki kíváncsi, hamar megöregszik."

Ez a mondás kezdi érvényét veszíteni a kibervilágban: az infosztráda a kíváncsiskodókat vonzza leginkább, mégsem tapasztaltam az öregedés jeleit a netezők körében. A kielégíthetetlen információéhséget viszont annál inkább.

A világhírű, genfi székhelyű CERN részecskefizikai kutatóközpontban egy kis virtuális kémkedéshez még azok a kíváncsiskodók is kedvet kaphatnak, akik soha nem voltak kibékülve a fizikával.

A CERN honlapján (http://www.cern.ch) ugyanis közel sem olyan „unalmas" dolgokról tájékozódhatunk, mint amilyenekkel a fizikakönyvekben próbálják mesterségesen felkelteni érdeklődésünket.

Vajon hányan tudják például, hogy a falu nagyságú nemzetközi kutatóközpont alatt 160 méter mélyen található a világ leghosszabb részecskegyorsító alagútja (lásd a képünkön), ahol többek között a fizikusok az elemi részecskék gyorsításával és ütköztetésével teljesen új részecskéket hoznak létre, köztük olyanokat is, amelyek azon nyomban átszelik Földünket. Sajnos előfordult már, hogy egy-két alagútban dolgozgató vagy épp arra tévedt karbantartó munkás figyelmen kívül hagyta a piros jelzést, és így ő maga is személyesen „részt vett" a kísérletekben, aminek következményét nem kívánom külön ecsetelni.

Vagy ki tudja, hogy a „szörfözéshez" nélkülözhetetlen World Wide Webet ebben a svájci kutatóintézetben fejlesztették ki (ld. exkluzív interjúnkat a WWW egyik kidolgozójával).

A CERN oldalain nyomon követhetjük az összes kutatást, illetve azok aktuális eredményeit (http://www.cern.ch/CERN/Experiments.html), akár rajzokon, grafikonokon is.

Ily módon – egy-egy fizikaórai feleletnél – olyan kísérletekről számolhatunk be, amelyekről még a tanár sem hallott, így demonstrálva a hálózat adta információkból eredő szellemi fölényünket.

Ha mégsem elégednénk meg egy szimpla virtuális kémkedéssel, akkor a honlapon figyeljük a nyitott napok (Open day) dátumait, amikor egy síeléssel egybekötött osztálykirándulás keretében ellátogathatunk a francia határtól mintegy 100 méterre lévő világhírű kutatóközpontba, a Világháló szülőházába.

Akik pedig a fizika iránt komolyabb vonzalmat éreznek, azok az érettségi után egyetemi tanulmányaiknak adhatnak olyan fordulatot, hogy akár itt írják diplomamunkájukat. Úgyhogy irány a honlap, irány Genf és a CERN, néhány írás erejéig még hadd időzzünk ezen a helyszínen.

D. A.

CERN

A részecskefizika tudományának fellegvára ez a század közepén alapított nemzetközi kutatóközpont.

Nemzetközi jellegéből adódik, hogy tagjai nem személyek, hanem államok. Magyarország is tagja a CERN-nek, így felváltva küldi ki kutatóit eme genfi székhelyű központba, ahol kb. 50 magyar kutató dolgozik. A magyar kutatói gárda jelenleg nagy sebességű és nagy megbízhatóságú adatátviteli rendszereket fejleszt ki. A fejlesztésekben a Budapesti Műszaki Egyetem oktatóin és a Központi Fizikai Kutatóintézet kutatóin kívül műegyetemi diákok is aktívan részt vesznek. A CERN évi költségvetéséhez Magyarország – mint tagállam – is hozzájárul. A neves kutatóintézet tagállamai elsősorban az Európai Unióhoz tartozó országok, így hazánk CERN-tagságát gyakorlatilag az EU-tagság előképének is tekinthetjük.

Az 1955-ben alapított, nukleáris kutatások terén világelső európai részecskefizikai kutatóközpont Genf egyik külvárosi részén, a francia–svájci határtól kb.100 méterre található. A hatalmas kutatóintézetben szinte valamennyi európai ország részecskefizika területén kiemelkedő tudósai megtalálhatók. CERN másik nagy érdekessége, hogy itt van a világ leghosszabb, 27 km-es részecskegyorsító alagútja, illetve ebben a tudományos fellegvárban fejlesztették ki a kutatók a 90-es évek elején a World Wide Webet, a Világhálót.

CERN a rendszeresen vagy időközönként ott dolgozó fizikusok, kutatók számára egy nemzetektől független, külön „városállamnak" tekinthető: a fodrásztól az autómosóig minden ingyenesen a kutatók rendelkezésére áll, egyedül egy dologra kell csak koncentrálniuk: a kutatásra.

Diákok is dolgozhatnak a CERN-ben

Rubin Györgyöt, a CERN-ben tevékenykedő magyar kutatót arról kérdeztük, hogy mi a feladata az intézetben dolgozó magyaroknak.

– A KFKI Részecske és Magfizikai Kutatóintézet és a BME közös teamje nagy sebességű és nagy megbízhatóságú adatátviteli rendszereket fejleszt ki a jövőbeli LHC (Large Hadronic Collider) kísérletek számára. A műszaki követelmények igen szigorúak. Az ALICE nehézion-kísérletnél pl. másodpercenként átlagosan 2,5 gigabájt adatot kell átvinni a föld alatti alagútban lévő detektorból a tőle 200 méterre lévő számítógépterembe üvegszálas kábeleken keresztül. 2,5 gigabájt információt kb. egy 100 000 oldalas könyv tartalmaz. Az adatátvitelt ennél tízszer nagyobb csúcssebességgel kell végrehajtanunk, miközben átlagosan csak 400 milliárd könyvoldalanként engedhetünk meg egy-egy „sajtóhibát". A rendszer kb. 700 párhuzamosan működő adatátviteli vonalat tartalmaz, amelynek 10 évig kell működnie egyfolytában, meghibásodás nélkül. Az egyes vonalak adó-vevő egységeinek mérete nem lehet nagyobb egy gyufás skatulyáénál, és nem fogyaszthatnak több elektromos áramot, mint egy zseblámpa. A fejlesztéseknél a legmodernebb kommunikációs technológiákat alkalmazzuk, olyanokat is, amelyeknek a szabványosítási eljárása még be sem fejeződött.

A fejlesztő team – néhány KFKI-s kutatón, illetve BME-oktatón kívül – egyetemi diákokból és doktorandusokból áll. A diákok nagy része már negyedéves korában bekapcsolódik a munkába. Először nálunk végzik el önálló laborgyakorlatukat, majd nálunk írják a diplomatervüket, és végül egy részük egyetemi doktorandusként is folytatja velünk az együttműködést. Ez a konstrukció az egyetemi képzés szempontjából is nagyon előnyös, hiszen a diákok nem mondvacsinált, hanem valódi és magas szintű feladatokat oldanak meg a legmodernebb módszerek és eszközök felhasználásával. Ily módon már egyetemi éveik alatt komoly munkatapasztalatokra tesznek szert Európa legnagyobb és legjobban felszerelt kutatóintézetében. Sok „CERN-tagállam", mint például Portugália, Ausztria, Svédország stb. él is ezzel a lehetőséggel, és évente tízesével küld diákokat a CERN-be, otthoni forrásból fedezve az ösztöndíjukat. Magyarországról eddig hat BME-s diák írt nálunk diplomatervet, közülük négy angolul. Ilyenkor a diplomaterv bírálatát CERN-esek végzik. Jelenleg három egyetemi doktori ösztöndíjas dolgozik a teamben, hat diák végzi önálló labormunkáját, vagy dolgozza ki TDK-munkáját. Ők nagy valószínűséggel nálunk fogják írni diplomatervüket is. Eddig összesen hárman kaptak 3 hónapos, ketten pedig egyéves CERN-ösztöndíjat.

Internet- és web-történelmi források a Neten egy helyen:

http://isa.dknet.dk/~pip2258/ihistlist.html

A WEBek URA

„Tudom jól, hogy a családnevem francia, de az őseim 1602 óta Flandriában élnek, szóval a francia nyelv elég nehéz számomra, igazából akkor tanultam meg franciául, amikor Genf környékére jöttem" – adja tudtunkra Robert Cailliau, aki szerénysége ellenére akcentus nélkül beszél franciául.

Exkluzív interjú Robert Cailliau-val, a Világháló egyik feltalálójával...

Cailliau Belgium egyik kisvárosában, Tongerenben született, ott járt középiskolába, majd szüleivel az izgalmasabb Antwerpenbe költözött. Antwerpenben azonban ebben az időben nem volt még egyetem, úgyhogy a fiatal mérnökjelölt a flandriai Ghent egyetemére ment, ahol évekkel később mérnöki diplomát szerzett. Ezután sorra jöttek a posztgraduális agytágítók, majd pedig a kutatói pálya... Jelenleg Franciaországban él, és a világ leghíresebb részecskefizikai kutatóközpontjában, a svájci CERN-ben dolgozik. (Interjúnk *is ennek köszönhető, fiatal kollégánk a március 31-i, egész napos Irisz–Internetto tévéadás kedvéért járt CERN-ben, és ott volt módja arra, hogy kismagnóját a multimédiás Internet, vagyis a World Wide Web feltalálójának orra elé tegye. – a szerkesztő)*

A 90-es évek elején ebben a genfi nemzetközi kutatóintézetben fejlesztette Tim Berners Lee-vel és lelkes csapatával a Világhálót, szép magyar kifejezéssel élve a World Wide Webet. (Az alliterációs elnevezést munkatársa, Tim-Berners Lee találta ki.)

S hogy miért éppen zöld színű a WWW logója, erre ő maga ad választ:

„Újabban felfedeztem, hogy szinesztetikus vagyok. Persze ezt már jó ideje tudom, de régebben nem voltam vele tisztában, hogy van erre egy szó. Egyike vagyok azon embereknek, akik két érzéket kombinálnak: nálam a betűknek színe van. Amikor szavakra gondolok, színmintákat párosítok hozzájuk. Például a CERN szó sárga, zöld, vörös és barna, a belső telefonszámom, a 75005 sötétkék, fekete, fehér, fehér, fekete. Ez a hatás néha ellenőrzésre is jó: tudom, hogy az a szám, amire emlékszem, jó-e vagy rossz, mert a szín, amire emlékszem, vagy egyezik vele, vagy nem. Ha láttátok már a World Wide Web logóját, azon három egymásra fektetett, zöld W betű van. Miért zöldek? Mert nekem a W betű zöld... Szörnyű volna számomra, ha bármilyen más színe lenne. Szóval ez nem azért van, mert ez egy „zöld" technológia, jóllehet ezt a megközelítést is nagyon szeretem."

Robert Caillau-val március 31-én, az Irisz–Internetto közvetítésnek köszönhetően az Internetto olvasói virtuálisan, vagyis a lehető legstílusosabban, a World Wide Weben keresztül beszélgethettek, ám a helyszíni tudósítók élőben jobban körüljárhatták a témát, így olvasóink gazdagabb anyagot kaphatnak kézhez, mint amennyi az „élő beszélgetésből" már felkerült a webre. Termé-

szetesen az interjú lehetőségének megteremtéséért nekünk is köszönetet kell mondanunk a CERN-ben dolgozó magyar fizikusoknak (személy szerint *Rubin Györgynek, Bencze Györgynek, Igo-Kemenes Péternek,* valamint *Fodor Zoltánnak),* és az interjúkészítők közé kell sorolnunk az Internetto-olvasókat is, akik 31-én élőben kérdéseket tettek fel:

– Mivel foglalkozik Ön jelenleg a CERN-ben? Mivel tölti idejét úgy általában?

– Elsősorban a CERN belső hálózatának web-részlegéért vagyok felelős. Másodsorban a Help the Web Consortium (Segítsd a Web Konzorciumot) elnöke vagyok, valamint a Web-konferencia Bizottságban is dolgozom. Mindezek mellett rengeteget beszélek az újságírókkal, mint ahogy most is.

– Miket kérdeznek kollégáink?

– Kedvenc kérdésük, hogy „Mit gondol, mi lesz a webből 5 év múlva?" Ez egy nagyon ostoba kérdés, mivel a fejlődés útját mi határozzuk meg, és ebben az üzletnek nincs szerepe.

– Úgy véli, hogy az üzlet nem szól bele a web fejlődésébe?

– A web kereskedelmi része teljesen elfogadható, viszont ügyelni kell arra, hogy ne váljon irányítóvá. Létezik egy háromszög, melynek egyik pontján a felhasználó, másik pontján az információt szolgáltató, harmadik pontján pedig az információért fizető áll. Jelenleg az információért nem a felhasználó fizet, hanem a hirdetők, akik így nyomást gyakorolnak az információt szolgáltatókra. A megoldás erre a problémára a digitális pénz megvalósítása lenne.

– Digitális pénz? Úgy érti, hogy a felhasználónak fizetnie kellene az információért?

– Igen, az igazi megoldás ez lenne. Itt nem előfizetésre gondolok, hanem arra, hogy az információ „darabjaiért" fizetne a felhasználó egy nagyon-nagyon alacsony árat. Ha emberek százezrei fizetnének ugyanazért az információért, akkor ebből az információszolgáltatók bevételhez jutnának, azért mert információt szolgáltattak. Így nem lenne szükségük a hirdetőkre, a felhasználó a „klikkelés" után fizetne. A legnagyobb bajnak azt tartom, hogy az Internetet hirdetők szállták meg. Ez nagyon veszélyes az Internet jövőjét illetően. De digitális pénzzel fizetve az „információdarabokért" ki tudnánk jönni ebből a veszélyes állapotból. Persze ez csak az én személyes véleményem.

– Hogyan képzeli el a „digitális pénz" bevezetését? Mindenkinek be kellene írni hitelkártyájának számát?

– Nem, nem, nem! Jelenleg a hitelkártyás tranzakciók költsége igen magas, és nagy a valószínűsége, hogy ez a jövőben sem fog csökkeni. A másik dolog, hogy ezeknél a tranzakcióknál a hitelkártyaszámok biztonságos átvitele sem teljesen megoldott. Ez még olyan kidolgozásra váró rendszer, ami lehetővé tenné, hogy utólag és automatikusan kelljen fizetni az információszolgáltatónak, és mindezt persze egy közös pénznemben. Ez a megoldás azt jelentené, hogy a népszerű oldalak több találatot kapnának, és ezzel több pénzt keresnének, így nem lenne szükség a hirdetőkre. Ezt jelentené a digitális pénz bevezetése. Ismerjük már ennek a technológiáját, csak még nem alkalmazzuk.

– A digitális pénz bevezetésének ötletén kívül milyen más technológiai és egyéb újdonságok léteznek jelen pillanatban a webbel kapcsolatban?

– Gyakorlatilag elkészült az XML, azaz az eXtended Markup Language definíciója. Ez egy olyan nem fix nyelv, ami lehetőséget ad más, HTML típusú nyelvek elkészítésére, angolul úgy nevezzük ezt, hogy „language for the language", azaz „nyelv a nyelvért". Tehát ez egy új típusú nyelvkészítő nyelv, melynek rengeteg alkalmazása van: egyikük a Web Consortium által nemrégiben beterjesztett matematikai nyelv, amellyel képek alkalmazása nélkül írhatók fel matematikai képletek. Más lehetőségek tanulmányozása és kidolgozása folyamatban van. Viszont az így kifejlesztett nyelvek használatához nem kell külön programot letölteni, hanem az Interneten keresztül könnyedén olvashatóak. Másik újdonság a SMIL lesz, amely voltaképpen szabvány az egyidejű multimédiás és webes alkalmazásokhoz. Ehhez keresünk most partnereket.

– A web kifejlesztésekor gondolt-e Ön arra, hogy ez a találmány milyen nagy és széleskörű társadalmi változásokhoz vezet ?

– Mi, akik a webet megalkottuk, már a web megalkotása előtt és közben is mindeme változásoknak tudatában voltunk. Ezt a társadalmi változást már jóval előbb érezni lehetett, hiszen az Internet a World Wide Web nélkül is működött, gondoljunk csak bele például a francia Minitel hálózati szolgáltatásába vagy az Internet más, régebbi alfajaira, például a Gopherre. Ezek már nagyon régóta léteztek, nem csak a kutatók, de a nyilvánosság számára is. Az Internet már a 70-es évek elején folyamatos fejlődésével jelezte a változásokat, mi ezért nem tekintettük ezeket a társadalmi változásokat új víziónak. Természetesen a WWW lett a legnépszerűbb.

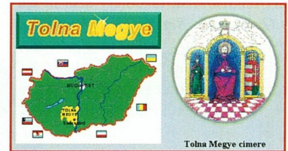
– Ennyi év távlatából hogyan látja: érdemes volt kitalálni a World Wide Webet?

– Persze, hogy érdemes volt, mivel a webnek rengeteg jó oldala is van. És én a jó oldalon állok.

Dezső András – Kéri András
és a „vonalban" lévő Olvasók
Fotó: Karetka Bernát

Lakóhelyismeret

Tolna megye

Tolna Megye címere

Jönnek a kicsik

Végéhez közeledik sokak által kedvelt országjáró sorozatunk, így kicsit fékezzük a tempót, ebben a hónapban csak egy megyét járunk be, a „tornasorban" hátulról a másodikat. Hátulról az első, vagyis a legkisebb épp a következő megye lesz, vagyis Vas, de a szombathelyi hálószemekig még 28-at kell aludni...

Tolna megye egyike Magyarország legkisebb megyéinek, 3700 négyzetkilométeres területének több mint fele dombság. Hét városa és százegy községe van, a megyeszékhely Szekszárd, mindössze negyvenezer lakossal. Infrastruktúrája jól kiépített, bár az autóutak fejlettsége megelőzi a vasútét. Földrajzilag kedvező adottságokkal rendelkezik, a napsütéses órák száma viszonylag magas, ami a kiváló, szántóföldi művelésre alkalmas talaj mellett hozzájárul a szekszárdi borvidék jó híréhez. A mezőgazdaság leggyengébb pontját a nyugati üzleti kapcsolatok hiánya, az elöregedett géppark, valamint a keleti piac távolsága jelenti. Javít a helyzeten a Dunai vízi utak elérhetősége, ami viszonylag kompenzálja a kisebb fejlettségű vasútvonalakat.

A német nyelvű kisebbség kultúrája jelen van Tolna mindennapjaiban. Itt működik 1982 óta a Deutsche Bühne, hazánk egyetlen(?) német nyelvű színháza. Hompage-e természetesen *Auf Deutsch* (németül) is olvasható.

A megye természetvédelmi értékei közül külön figyelmet érdemel a gemenci vadrezervátum, ami a Duna partján terül el, és túlnyomó többségében erdős területtel rendelkezik, mely végigutazható a 23 kilométer hosszú kisvasúton is. Oshonos itt a gímszarvas, a vaddisznó, az őz, de egyéb apróvadak is megtalálhatók. Madárvilága is gazdag, külön kiemelendő a fekete gólya, a fekete harkály, a szürke- és vörösgém. (Ha megfigyeljük, ezek hétköznapi madarak lennének, csak a „default színüket" állította át valaki, ezzel jól megzavarva az ornitológusokat.)

A megyeszékhely, Szekszárd honlapja felejthetetlen élményt jelent az idelátogatóknak: olyan borzasztó színei vannak, mint valami CGA-s rémálomnak: világoskék, sötétkék, piros, sárga. Vaaaaaa! Nem lehetett egyszerű ezeket összeválogatni, gratulálunk hozzá. Ha magunkhoz tértünk a megdöbbenésből, hamar rájöhetünk a magyarázatra: az információk itt öt nyelven megtalálhatók, köztük finnül is – aha, a finn zászlóból kifolyt a csík.

Komolyra fordítva a szót, a város a Tolnai-dombság lábánál található. Tradicionális bortermelő vidék, immár több mint 2000 éve. Jellemző borai közül ismertebb az Oportó, a Chardonnay, az Olaszrizling. A várostól nem messze található a Duna facsoportokkal tarkított partvidéke. Kulturális központ is, a Dél-Dunántúl kórus- és folkzenéjének székhelye. Történelme rendkívül messzire, egészen a keltákig nyúlik vissza, amikor az Alisca nevet kapta, amit a rómaiak idejében is viselt.

Dombóvár a megye sokak által ismert települése. A Kapos folyó mentén helyezkedik el, Tolnával és Baranyával határos. Vára, melynek ma már csak faltöredékei tekinthetők meg, a Mátyás idejében fénykorát élő Dombai család után kapta nevét. A város egyéb nevezetességeket is rejt. A kertvárosban megtekinthető a Fekete István emlékére alapított múzeum, a Szigeterdőben pedig Horvay János Kossuth-szoborcsoportja, melyet hosszú ideig a Parlament előtt láthatott a nagyközönség.

Érdekességként ellátogathatunk a Paksi Atomerőmű Rt. lapjára is. (Ha rendszerünk erre „ez az oldal nem létezik" hibaüzenettel válaszol, húha, akkor bizony lehet reménykedni, hogy csak a kapcsolat szállt el!) Érdemes itt körülnézni, tényleg érdekes: megtekinthetjük az erőmű blokkvázlatát, olvashatunk a technológiáról, a statisztikákról, környezetszennyezési (pontosabban nem szennyezési) adatokról. Ha valakit idegesít, hogy egyszer a reaktor „megszaladhat", vagy esetleg Paks egyéb veszélyeitől fél, azt ez az oldal valószínűleg megnyugtatja.

A megye névadó városa, Tolna azzal emelkedik ki, hogy nem emelkedik ki: a dombos vidéken szokatlan módon mindössze 90 méterrel a tengerszint fölött található. Területén már a rómaiak idejében erődítmény állt, egyes kutatások szerint ebből az időből ered a település neve is (telona = vámhely). Később honfoglaló őseink is táboroztak itt. Mára a viharos történelmű Tolna, mintegy jutalomként, rengeteg műemlékkel és látnivalóval büszkélkedhet, melyekkel fő lapján ismerkedhetünk meg.

Fagyal Csongor
Inyl@impulzus.sch.bme.hu

http://www.tmkik.hu/kalauz_SRC/magyar/info/Ismert.htm . . . **Tolna megye rövid bemutatása**

http://www.tolna.hungary.net/tolnam1e/ . . . **Tolna megye**

http://www.tolna.hungary.net/szekszard/INDEX.HTM . . . **Szekszárd város honlapja**

http://www.npp.hu/ . . . **Paksi Atomerőmű**

http://www.gyaloglo.hu . . . **Gyalogló**

http://www.ksh.hu/hun/megyecim/tol_b.html . . . **Bemutatkozik Tolna megye**

http://www.ikm.iif.hu/economy/megyekgazd/tolna.htm . . . **Tolna megye**

Három T: Tolna, Tarr, TV...

Az „acélos” jelszó arról, hogy a kultúra bizonyos hajtásait támogatni, míg a maradékból azt, amit nem lehet tűrni, azt tiltani kell, már jócskán a múlté, ám néhanapján a kultúra bizonyos hajtásainál az embernek újra eszébe jut a három T. Különösen, ha azon az úton, amelyen egy megye elindult az intelligens régióvá válás felé, nem csupán a tiltás-tűrés-támogatás kategóriái bukkannak fel, hanem a koordinátákat is három-négy T betűs szóval lehet felrajzolni: Tolna megyében a Tarr Kft. azt tervezi, hogy olyan interaktív TV-, egész pontosan kábeltévé-hálózatot hoz létre, amivel a megye valamennyi televíziókészülékét, sőt, valamennyi Internetet használó számítógépét is rá fogják kötni a Világhálóra.

Négy városban – Szekszárdon, Tolnán, Dombóvárott és Gyönkön – mindez már nem csupán terv, Szekszárdon például már tavaly nyárra kiépült a kétirányú adatforgalmat lebonyolító kábelhálózat. A többi településen is folyik a munka, sőt már az egyes kábeltévé-körzeteket összekötő optikai kábel gerinchálózat első részét, a Szekszárd–Tolna kapcsolatot is elkészítették. *Tarr Jánostól,* a Tarr Kft. ügyvezetőjétől mindehhez néhány számadatot is kapunk:

– Kábelünkön a sávszélesség szimmetrikus 10 Mbps, a hálózat internetes kijárata kétszer 64 kbps-os digitális vonal, ez jelenti most a szűk keresztmetszetet, még akkor is, ha a pillanatnyi előfizetői létszámot – a 11 ezer kábeltévés háztartásból most csak 39-en Internet-felhasználók – még ez a sávszélesség is kiszolgálja. Terveink szerint a sávszélességet rövidesen legalább 2 Mbps-ra növeljük. A hálózaton proxy-, mail- és web-szerver működik, amivel egyrészt a helyi levelezést bonyolítjuk, másrészt pedig a szerverben fogjuk tárolni a helyi tartalomszolgáltatók web-lapjait. Az előfizetők számának gyarapodását egyrészt a gazdagabb tartalomtól várjuk, másrészt a hálózatbővítés sem áll le. Most Tamási irányába, tehát észak felé megyünk, ebben az irányban építjük a gerincvezetéket, majd innen csatlakozunk az egyes településekhez oldalirányban. Tamási után nyugatra fordulunk, Bonyhád és Dombóvár irányába. A fejlesztés során minden útba eső települést felfűzünk a rendszerre: a mi hálónkon nem lesz lyuk. Már eddig is kötöttünk be kistelepüléseket, és annak ellenére, hogy a falvakban nagyobb az egy előfizetőre eső költség, mint a városban, mindenütt azonos tarifával dolgozunk.

Ha a passzív „tűrés” és az aktív „tiltás” egyre inkább kihalóban is van világunkban, azért a cikkünk elején említett „támogatás” t betűje bizony ma is szükséges; ezt a Tarr Kft. egy pályázaton nyerte el.

– A pályázatot a Tolna megyei kábeltévé optikai hálózatának támogatására adtuk be, ez lesz az informatikai világsztráda Tolna megyei leágazása. Ha nem nyertünk volna pályázatot, akkor ezt a tervet – saját erőből – nem tudtuk volna megvalósítani.

Így viszont a tervek lehetnek merészek is, ma már arról álmodnak, hogy esetleg Tolna lesz az ország első intelligens régiója:

– A megyének körülbelül 500 000 lakosa van, úgy gondolom, hogy hamarosan 100 000-nél több tévékészüléket fognak rákötni a hálózatunkra, és – óvatos becsléssel – 30–40 000 számítógép rákapcsolásával is számolunk. Nem csak azért választják majd az internetezők a kábeltévés csatlakozást, mert nem kell a kapcsolt telefonvonal költségét fizetniük, és nincs csúcsidős tarifa, hanem azért is, mert az összeköttetés sokkal gyorsabb, mint a telefonon keresztüli kapcsolat. Ezt a sebességkülönbséget már ma is lehet észlelni a rendszeren belül, de – mint azt jeleztem – rövidesen bővítjük az Internet felé vezető kapcsolat sávszélességét, és akkor ez az előny általánossá válik.

Addig is, amíg a gyorsaság nem válik meghatározóvá, az emberek az ár alapján döntenek. A Tarr-féle kábeltévés Internet-szolgáltatásért a Tolna megyeieknek 30 ezer forint egyszeri csatlakozási díjat kell fizetni, majd utána a korlátlan hozzáférés ára havi 7000 Ft plusz áfa. Ez jelenleg kevesebb, mint több nagy szolgáltató kapcsolt vonalas tarifája, ahol az internetezés költségeit még a vonalon töltött idő telefonszámlája is növeli.

Kovács Győző

Hazai fejlesztésű kábelmodem

A kábeltelevíziós Internet nem csupán kedvező árat jelent azzal, hogy a szolgáltatási díj tartalmazza a kapcsolt vonalas hozzáférésnél még külön jelentkező telefonköltségeket is, hanem – ott, ahol a szolgáltató már kiépítette saját műholdas csatornáit vagy tisztes kábeles összeköttetéseit – a kapcsolt vonalas hozzáférésnél jóval nagyobb az átviteli sebesség is. Azok a kísérletek, amelyek a világhálós tévéközvetítésekkel kapcsolatban hazánkban is elkezdődtek (erről szólnak következő oldalaink), ugyancsak sebességkövetelményekkel járnak együtt, amiket el lehet érni bérelt vonallal vagy ISDN-nel, de a kapcsolt vonalas hozzáférés költségkategóriájában jelenleg lényegében csak kábelmodemmel. Talán ez is magyarázza, hogy egyre több városban üzemelnek már kábeles, intranet- és Internet-rendszerek.

Székesfehérváron tavaly kezdődött meg a Datatrans által kifejlesztett kábelmodemek próbaüzeme.

– A tesztre közel 50 előfizetőt kértünk fel, ők ebben az időszakban ingyenesen használhatják kábeltévés szolgáltatásunkat. Az ötven modemből három lokális hálózatra van kötve, hogy legyen arról is referenciánk, miként működik LAN-kiszolgálóként a modemünk – mondta *Fellegi Tibor*, a készülék egyik fejlesztője. – Ugyancsak a mi modemjeinket használják a gyöngyösi kábeltévé-hálózaton is.

– Miben különbözik ez a kábelmodem az országban már használt berendezésektől?

– Műszaki jellemzőit tekintve nem sokban, inkább maga a tervezési koncepció volt egészen más – mutatja be az Ifabón is megtekinthető, teljesen magyar fejlesztésű modemet *Fellegi József*, a másik tervező. – Az volt a célunk, hogy a kábelmodem minél olcsóbb legyen, ugyanakkor megbízható, jól használható eszközt adjunk előfizetőink kezébe. Azt szeretnénk, hogy minél több ember hozzáférjen a városi intranethez és az Internethez is.

A tervezőktől megtudjuk, hogy a Magyarországon leggyakrabban alkalmazott Digital-Lancity elsősorban arra készült, hogy független Ethernet-hálózatokat kössön össze a kábeltévés hálózaton keresztül – és az ára is ennek megfelelő. Hatalmas előnye, hogy egy-egy készülék egy tömbházban sok előfizetőt szolgál ki. Ugyanez a hátránya is: gazdaságtalan olyan házakba telepíteni, ahol nincs kellő számú érdeklődő. A Datatrans modemjét ezzel szemben így jellemzik a tervezők:

– Mi minden előfizetőnek saját készüléket adunk, nincs szükség Ethernet-kábel kihúzására a kábelmodem és a lakás között. A berendezés a lakás antennaaljzatára kapcsolódik, csak onnan kell a számítógépig elvezetni a kábelt. Az átviteli sebesség a felhasználók felé 10 Mbps, a visszirány 2 Mbps. Terveink szerint egy-egy hálózati ágra nem a maximálisan címezhető 1024, hanem a teljes biztonsággal és megfelelő sebességgel üzemeltethető 512 modem lesz bekötve. Számításaink szerint „csúcsidőben" az előfizetők húsz százaléka használja egyszerre a hálózatot, ilyenkor kb. egy 64 kbps sebességű ISDN-hozzáféréssel megegyező sebesség érhető el számukra. A hálózati ágak számát a csatornakapacitás korlátozza: a felhasználók felé szinte korlátlan számú 10 megás csatornát be lehet rakni, a gondot a visszirány jelenti. Ennek a sávnak a szélessége nagyon szűkös, és a felhasználóknak tulajdonképpen ezt a sávszélességet kell megfizetniük... Ez nem csak a mi készülékünkre, hanem minden gyártó kábelmodemjére vonatkozik.

– Örök kérdés a kábeles Internettel kapcsolatban, hogy miként lehet védekezni a szolgáltatás továbbadása ellen. Nem tartanak attól, hogy valaki telefonvonalon át Internetet szolgáltat a kábelmodem segítségével?

– Ez ellen az előfizetési szerződésben való korlátozó kikötésen túl nehéz védekezni – válaszolja Fellegi Tibor. – A modemek állandó IP-címmel rendelkeznek, így egyszerűen mérni fogjuk a forgalmukat. Aki túllép egy bizonyos határt, attól forgalmi díjat kérünk.

Lőrincz Miklós
mlorincz@elender.hu

Digital Regia – a XXI. századi Székesfehérvár

Nagy fába vágta a fejszéjét Székesfehérvár önkormányzata: számos nyugat-európai példa nyomán internetes technológiával szeretné megvalósítani az intelligens várost. A tervet egy hármas konzorcium (az önkormányzat, a Matáv Rt. és a Datatrans Internet) valósítja meg, és várhatóan 1999 januárjától fog működni a teljes rendszer.

A Digital Regia nem más, mint egy városi intranet; olyan, nagy sebességű informatikai hálózat, amely a város polgárait, közintézményeit és gazdasági szervezeteit foglalja magába. A hálózatot a város polgárai alanyi jogon, díjmentesen vehetik igénybe. Első lépésként már most minden fehérvári lakos ingyenes e-mail és voice-mail címet kaphat, ha regisztráltatja magát.

Az intézmények szerverein barangolva minden közszolgálati információ elérhető lesz, a roppant időigényes hivatali ügyintézést pedig kiegészíti, idővel talán fel is váltja majd az éjjel-nappal rendelkezésre álló elektronikus ügyintézés. Megfelelő biztonsági rendszereken keresztül pénzügyi műveletek is végezhetők, illetve személyes információkhoz is hozzá lehet jutni (egészségügy, adóigazgatás, földhivatal, rendőrség stb.).

A városháza szerverén elérhetők lesznek a rendszerváltás óta alkotott helyi rendeletek és határozatok, ezek között természetesen tetszőleges szempontok szerint keresni is lehet. Az érdeklődők az önkormányzati ülések szó szerint rögzített tartalmába is betekinthetnek.

A kulturális intézmények, iskolák adatbázisait böngészve bárki kedvére válogathat a programokból, vagy részt vehet a Digital Regia Távoktatási Tanácsa által meghirdetett tanfolyamokon. A gazdasági szervezetek szerverein keresztül áruk, szolgáltatások rendelhetők meg, és virtuális ügyfélszolgálat működtethető.

Az egész rendszer a városlakók igényei szerint alakul majd – a Datatrans már több mint egy éve üzemelteti a Digital Regia levelezőlistáját, amelyen mindenki elmondhatja véleményét, javaslatait a nagyszabású vállalkozással kapcsolatban. L. M.

Televíziók sugárzási engedély nélkül

Kivételesen nem tilosban bujkáló, „szamizdat” tévécsatornáról van szó, hanem a Világhálóra felpakolt tévéadásról, ami a közeljövőben akár rendszeressé is válhat, tovább bővítve a bárhol fogható tévéadások számát. Ennek a műsornak egyébként épp a bárhol foghatóság az egyik legfőbb előnye, az, hogy Rio de Janeirótól Vlagyivosztokig bárhol bárki belenézhet abba, hogy mi történik a budapesti Gellérthegyen vagy mondjuk az Ifabón, s megbocsáthatóvá teszi még a műszaki problémákat, a sávszélességből eredő zavarokat is. Ilyet persze tudnak a műholdas tévék is, ám a „világvevő” hálótévé mást is tud, olyat, amivel a sugárzott adás még nem büszkélkedhet: nem tudunk lemaradni róla akkor se, ha az adás idején épp randink van... Vagyis az egyidejűség mellett archívumot is kínál, a már lefutott adások is fennmaradnak a hálón, s ha valamit élőben elmulasztottunk, vagy olyan nagyszerű volt, hogy még egyszer meg szeretnénk nézni, akkor ennek sincs akadálya. (Mondjuk egy meccsközvetítésnél a mi kezünkben a lehetőség, hogy megismételjük-e a 11-es előtti helyzetet, s nem vagyunk kiszolgáltatva a kirendelt vezető operatőrnek...)

Bár volt már web-közvetítés Magyarországon többször is (az Internet.galaxisról, a KFT-koncertről, az idei tanévnyitóról, a Sulinet első félévi „bizonyítványosztásának” a Bulinetet megelőző napon tartott sajtótájékoztatójáról stb.), az első egész napos adást március 31-én az Internetto és az Irisz szervezte meg, vagyis ezen a napon nézhettünk először tévés műfajú műsorokat reggeltől estig a tv.internetto.hu URL-címen.

Ugyanakkor – tavasz lévén – úgy tűnik, egyszer több helyen is „kihajt” a hálózatos televízió.

Májusi lapszámunk megjelenésével egy időben (éppenséggel nem erre a nagy napra, hanem a nyolcadik magyarországi Ifabo megnyitására időzítve) kezdi meg ötnapos műsorát a TV-NET és partnerei által beindított NET-TV!

A TV-NET – a megelőző oldalakon bemutatott két szolgáltatóhoz hasonlóan – nem tévétársaság. A cég munkatársai abból élnek, hogy a kábeltévés háztartások számára az Internetet is hozzáférhetővé teszik, persze ott, ahol erre a kábeltévé-szolgáltatóval megállapodást tudnak kötni. *Börtsök Zoltán,* a cég ügyvezetője büszkén hangoztatja, hogy – ellentétben sok más kábeltévés Internet-szolgáltatóval – nekik a kábeltévé-szolgáltatáshoz nincs közük, ők nem építenek kábeltelevíziós hálózatot, miképp a legtöbb kapcsolt telefonvonalas Internet-szolgáltató sem fáradozik telefonhálózat építésével. Azt viszont bizonyítani szeretnék, hogy az ő választásuk – mármint hogy a kábeltévé-szolgáltatókkal és nem a telefonszolgáltatóval szövetkeztek Internet-szolgáltatásra – jó választás, s ennek egyik lehetősége lehet az is, hogy míg kábeltévés Interneten jól jön be a NET-TV, kapcsolt vonalon ez már korántsem biztos, az élvezethez jobb éjszaka saját gépre letölteni a videofájlokat, és úgy lejátszani...

Börtsök Zoltán a május 5-étől 9-éig zajló NET-TV-adást még csak kísérletinek sem nevezi, mivel a kísérlet a tavalyi Ifabón már lezajlott, a jól ismert web-kamera formájában. Most viszont mindennap nyitástól zárásig folyamatosan szerkesztett műsor megy, mégpedig kétórás ciklusokban követhetjük nyomon a legfrissebb híreket, a közvetítéseket a helyszíni színpadon és a kiállítás egészén zajló eseményekről. A műsor készítői meginterjúvolják a vásár vendégeit, akik között az előzetes (nem százszázalékos) ígéretek szerint olyan sztárok is lesznek, mint az Internet Kalauz mostani számának egyik főszereplője. (A rejtvény megfejtése: Zorán.) Ha már kissé szerénytelenül az Internet Kalauzt említettük, akkor tegyük hozzá – a szerénytelenség mellett némi büszkeséggel –, hogy szerkesztőségünk egyike a TV-NET partnereinek ebben a vállalkozásban. De említsük meg a partnerek közt a VAN stúdiót is, amelynek korszerű videotechnikai berendezései némi „vizsgadrukkal” várják ezt az öt napot, vagy a Webtime Kft.-t, amely az adás honlapjáért felelős, vagyis ők a „műsorszórók”. A műsor készítőit *Kiss Egon Ervin* szerkesztő fogja össze, akinek ez alatt az öt nap alatt legalább annyit kell majd száguldoznia, mint névrokon riporterelődjének.

Na de mindez most kezdődik, úgyhogy erről itt és most nem is beszélnénk többet, legfeljebb még megjegyezzük, hogy a **nettv.tvnet.hu** irányába kell fordítani az „antennát”. Itt és most inkább átadjuk a szót munkatársunknak, aki 1998. március 31-ének nagy durranását írta meg itt következő helyszíni riportjában.

A birodalmi tévék végnapjainak

Az első beharangozás fergeteges volt. Valahogy imigyen hangzott:

„Mit kell tudni a tévéről? Lehet színes, lehet fekete-fehér, a sarokban áll, és pingvin van a tetején, lepi a por, zúg, eszi az áramot, be kell vallani az adóban. Lehet előtte ülni, állni, feküdni, enni, aludni és bármi érdekeset művelni egy vagy akár több embernek. Ami benne van, úgy hívjuk, adás, amikor használjuk, az a nézés. A tévében lehet nézni, kinek mire szottyan úri kedve, feltéve, ha nem túlnan igényes. Reklám van sok, kutya és zsaru van sok... kivégzés és gyilkosság, szenvedélyes sorozatok, szakértően közvetített sportesemények... bábszínházzal egybevont időjárás-jelentés és reklám. Én is unom.

Március 31. Ez bele a noteszba. Mi a durranás? Tévé az Interneten. Messze, messze, valahol egy távoli galaxisban, a tv.internetto.hu maroknyi csapata beizzítja a gépeit, csatlakoztat, kattint, beszámol, és elindítja az első önálló internetes tévéadást. A birodalmi tévék nem sejtik, ettől a dátumtól kezdődik tevékenységük hátralévő része. Ha már nem is tudod, mióta nem láttál magyar tévét, sőt a kábelszolgáltatód még csak nem is hallott erről az országról, készítheted a sörnek a helyet. Ha már láttál elég magyar tévét, akkor itt a helyed. Titokban töltsd le a Real Videót, lehet, hogy a főnököd már megelőzött. Az irc kiürül, az utcákon sincs egy lélek. (Ha már lelkes vagy, tudd, a lamerséged itt megalapozhatod, hogy amikor az unokáid körülötted rohangásznak, emlegethesd, 'én ott voltam, amikor kezdődött.') Az adás bekövetkezik. Kattanj ide, és nem maradunk le egymásról!" – ajánlotta elsöprő lendülettel *Razzia Cattani* (h430972@stud.u-szeged.hu) az iNteRNeTTo különböző elérhetőségein. Megadták, honnan lehet letölteni a szükséges szoftvert, sőt szakértőt is ajánlottak *Harajda András* (ijon@mail.datanet.hu) személyében, akihez a Real Video telepítésével kapcsolatos technikai kérdésekkel lehetett fordulni. S mindeközben persze egyeztetések is folytak nem csak az életben több színtéren, hanem az Interneten is: jöttek-mentek az e-mailek az iNteRNeTTo mutációs stábjainak belső levelezőlistája oszlopos tagjai között.

Mindebből a vak is látta, ez az internettós–iriszes net-tévé tényleg nagy nóvumnak ígérkezik, amihez egy újságírónak (pláne egy Internet Kalauz munkatársának) illik kellő kíváncsisággal viszonyulni, éppen ezért nemcsak a Razzia Cattani által emlegetett lamerség okán döntöttem úgy, hogy nekem bizony ott a helyem azon a március végi, keddi napon a Citadellán.

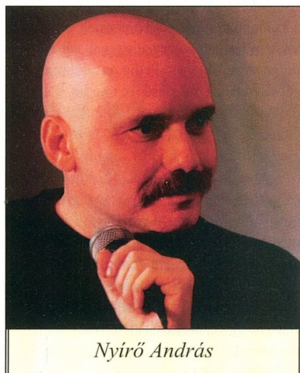

A „stáb" derül ...

kezdete?

Kell egy kis áramszünet

A történelmi pillanat 9 órakor bekövetkezett – a net-tévé adása elindult. Igaz, az első pár órában háromszor volt áramszünet, mert

Nyírő András

a rendszer nem bírta a terhelést, és kivágta a biztosítékot, de *Nyírő András,* az iNteRNeTTo atyamestere a chatelőknek nemes egyszerűséggel így kommentálta a dolgot: „kell egy kis áramszünet..."

Nem tudom, hogy az Irisz Multimédia Kft. Citadellán található bázisán fordult-e meg egyszerre annyi ember, mint azon a napon. Sorra érkeztek a stúdióvendégek és a Razzia Cattani által idejüket innentől viszszafelé számláló birodalmi tévék stábjai is. Az időjárás kegyes volt a társasághoz, méltó a nagy durranás produkciójához – kint lehetett falatozni zsíros kenyeret uborkával, lila hagymával, de volt buborékos üdítőkön kívül szűrt meg rostos gyümölcslé is. Sőt a délutáni felvételek jelentős részét szintén a teraszról közvetíthették.

Hogy mit is láthattunk? Némi fáziskéséssel pergő kockákat a monitorokon, s hallhattunk nem mindig tökéletes hangokat, de a lényeg: minden színtiszta élő volt. Szociológussal folyt a csevely közvélemény-kutatásról, majd *Szikora János* rendező volt a következő vendég, aki ezúttal „Java-scriptben elbeszélve" gondolkodott színházról. *Kármán Irén* (zuglói kábeltévé) beszélgetett rögtönzésszerűen a Fotó Hétről, aztán szó esett kertészkedésről, és egy orvosnő is beesett a stúdióba, hogy egy alapítványi rendezvényről, a szűkös kórházi lehetőségekről és a segítőkészségről beszéljen. Utána videobejátszásként (mert hogy VHS-ben bárki vihetett videofilmet is) egy hathónapos magzat ultrahangfelvétele következett, s újra a doktornő: milyen szoros lehet ma egy édesanya kapcsolata várandósan is gyermekével, hiszen az ultrahangfelvételek révén sokkal többet tudhat róla...

Mi jön most?

Miközben ment az élő adás, zajlott a weben keresztül a chatelés is – a vendégek adásba lépésük előtt vagy után online cseverésztek a nagyérdeművel. *Ballner Péter* szorgosan készítette a karikatúrákat a megjelentekről, s *Rajz Helga* frissiben szkennelte, hogy mehessen máris a monitorok képernyőjére.

– Múzsa, mi jön most? – kérdezte valaki *Lánczi Évát,* a szerkesztőt, aki egyszerűen Nyírő András jobb kezeként definiálta magát.

– Hát azt én is szeretném tudni – hangzott a felelet. – Nem látta valaki a füzetemet?

Bakikból, fésületlenségekből itt senki nem csinált ügyet, s *Beöthy Balázs* és *Iványi Marcell* a kedvenc kutya társaságában csevegett. *Váradi Júliával* beszélgettek médiáról, digitális lehetőségekről a Szél című, 1996-ban Cannes-ban díjat nyert film kapcsán. Aztán *Szirtes András* filmrendező jövőbeli vízióját hallgatta szóhoz sem jutva, kissé elképedve az ismert riporternő, aki később elmesélte, ő maga sajnos olyan helyen lakik, hogy a telefonvonala nem alkalmas Internet-csatlakozásra, de ahol csak teheti, igyekszik a közelébe férkőzni. A net-tévés tervről mit sem tudva egy telefonbeszélgetésben épp ilyen jellegű elképzelésekről beszélt Nyírő Andrásnak, mire a kagyló túlsó végén némi döbbent csönd után az volt a válasz: – Éppen valami hasonlót tervezünk, gyere el a Citadellára.

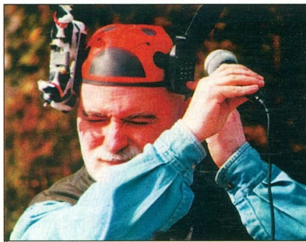

Beöthy Balázs és Iványi Marcell Váradi Júliával

– Az Internet nagyon izgat egy ideje; ha nem foglalkoznék vele, úgy érezném, valami fontos dologból kimaradok. Amikor létezett a Múzsa című televíziós műsorom, Nyírő András megkeresett azzal, hogy ez kerüljön fel az Internetre – emlékezett vissza Váradi Júlia az első találkozásra a Hálóval. – Biztos vagyok benne, hogy az Internet alapvetően átformálja az életünket. Nem minősíteném, hogy ez jó-e vagy rossz. Az utóbbi időben

nagyon sok emberrel beszélgettem róla. Azt látom, vannak, akik elfogadják, mert tudják, mi is a lényege, ugyanakkor vannak, akik nem is tudják, mi az az Internet. Az információhiánnyal küszködők részéről aggodalmak jelentkeznek, mert az emberek mindentől félnek, amit nem ismernek. Amikor nincsenek túl nagy amplitúdójú kilengések, akkor beáll egy normális felhasználói állapot. Mindig jönnek új kommunikációs eszközök. Micsoda őrületes forradalmat jelentett az első rádió, aztán meg az első tévé. Valószínűleg olyan állapot van most, mint akkor, és a kezdeteknél izgalmas ott lenni.

Azon a keddi délelőttön nyilatkozott *Bozsik Yvette* táncművész is, aki videoklipjét is magával hozta. A Tito Quartett, *dr. Máriás Béla* csapata fergeteges sikert aratott már délután – kint a teraszon az egész stáb körbeállta őket, s dőltek a nevetéstől a sajátos osztályfőnöki óra hallatán. Remélhetőleg a nagyérdemű is a monitorok előtt. A tavalyi Fila Rap Jam nyertes roma rap-bandája is osztatlan sikert aratott – *Mohamed Fatima, Beat* és *Junior* élőben is besöpörhette az elismeréseket.

A Tito Quartett

„Nulla pénzből"

Az élő adás már a délutánba nyúlt, amikor Nyírő Andrással, az iNteRNeTTo főszerkesztőjével le tudtunk ülni néhány szót váltani.

– Az Internet nagyon gyorsan változó, nagyon kommunikatív világ. Itt az interaktivitás révén pillanatokon belül véleményt mondanak. Magyarországon kevesen tudják vállalni, hogy drága pénzért a háztartásokból is bekapcsolódjanak. Ha sikerül a költségeket csökkenteni, akkor sokkal több ilyen műsort lehet majd csinálni. Olyan televízióról kezdünk beszélni, ahol válaszolni lehet, ahol a nézők jobban részt vehetnek a műsor késztésében, és személyre szabottabb az egész. Saját magad határozod meg az információ mennyiségét, és a dolgok valójában egyre inkább rólunk szólnak. Most még nagyon gyerekcipőben járó, új médiumról van szó, amit 19–20 éves srácok csinálnak nagy hozzáértéssel – öröm velük dolgozni. Az itt láthatón kívül mind a tizenöt mutáció részt vesz a munkában, és Budapestet két mozgó stáb is járja, hogy friss információkkal tudjunk szolgálni.

Így került egyébként adásba egy tragikus esemény: az egyik stáb éppen elkapta, amikor vérző fejű férfit szállítottak kórházba – folytak a találgatások, mi is történhetett valójában.

– Elég sokat megfordulok különböző tévéstúdiókban – folytatta Nyírő András. – Sokszor csorog a nyálam, belezöldülök az irigységbe, milyen technikai felszerelésük van. Ugyanakkor tíz–tizenöt ember vesz részt egy-egy kisebb produkció készítésében is, és mindenki tudja a dolgát. Mi nem csinálunk presztízskérdést az egészből, hiszen nekünk azt kell megmutatnunk, hogy „nulla pénzből" mit tud produkálni egy új generáció. Nem pénzkérdés igazából, hogy valaki jót csinál-e vagy sem.

S hogy mi a jövőbeli elképzelés?

– Hát, minden téren jó lenne a kaotikusságtól az anarchia felé eltolódni – hangzik a mosolygós válasz, mert hogy az anarchiában már megjelenik valamiféle rendező elv.

A Webek Urától Málna bácsiig

Míg beszélgettünk, természetesen tovább peregtek az események. Miközben Real Videón keresztül a nagyérdemű viszonylag zökkenőmentes adást láthatott, s Mohamed Fatima lelkesen chatelt az iNterRNeTTo web-oldalán, ez idő tájt vált valahogy nyilvánvalóvá, hogy amíg a tévés iNteRNeTTo sikeres, addig a webes felületen – a szervezés hiánya miatt – elég nagy káosz alakult ki.

A naplóírók és „Málna bácsi"

Esetenként igencsak keresztezték egymást a különböző tudósítók: a pécsiek programja ütközni látszott a szegediekével, sőt a svájci internettósokéval is. Pedig az utóbbiak magát a Webek Urát (lásd az interjút a 28–29. oldalon) szervírozták, egy amerikai repülőút előtt még éppen elkapva őt. Közben a teraszt megszállta Nyírő András a tanítványaival – a bölcsész egyetemisták *(Csiszár László, Nagy Eszter, Pápszi Szilvia* és *Csákány Balázs)* „Az irodalom a sajtóban – interaktív média" felvehető fakultációra járnak, és egy különleges „akció", a Párhuzamos Naplók elnevezésű attrakció részesei. Erről így beszélt Bambi, „alias" Csákány Balázs, az elsős könyvtár szakos, aki szeretne majd média szakra jelentkezni, mert nagyon érdekli az Internet és az újságírás.

– A Párhuzamos Naplók (www.internetto.hu/este/naplo/) esetében az a feladatunk, hogy mindennap e-mailben beküldjük a napunk naplóját. Bekapcsolódtak ebbe olyanok is, akik olvassák az iNteRNeTTót. Pénzügyi szakember, titkárnő... és a végén egész érdekes egyveleg alakult ki „Karinthy alapon": „Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek..." Egy-másfél hónapja ismerjük egymást az Interneten keresztül, sok mindent tudunk a másikról. Borzasztó érdekes most személyesen is találkozni.

Így érkezett a Citadellára Málna bácsi, aki rövidesen nagy gyalogló hírébe is keveredett: a Deák térről mindenféle jármű nélkül tette meg az utat, bár toronyiránt teljesen azért neki sem sikeredett. Pápszi Szilvia elmondta, sokkal idősebb emberre számított, amin az ősz hajú, jó humorú, Debrecen Józsa nevű részéből érkező valamikori nyomdász kedélyesen mosolygott. S el is mesélte az amúgy 40 éves férfi, hogy valamikori munkahelyére a kertjükben termett málnából szokott eladásra bevinni, s valahogy így ragadt rá a név, amit időközben ő maga is megkedvelt. Málna bácsi jelenleg munkanélküli, de ez nem igazán szegi kedvét – három gyereke, felesége társaságában telnek a napjai.

„... minden, ami egy hálózathoz

No meg ott a két kecske (vemhesek!), a puli meg az öt tyúk. Nyírő András arról faggatta Málna bácsit, írt-e korábban. Mert hogy akár az internetes Nobel-díjra is pályázhatna, mondjuk egy Málna bácsi levelei elnevezésű irodalmi művel. Kellemesen telt a csevegés, de Málna bácsinak hamarosan búcsúznia kellett, mert mint nagy gyalogló a Deák térig visszafelé is „lábbusszal" akarta megtenni az utat. No, azért ott fel fog szállni a metróra – mondta –, hogy a pályaudvarra időben kiérjen. S hogy mi az igazi neve?

– Soós Zoltán Attila. Két „ó" és két „s" – felelte, és meglepetésemet látva nevetve hozzátette: – Egy az elején, egy a végén... – és már indult is.

„Ami jó volt: a hangulat"

Bizony a jelenlévőt sodorták magukkal az események. Jómagam is többször elindultam hazafelé, „ennyi most már elég lesz!" jelszóval, de ahogy az Internettel általában szokás: újra meg újra ott ragadtam. Órák múltán aztán csak-csak sikerült távoznom, de lám, két hét elteltével újra csak visszatértem, nem állhattam meg, hogy e-mailben meg ne kérdezzem a tartalomért és technikáért felelős „műsorcsinálókat", hogyan látták az eseményeket, miként értékelik „nagy napjukat".

Barczi Imre (imi@internetto.hu), az iNteRNeTTo hírlevelének felelős szerkesztője:

– A legfontosabb, hogy mi nagyon jól éreztük magunkat, és a fésületlenség dacára nagyon pozitív visszajelzéseket kaptunk. És ami a legjobb, ennek hatására gondolkodunk a folytatáson is. Persze akkor a technikát jobban össze kell hozni, most ezzel voltak bakik. Utólag azt gondolom, ha egy kicsit jobb a szervezés, ugyanezzel vagy egy egészen picit jobb technikai háttérrel sokkal profibbak lehettünk volna. Végül is nem nagy dolgok ezek – eggyel több videomagnó/monitor, szerencsésebb helyválasztás a bejátszó gépnek, közelebbi gép a technikai szerkesztőnek stb. –, mégis sokkal gördülékenyebb lett volna minden. Ugyanakkor szervezés szempontjából kicsit összeestünk. Múzsa, aki a szerkesztőnk volt, egyszerre túl sok mindennel foglalkozott. Többnyire ő ült a chatnél, híreket is szerkesztett – nem lett volna szabad „feldarabolnunk", mert az ő munkája volt a legfontosabb. Különösen amiatt, hogy végig élőben voltunk, és a vendégek eléggé megbízhatatlanul, összevissza jöttek. Legközelebb több rabszolgát (asszisztenst) vetünk be a rutinfeladatokra. Ugyanez vonatkozik a rendezésre is. Egyszerűen nem találtuk ki előtte, hogy kell egy rendező. Kell valamilyen hierarchia, és ahhoz menet közben ragaszkodni kell. Szóval a logisztikát legközelebb jobban megcsináljuk. Tartalmilag két kritikus dolog volt. Az egyik az, hogy 15 órás élő adást nagy tévében sem csinálnak, mert az egyszerűen kikészíti az embereket (a műsor készítőit). Nem lehet felkészülni a riportalanyokból, ha húszpercenként jön egy új. Sokkal több konzervet, előre elkészített anyagot kellett volna használnunk. A másik baj a hírszolgálatunkkal volt. Nem készítettük fel elég jól: akadozott, nem igazán tudták, mit kell tenniük, pedig erősek lehettünk volna a gyors webes hírszolgálattal. Szóval tapasztalatlanok voltunk, annak dacára, hogy többünknek van tévés múltja. Egy dologban nagyon hasonlítottunk egy igazai tévére: ott is ugyanilyen káosz, fejetlenség uralkodik, és az ember nem is érti, hogyan lehet, hogy ilyen körülmények között mégis műsor kerekedik a zűrzavarból :-). A lényeg: legközelebb jobbak leszünk.

A technikai hátteret az Irisz Multimédia Kft. biztosította. *Pórffy András* (andras@irisz.hu) igazgató:

Pórffy András

– Kiváló volt a csapat, aminek tagjai eddig, ebben a felállásban és ilyen jellegű produkcióban egyszer sem dolgoztak együtt. Mindenki maximális erőbedobással és profizmussal tette a dolgát. Fantasztikus élmény volt ebben a rövid idő alatt kialakult közösségben dolgozni, és érezni, hogy amit csinálunk, tényleg tetszik mindenkinek. Utoljára ilyen érzésem az 1996-os KFT – Bál az Interneten (http://www.kft.hu/bal_volt/) koncerten volt. Igaz, az akkori bizonytalan internetes technika sokkal nagyobb kihívást jelentett, mint most. Kellemes meglepetésként ért bennünket a nagy tévék érdeklődése. Mindkét kereskedelmi csatorna a főműsoridőben komoly figyelmet szentelt az eseménynek, így azok is tudhattak róla, akik adásunkat nem látták. A kitüntetett figyelemért köszönettel tartozunk. Egyébként a tv.internetto sajtóvisszhangja web-oldalainkon olvasható (http://tv.internetto.hu/). Az Irisz Multimédia a KFT-koncert óta egyébként nagyon sok energiát és pénzt fektetett az internetes videózásba (http://multimedia.irisz.hu/). És mindezt azért, mert hiszünk abban, hogy a felhasználók többsége számára jelenleg rendelkezésre álló Internet-sávszélesség jelentős növekedése és a magas hozzáférési költségek csökkenése néhány éven belül fokozatosan bekövetkezik, teret adva a digitális kommunikáció valamennyi formájának. Az iNteRNeTTo csapatával hosszú távon szeretnénk együtt dolgozni, és bízunk abban, hogy jelen leszünk a magyarországi webtelevíziózás minden fontosabb állomásánál. Tennivalónk persze akad bőven. Nagy szükségünk volna az analóg video- és audiotechnika fejlesztésére, kamerákra, lámpákra, díszletekre, azaz egy komplett kis tévéstúdióra. Bővíteni kell a szerver kapacitását, javítani a képminőséget. Tárgyalunk arról, hogy az Antenna Hungária új, nagy sávszélességű AM-Mikro és műholdas rendszerein lényegesen nagyobb, MPEG felbontású képet és sztereo hangot juttathassunk el a nézőkhöz (http://www.ahrt.hu/). Ez a technika lehetővé teszi, hogy a nézők a visszirányú kapcsolat folyamatos fenntartása nélkül, tehát lényegesen olcsóbban nézhessék a programot.

Nyírő András, az iNteRNeTTo főszerkesztője (nyiro@internetto.hu):

– Ami jó volt: a hangulat. Technikailag működött az egész, bírta a rendszer a terhelést, bár a BIX csúcsot mért, ennek ellenére nem volt lefagyás. Tartalmilag összeállt, mindenki eljött, mindenki megtalálta a maga helyét, szóval működött minden szempontból. Hogy hányan látták? A weben 22 000-en jöttek be, ami minden szempontból csúcs, a napi 7–8 000-es látogatottságunkhoz viszonyítva. Real videós nézettségünk is hihetetlenül magas volt a várakozásokhoz képest. Amit másképp kell csinálnunk: a 15 óra sok, ezt nem lehet bírni. Májustól ezért hétfő esténként fél 11-től 1 órás műsorral jelentkezünk, egyelőre még mindig kísérleti jelleggel, néhány hónapig. Lesz meghívott vendég és heti híradó, webes beszélgetés, és újdonságként élőképes kapcsolás vidékre, külföldre. Aztán majd meglátjuk...

Kép és szöveg:
Csapó Ida
csapoida@nwapps.zalaszam.hu

Praktikus Praktikum

A fejlett mobilkultúrával rendelkező országokban nagy népszerűségnek örvendenek az úgynevezett Prepaid – azaz előre fizetett – mobiltelefon-szolgáltatások. Az előre fizetett kártyák rendszere több előnyt is kínál az ügyfelek számára. Elsőként annak a lehetőségét, hogy a mobiltelefon-használók előre tervezhessék telefonálásaik költségét. Másodszor, hogy lényegesen kényelmesebb, és kevesebb adminisztrációval jár. Harmadszor pedig sokkal könnyebb mobiltelefonhoz jutni, hiszen a mobilszolgáltatók egész Európában igen szigorú feltételekhez kötik a mobiltelefon, illetve a SIM kártya vásárlását. A Pannon GSM Magyarországon bevezetett, előre fizetendő mobiltelefon-szolgáltatása a Pannon Praktikum, amely a fentiekben leírt előnyöket foglalja magában. Nem csak a magánszemélyek, hanem vállalatok is megtervezhetik telefonálásaik költségét, ezáltal szigorúan kézben tudják tartani a telefonálásra fordított összeget. Mivel a számla összegét előre fizetik ki az ügyfelek, a társaság számlát sem küld. És nem utolsó szempont az sem, hogy hazánkban is – a jóhiszemű vásárlók érdekében – egyre szigorúbbak a mobiltelefonhoz jutás feltételei, viszont a telefonszámla előre történő kiegyenlítése miatt a Praktikum kártyát gyakorlatilag bárki megvásárolhatja. A Praktikum SIM kártyája hasonló a hagyományos SIM kártyákhoz, azzal a különbséggel, hogy újratölthető. A feltöltéshez a Praktikum kártya megvásárlása szükséges, amelyet – 3600, 7200 és 14 400 forint értékben – a Pannon GSM budapesti bemutatótermeiben és vidéki képviseletein, valamint a viszonteladók üzleteiben lehet megvásárolni. Telefonálni mindig csak a Praktikum kártya értékével feltöltött összeg erejéig lehet. Nem muszáj azonban szemmel követni, hogy éppen hogyan áll a számlánk, hiszen amikor 360 forint alá csökken az egyenleg, egy szöveges üzenetben automatikusan értesítést kapunk. Természetesen új készülékek kedvezményes beszerzését is lehetővé teszi a Pannon GSM azok számára, akik a Praktikum kártya mellett döntenek.

Mobilinformációk az Internetről

www.pgsm.hu

SMS-tudakozó

A Pannon GSM 1998-ban nagyon praktikus, új tudakozó lehetőséget vezetett be. A hatékonyabb információáramlást elősegítendő, a rövid szöveges üzenet alapú tudakozó lehetővé teszi, hogy az ügyfélszolgálaton keresztül egy mobiltelefonszám iránt érdeklődő ügyfél a kért információt automatikusan, SMS formájában kapja meg. Az ügyfélszolgálat hívásakor nem szükséges minden esetben megvárni az ügyintéző bejelentkezését. Ha mobiltelefonról hívjuk a 143-at, és telefonszám alapján szeretnénk tudakozódni, a megfelelő menüpont kiválasztásával, majd a telefonszám beütésével automatikusan lekérhető az információ. A rendszer néhány másodpercen belül SMS-ben elküldi a kért adatokat, amennyiben azok nem titkosak.

Az 1994 tavaszán alapított Pannon GSM igazi sikertörténet. A vállalat dinamizmusát jól jellemzi, hogy az indulást követően másfél év alatt 75 százalékos, újabb egy év alatt pedig 99 százalékos lefedettséget ért el, így a koncessziós szerződésben megszabott feltételeket nyolc évvel korábban teljesítette. A Pannon GSM sikerének titka valószínűleg éppen ebben rejlik – vagyis abban, hogy mindig elébe vág az eseményeknek. Nincs ez másképpen az Internet esetében sem, hiszen a Pannon már akkor felkerült a Hálóra, amikor ez többek szemében csak furcsa hóbortnak számított. Azóta persze sok minden megváltozott, ezért úgy gondolták itt az ideje, hogy „cybercsizmát húzva" bejárják a hálószemet, majd a „túra" után beszámoljanak tapasztalataikról.

A http://www.pgsm.hu címen természetesen minden olyan információt megtalálunk, amire egy leendő, illetve a Pannon GSM szolgáltatásait már igénybe vevő előfizetőnek szüksége lehet. Felépí-

tését tekintve a hálószem jól átgondolt és könnyen kezelhető (ha mégsem találnánk valamit, használhatjuk a keresőt), ugyanakkor a külső megjelenésre sem lehet semmi panaszunk. A tervezés során azokra is gondoltak, akik mobiltelefon segítségével érik el az Internetet, így a kezdőoldalon választhatunk a képekkel és grafikákkal díszített, illetve a szöveges változat között. Eddig egyébként 200 ezer látogatót regisztráltak, ami azt mutatja, hogy a hálószem igen vonzó célpont a hálószörfösök körében.

A bemutatkozó oldalon megtudhatjuk, hogy mely vállalatok a Pannon GSM tulajdonosai. Szinten itt bukkanhatunk rá

az 1996 óta rendszeresen megjelenő sajtóközleményekre. Vessünk egy rövid pillantást az idei hírek-re: „Ukrajnával bezárult a kör"; „Új 1800-as roaming-partner a Pannon GSM-nél"; „Magyarországi premier: hang az alagútban".

A nyitólap következő menüje egy rövid, pontosabban „dióhéjnyi" tájékoztatást ígér a GSM rendszerről. Ezzel szemben igen részletes és kimerítő írást olvashatunk a mobilrendszerek működési elvéről és a telefon „szívéről", a SIM kártyáról. Persze a látogatók többségét inkább a GSM-hez kapcsolódó szolgáltatások érdeklik, ebből pedig van bőven. Olvashatunk például egy merőben új előfizetési formáról, a Pannon Praktikumról, a különböző hangposta-szolgáltatásokról, a Pannon GSM által nyújtott adatátviteli lehetőségekről, a konferenciahívásról és a hívó fél azonosításáról. Persze az imént felsoroltak a teljes palettának csak töredékét képezik.

Nem kevésbé széles kínálattal találkozhatunk a „Készülékek és kiegészítők" oldalon. Nokia, Ericsson, Motorola, Siemens – gyakorlatilag az összes neves mobiltelefon-gyártó képviselteti magát. A listán szereplő készülékekről és kiegészítőkről minden fontosabb paramétert megtudhatunk: készenléti idő, méret, súly, pluszszolgáltatások és természetesen egy fotó, amelyen magát a készüléket csodálhatjuk meg. Akinek még ez sem lenne elég, az átugorhat a gyártók oldalaira. A készülékek, kiegészítők és a Pannon GSM szolgáltatásainak árairól már egy másik szekcióban olvashatunk.

Itt ismerkedhetünk meg a minimum- és a Magyarországon egyedülálló tarifarendszerű optimum-csomaggal, valamint a különleges szolgáltatások előfizetési díjaival is.

A Pannon GSM rekordidő alatt – a rendszer üzembe helyezése után két évvel – érte el a 99 százalékos lefedettséget. Az elmúlt időszak fejlesztéseinek köszönhetően pedig Magyarország GSM-térképéről gyakorlatilag teljesen eltűntek a fehér foltok. Szerencsére a telefonálásról már akkor sem kell lemondanunk, ha átlépjük az országhatárt. A roaming-információkat tartalmazó oldalon megtudhatjuk, hogy a Pannon GSM-nek közel 50 ország 80 szolgáltatójával van szerződése. A környező országoknak már mindegyikében használhatjuk GSM-telefonunkat, de akkor sem kell aggódnunk, ha Ciprusra, Dél-Afrikába, Szingapúrba vagy éppen Új-Zélandra utazunk.

Ez is egy praktikus megoldás

Pannon az Ifabón

A Pannon természetesen az idén is jelen lesz az Ifabón, az A pavilon 301/b standján. Akárcsak tavaly és azelőtt, az idén is szenzációs újdonságokat mutat be.

Mobillal a metróban

A negyedik születésnapját ünneplő Pannon GSM egyedülálló ajándékkal lepte meg előfizetőit: a mobiltelefon-társaság készülékei már a budapesti metró bizonyos szakaszain is igénybe vehetők. A szolgáltatás egyelőre még csak a Moszkva téri, Batthyány téri és Kossuth téri megállóra és az ezeket összekötő alagutakra terjed ki, de amint nő az ügyfelek igénye a metróban való telefonálás iránt, a többi állomásra is ki fogják terjeszteni a lefedettséget. A Pannon GSM célja, hogy a csaknem teljes országos kültéri lefedettség mellett minél jobb beltéri (és „föld alatti") elérést biztosítson. Ennek a programnak része a metróvonalak folyamatos lefedése. Már korábban is lehetett telefonálni a földalatti alagútjában, de ez a külső, föld felett lévő antennák nagy

sugárzási erejének volt köszönhető. A Pannon ezt a szolgáltatást ma már tudatosan kívánja nyújtani.

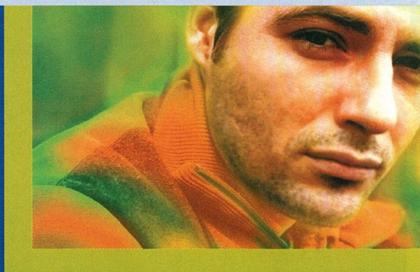
A világon először a sokat telefonáló hongkongiak számára teremtette meg az ottani GSM-szolgáltató a föld alatti lefedettséget. Azóta már Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Kanadában, Németországban és Spanyolországban is telefonálhatnak a metróban a mobiltelefon-tulajdonosok.

PANNON GSM
Az élvonal.

Nethead (hálófej): 1. aki folyton az Interneten lóg 2. aki internetezés közben rájött, hogy miért fontos ez az egész 3. akinek cekkerből van a feje.

Erhardt Miklós (32) hajléktalanoknak adott eldobható fényképezőgépet, s kérte meg őket, fotózzák az életüket. A képeket kommentálták készítőik, s az anyagból kiállítás, képeslapsorozat és weboldal született (www.c3.hu/collection/homeless). Na és? Mi köze mindennek a virtualitáshoz, a hiperintelligencia divatos toposzaihoz, vagy az értékes dühöngéshez? Lásd alább.

erhardt miklós

MIKLÓS

Nekem ez művészeti szempontból volt fontos, ami nem zárja ki azt, hogy más ember szociális szempontból nézze: szerintem pont ez a jó benne, hogy nincsen lehorgonyozva sehova, nincs olyan kódja, amitől rögtön tudod, milyen szemmel kell nézd. Általában az efféle művészeti projektek attól unalmasak, hogy világít belőlük a koncepció lényege, és az az egy koncepció működik, azzal szemben vagy az ellen nézheted. Erről a projektről az emberek általában azt hiszik, hogy szociális téma, és az első reakciójuk is az, hogy ahhoz képest viszont nem eléggé egyértelműek a képek, nem derül ki belőlük, hogy ezeket az embereket sajnálni kell, hogy segítségre szorulnak. Viszont azon túl, hogy az anyag egyszerűen ilyen, ilyenfajta feldolgozást is kíván meg, ez a harminc homeless nem csinált kizárólagosan olyan képeket, amitől a budai kispolgár kezdene benyúlni a zsebébe, vagy hasonló borzalmak. Ez nem egy World Press Photo kiállítás. A célja az volt, hogy egyszerű fényképeket a hozzájuk tartozó szövegekkel mutassunk meg – ahol arról beszélnek, hogy mi van a képen, vagy arról, hogy miért csinálták, máskor áttételesen arról beszélnek, hogy ki vagyok én...

Ennek az anyagnak nem a legfontosabb médiuma az Internet, igaz?

Igen, a kiállítás fontosabb.

De más is a funkciója – általában az Internet-oldalaknak más a funkciója, mint a kiállításoknak.

Az Internet, ami ugye egy hatvannyolcas gyökerű találmány, őriz valamit ebből a társadalmi aktivitás jellegből. Elég sok ilyen site-ot találtunk Magyarországon kívül, amik egy effajta közvetlen társadalmi elemen alapultak. Magyarországon képzőművészeti vonalon ez teljesen hiányzik, egy konkrét valóságközeli jelenlét, ez az Interneten megtalálható ilyen jellegű külföldi művészeti site-okon. Amennyire látom, Magyarországon inkább az fogta meg a képzőművészeket az Internetben, hogy ez egy csúcsmédium, aminek használatával elmosható a lemaradásunk. Nagyon gyakori az egyes művészek nevéhez kapcsolódó, egy-két oldalas site. Ezekkel az a baj, ami egyébként az egész magyar művészeti életből hiányzik, hogy a valósággal nem nagyon sikerül összejönniük.

A mi projektünk Internet-feldolgozásával igazából az fogott meg, hogy azok a toposzok, amiket a mai hiperintelligencia magáénak vall, tehát a virtuális helyenkívüliség, a fizikai jelenlét helyhez kötöttségének a megszűnése, a határok nélküliség, a szabadság, szóval ezek mind virtuálisan értendők. Engem borzasztóan foglalkoztatott a kontraszt, hogy ugyanezek a toposzok elmondhatók a hajléktalanokról is, csak nyilvánvalóan egy végletesen nem virtuális formában. Ezeknek az embereknek a legnagyobb küzdelme arra irányul, hogy ebből az ideiglenességből kiszabaduljanak valahogy. Az anyag egyfajta hiteles dokumentáció, pontosan azért, mert nincs elkötelezve egyik irányba sem, próbál olyan szinten független maradni, amennyire csak lehet, ezt próbáltuk belehelyezni ebbe a virtuális környezetbe, hogy vajon mi történik vele? Hogyan módosítja az olvasatát?

Lenne értelme második részt csinálni?

Többen kérdezték ezután a projekt után, hogy milyen módon akarjuk folytatni. Sok ember felajánlott ötleteket is, hogy milyen érdekes lenne most csúcsmenedzserek kezébe adni eldobható kamerát, hogy fotózzák ők az életüket. De nincs még egy olyan társadalmi csoport, akikkel ezt értelme lenne megcsinálni, ugyanis általában a társadalmi csoportoknak megvannak a maguk kommunikációs csatornái. A hajléktalanoknak pontosan a virtuális létezésük miatt nincs, így az a kommunikációs igény, ami ezekben a képekben, szövegekben jelen van, az ennek köszönhető. Ez egy lefojtott terület, ezek az emberek tele vannak közölnivalóval. Ezek a közölnivalók nem túlságosan érdekesek, ha olyan szemmel közelítünk hozzájuk, amivel elmegyünk a sajtófotó-kiállításra, de hogy nagyon erős, az biztos.

De nem csak bennük van meg ez a közlési vágy. Az Internet pont ezt a lehetőséget adja meg: szabadon publikálhat bárki.

Ami érdekes is lehet... a kérdés az, milyen módon tud ez a dolog képviselni valami ennél szélesebbet? Tehát például a saját projektünk: amiatt az egyéni életkonstelláció miatt, amiben a hajléktalanok vannak, önmagától egy szélesebb fontosságot ad az egésznek, mert rögtön egy olyan jelenséggel találkozol, ami jellemzi az egész kulturális viszonyrendszerét a mai világnak. Ők nem feltétlenül periferikus és társadalmon kívüli lények, hanem, azt hiszem, pontosan a társadalom magját képezik.

Ez már elég széles?

Persze. Egy átlagos ember élete különböző elfojtások vagy eltakarások jegyében zajlik, tehát úgy igazán soha nem találkozik a problémáival. Ami a hajléktalanoktól jön, azok valódi problémák, erős az üzenetük.

Az Internet számomra azért egy megkerülhetetlen dolog, mert rendkívül sok gondolatot indít el az emberben. Én például nagyon tudok dühöngeni az Interneten, és az már valami. Sok mindenen az ember nem dühöng, nem éri meg a fáradtságot, nem vet föl annyi kérdést, hogy azon dühöngeni legyen érdemes. Ez az egész virtuális interaktív kultúra viszont képes arra, hogy olyan kérdéseket vessen föl, amik szellemi aktivitásra késztetnek.

(A projekt Erhardt Miklós és Dominic Hislop közös munkája)

■ cekkerfej

AZ INTERJÚ TELJES SZÖVEGE, VALAMINT TOVÁBBI MINDENFÉLÉK OLVASHATÓK A SOROZAT WEBOLDALÁN.

Ügyfélszolgálat

Szabad szoftverek

Cikkünk írásával egy időben kaptuk meg a hírt: a Netscape Navigator után a Communicator forráskódját is nyilvánosságra hozták. Az Elender Internet Ügyfélszolgálata naponta több mint száz hívást regisztrál, és ezek között előfordulnak a szabad szoftverekkel (mint pl. a Netscape) kapcsolatos kérdések is. Tapasztalataink szerint a legtöbb felhasználónk nincsen tisztában a szabad szoftver kifejezés jelentésével. Cikkünkben egyrészt az ebből adódó félreértéseket szeretnénk tisztázni, másrészt bemutatjuk a GNU projektet, amely szabad szoftverek gyártásával foglalkozik.

A számítástechnika hajnalán, az 50-es években a szoftver nem volt árucikk. Ez első hallásra furcsának tűnhet, de figyelembe kell vennünk, hogy a gépek előállítása és karbantartása sokkal több munkát és pénzt igényelt, mint a szoftvereké. Kezdetben még a Unix operációs rendszer is ingyenes volt. Később az egyes intézmények, cégek is megírták a saját Unix-változatukat, és ezeket nem kis összegekért árulták, mindenféle módon védekezve a másolás ellen. Ebbe a sorba illeszthető bele az MS-DOS is, amelyen első ránézésre látszik, hogy a Unix meglehetősen lebutított változata. Amikor a számítógépek előállítási költségei lényegesen csökkentek, majd a PC-k elterjedtek, kifejlődött egy új iparág: a szoftvergyártás. Ma az egy gépen levő szoftverek értéke többszöröse lehet a hardver értékének.

Napjainkban a legtöbb program már árucikk, illegális terjesztése, másolása büntetendő. A szoftverekkel a vásárló nem kapja meg a forráskódot (a forráskód azokat a különböző, programozási nyelven készült állományokat jelenti, amelyekből a kész program lesz), így nem tudja azokat a saját igényeinek megfelelően alakítani. Sokakat zavart ez a megváltozott helyzet. Ezek a programozók a saját programjaikat forráskóddal együtt közreadták, ezzel megadván a lehetőséget, hogy mások is megismerhessék, és továbbfejleszthessék azt. Így ezek a programok sok esetben minőségileg felülmúlták a gyakran csak üzleti szempontokat figyelembe vevő kereskedelmi szoftvereket. Azonban ha egy programozó az általa írt programot ingyenesen, forrással együtt elérhetővé tette mindenki számára, semmi sem védte őt az ellen, hogy a programját minimális változtatások után mások pénzért árulják – persze maga az alkotó a befolyt összegből a legritkább esetben sem részesült.

A felvázolt helyzet indította el a szabad szoftverek történetének talán legnagyobb jelentőségű vállalkozását, a GNU-t. *Richard M. Stallmann,* az MIT munkatársa és a sokat utánzott EMACS szövegszerkesztő megalkotója összefogta ezeket a programozókat, és megalapította az FSF (Free Software Foundation – Szabad Szoftver Alapítvány) nevű szervezetet. A GNU egy rekurzív rövidítés: GNU's Not Unix, azaz a GNU nem Unix. Azt a vállalkozást takarja, amelynek célja mindenkit ingyenesen ellátni szoftverekkel. Stallmann 1985-ben adta közre a GNU-kiáltványt, amelyben megfogalmazza céljait:

„A GNU (jelentése: a GNU Nem Unix) egy teljes, Unix-kompatibilis szoftverrendszer, amelyet azért írok, hogy bárkinek, aki használni tudja, ingyen odaadhassam. Számos önkéntes segít nekem. Nagy szükségünk lenne további támogatásra munkában, pénzben, programokban és felszerelésben.

Ha a GNU elkészül, mindenki ugyanúgy kaphat majd jó rendszerszoftvert, mint levegőt.

Ez sokkal többet jelent annál, mint hogy mindenki megtakarítja egy Unix-engedély árát. Ez azt jelenti, hogy a sok pazarló rendszerprogramozási erőfeszítés, amellyel hasonló, de független megoldások készülnek, elkerülhető lesz. Ezek az erőfeszítések a programozási módszerek fejlesztésére szolgálnak majd.

A rendszer összes erőforrásai mindenki számára elérhetők lesznek. Ennek eredményeképpen, ha a felhasználónak változtatásokra van szüksége, azt mindig szabadon megteheti saját maga, vagy megfizethet más „ráérő" programozót vagy céget, hogy elvégezze neki azokat. A felhasználók nem lesznek kitéve az erőforrásokat birtokló és monopolhelyzetben lévő programozó vagy cég kényének-kedvének."

A GNU-rendszermag egyelőre még nem készült el, azonban számos nagyon hasznos program már igen. A legtöbb ilyen program futtatható Unix rendszereken, így pl. a népszerű Unix-klón, a Linux is támogatja ezeket a szoftvereket (valójában a GNU-s szoftverek olyannyira részévé váltak a Linuxnak, hogy talán helyesebb lenne a Linux-GNU elnevezés).

Ha a GNU projektről beszélünk, mindenképpen meg kell említenünk a GPL-t is. A GPL jelentése GNU Általános Publikus Licenc, amely kimondja:

„Amikor szabad szoftverről beszélünk, a szabadságra hivatkozunk, nem az árra. A mi Általános Publikus Engedélyeinket úgy terveztük, hogy biztosítva legyen szabadságod a szabad szoftver másolatainak terjesztésére (és eme szolgáltatásért járó díjazásra), hogy megkapod a forráskódot, ha akarod, hogy megváltoztathatod a szoftvert, vagy felhasználhatod részeit más szabad szoftverekben; és hogy tudd, hogy ezt megteheted.[...]

Azért, hogy megvédjük jogaidat, korlátozásokat kell bevezetnünk, amelyek mindenki másnak megtiltják, hogy megtagadja tőled ezeket a jogokat, vagy megkérjen e jogok feladására."

Miért jó ez a felhasználóknak? Természetesen az ingyenesség nem elhanyagolható szempont, de általános vélemény szerint ezeknek a szoftvereknek jobb a minősége is, mivel bárki, ha hibát talál, kijavíthatja azt. Bár a Unix nem olyan felhasználóbarát, mint a manapság forgalomban levő, grafikus felhasználói felületet nyújtó operációs rendszerek, a GNU révén számos olyan program született, amely mind külsőleg, mind használatát tekintve hasonlít a többség által használt (pl. Microsoft-) termékekhez.

Következő cikkünkben a fent említett Linux operációs rendszert szeretnénk bemutatni.

Elender Internet Ügyfélszolgálat
support@elender.hu

web építők lapja 98/9
web mester

Javára szövetkezik az IT-ipar java

1998. március 31. minden bizonnyal benne lesz a Java Almanachban, már persze ha valaha is kiadnak ilyet. Az információtechnológiai cégek java – az IBM Magyarország, az IQSOFT, az Oracle Hungary, a Novell Magyarország és a Sun Magyarország – ugyanis ezen a napon jelentette be, hogy létrehozza a Szövetség a Java technológiáért elnevezésű szakmai tömörülést, amely a Java, illetve a hozzá szorosan kapcsolódó komponens alapú szoftvertechnológia magyarországi népszerűsítésének, elterjesztésének és alkalmazásba vételének közös támogatása érdekében jött létre. A szövetség fő célkitűzése az, hogy a Java technológia és a Corba alapokon nyugvó, szabványos, platformfüggetlen, komponens alapú fejlesztési technológia mind szélesebb körben váljon ismertté a hazai informatikusok körében. Ahogy azt *Stark János,* a Sun Magyarország ügyvezető igazgatója is elmondta, az elmúlt hetekben hasonló bejelentések hangzottak el a világ más országaiban is.

A Java népszerűsítésének megvalósításában jelentős szerepet kap a magyarországi Java-homepage felállítása, a Java-felhasználók, illetve a Java iránt érdeklődők levelezőlistájának kialakítása, a hazai Java alapú megoldások közös bázisának, valamint a Javával kapcsolatos események és történések nyomon követését lehetővé tevő Java-hírlevél létrehozása. A szövetség tagjai már azon dolgoznak, hogy a Java technológia mind egyszerűbben válhasson elérhetővé a hazai oktatási intézmények számára. A Java és a kapcsolódó komponens alapú szoftvertechnológia hazai népszerűsítését segíti elő azon közös kezdeményezés is, amely feleleveníti a Java Programozói Verseny hagyományait, és immár a szövetségben részt vevő cégek által közösen kerül kiírásra a II. Magyarországi Java Programozói Verseny, amelynek pontos kiírása egyelőre nem ismert. Szintén bizonytalan még a Java-homepage felállításának időpontja, de a szövetség tagjai ígéretet tettek arra, hogy legkésőbb az Ifabóig elkészülnek vele (a hálószem címe feltehetően a www.java.hu lesz). Az Oracle és Sun által közösen létrehozott ICE (Internet Centric Excellence) központ további támogatást nyújt annak érdekében, hogy a Java szekértői bázisa kialakulhasson.

A szövetség célja tehát világos és egyértelmű; mindenekfelett támogatni azt a technológiát, amelyet eredetileg azért hoztak létre, hogy „két mikrohullámú sütő kéjes párbeszédbe elegyedhessen”. Persze a Java már jóval túllépte eredeti feladatkörét, ennek egyébként a jelen lévő cégek is tanúbizonyságát adták. Az IQSOFT szinte azonnal „rákapott a kávéra”, vagyis a Javára, amely szerintük az üzleti világban új utakat nyithat meg. Az IBM, a Novell és az Oracle jelenlegi termékeiben is támogatja, illetve felhasználja a Java technológiát, de a jövőben ez még nagyobb hangsúlyt kap majd.

IBM-voks

Alig több mint egy éve még javában folyt a Java alapú Corel Office fejlesztése, aztán pár hónappal később a Corel sutba dobta az egészet, arra hivatkozva, hogy olyan problémák merültek fel, amelyekre korábban egyáltalán nem számítottak. Úgy tűnik, az IBM-nek sikerült leküzdeni ezeket, hiszen hamarosan itt van a Lotus eSuit WorkPlace, amely kicsivel több, ugyanakkor kicsivel kevesebb, mint a piacon jelenleg kapható office-csomagok.

Számos felmérés készült arról, hogy egy átlagos irodában az office-alkalmazások által nyújtott funkciók hány százalékát használják. Az eredmény megdöbbentő: a legtöbb esetben ugyanis a kihasználtság mindössze 20 százalék. Az eSuite ennek tükrében csak azokat a funkciókat tartalmazza, amelyek valóban szükséges elemei egy irodai alkalmazáscsomagnak. Természetesen ez a méretben is megnyilvánul, hiszen a teljes installáció csak töredéke a megszokottnak. Az eSuite első verziója az NC-kre készült el, a következő változatok azonban már minden olyan hardveren és operációs rendszer alatt futnak, amelyben létezik Java Virtuális Gép (vagyis gyakorlatilag mindenhol). Az Lotus office-csomag négy fő részből, a munkaterületből, a file-managerből, egy web-browserből, illetve az eSuite appletekből áll. Ez utóbbi tartalmazza a levelezőrendszert, a prezentációkészítőt, a szövegszerkesztőt, a számológépet, a táblázatkezelőt, a kalendáriumot és az address bookot, tehát mindent, amire egy irodában szükség lehet. A munkaterületről gyakorlatilag bármely szolgáltatás könnyen és gyorsan elérhető, természetesen arra is lehetőség nyílik, hogy a felületet kedvünk szerint átalakítsuk. A csomagban található web-browser a Sun HotJava böngészőjén

(folytatás a 48. oldalon)

Mit érdemes tudni a Javáról?

(harmadik rész)

Kávéház

Márciusi számunktól kezdődően megpróbáljuk 20 pontban összefoglalni a kilencvenes évek legnagyobb durranását, amely alapján betekintést nyerhet eme új technológiába. Ebbe a számba újabb hat „fejezet" fért be, de esküszünk, folytatjuk, úgyhogy lesz miről beszélgetnie ebéd közben, és végre az Ön számára is értelmet nyer ez az egyszerű szó, mely angolul kávét jelent: Java.

10. Mik azok a programocskák?

A programocskák (appletek) azok a kisméretű programok, melyek a web-böngészőn belül futnak.

Semmi különös nincs ezekben a programocskákban, hiszen hasonlítanak bármely, a gépen futó alkalmazásra. Azért érdekesek mégis, mert segítségükkel „keltek életre" először a weboldalak: az animációk és interaktív lehetőségek miatt a World Wide Web izgalmasabb lett.

Ma a Javát már szinte mindenre fel lehet használni a játékoktól kezdve valós idejű grafikonokon keresztül egészen a bonyolult felhasználói programokig. Érdekes hely a Java Programocska Értékelő Szolgáltatás (JARS: Java Applet Rating Service), ahol rengeteg alkalmazást tekinthetünk meg, s talán még tanulhatunk is belőle, hogy mitől lesz egy ilyen programocska jó.

Ha nem vagy programozó, és mégis szeretnél egy Java programocskát a honlapodra, ne keseredj el! A web tele van olyan kikötőkkel, ahonnan szabadon átmásolhatod a programocskákat a saját oldalaidra. A Sun JavaSoft helye például egy jó kiindulási pont lehet. A Netscape-nek és a Yahoo-nak is vannak olyan helyei, ahonnan programocskákat vagy további információt lehet szerezni a Javáról.

11. Milyen Java-varázsszavakat érdemes tudnom?

A Java alapvetően egy programozási nyelv, tehát az olyan fülnek, mely nem szokott hozzá a programozás szakkifejezéseihez, minden kifejezés idegennek és értelmetlennek tűnhet.

Mégis, amennyiben a Javáról szeretne társalogni valakivel, jó, ha tisztában van ezekkel a kifejezésekkel (néhol az egyértelműség kedvéért ragaszkodtunk az eredeti kifejezéshez).

Abstract Window Toolkit (AWT): egy osztálykönyvtár, mely a közös kezelőfelület-elemeket (ablakok) kezeli Windows, Macintosh és Motif alatt. Habár jó néhány könyvtár létezik, ez az egy igen gyakran előtérbe kerül, hiszen ez alapján készül el mindaz, amit a felhasználó végül lát, és azért is, mert a Sun eredeti implementációja a fejlesztők körében elégedetlenséget váltott ki.

Applet (programocska): az a Java nyelven megírt program, melyet böngészőn belüli futásra készítettek. A Javával bármely problémára készíthetünk programot, de jelenlegi használata nagyrészt még csak az ilyen programocskákban merül ki.

Bájtkód (bytecode): a Javának azon formája, melyet a Java Virtuális Gép értelmez. A fejlesztők, akik például C++ nyelvben programoznak, egy compiler nevű eszközt használnak a forráskód natív vagy gépi nyelvre történő lefordításához. A Java-compilerek ezzel szemben egy köztes, ún. bájtkódra fordítják csak le a programot. Ez természetesen lassabb, mint a többi megoldás, viszont a végeredmény nem kötődik egyetlen platformhoz sem.

Osztály (class): az objektumorientált beszédnyelvben az objektumok egy csoportjának tulajdonságait határozza meg. Az osztálykönyvtárakba vannak összegyűjtve azon egymáshoz tartozó osztályok, melyek meghatározott programozási feladatokat oldanak meg.

Java Virtuális Gép (Java Virtual Machine): egy alkalmazás, mely úgy viselkedik, mint egy mini-PC, lefordítva

a Java-kódot, hogy magának a PC-nek már ne kelljen ezzel vesződnie. Egy Java programocska változtatás nélkül futtatható bármely operációs rendszer alatt, mely rendelkezik virtuális géppel. A virtuális gépet a Sun írja, és licencszerződés keretében adja tovább, habár az operációsrendszer-gyártók, mint például a Microsoft, gyakran maguk írják még ezt is.

Java Fejlesztői Készlet (Java Development Kit – JDK): a Sun ingyenes eszköze Java programocskák, illetve alkalmazások fejlesztésére. Léteznek nála kifinomultabb fejlesztői környezetek is, mint például a Symantec Visual Café Pro nevű terméke. Mégis, a JDK egy hasznos Java fejlesztőeszköz-gyűjtemény és kiterjedt dokumentáció bármely szintű Java-programozó számára. A Sun természetesen rendszeresen fejleszt új Java technológiákat, és frissíti a készletet, a Java licenc birtokosokat pedig szerződés köti a változások támogatására.

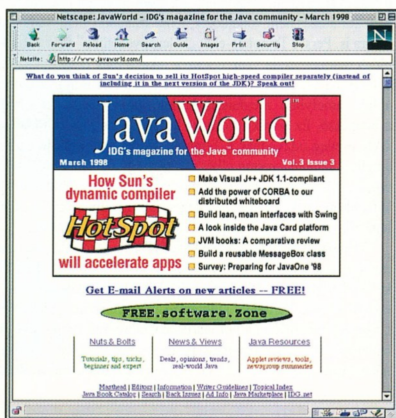

Java Adatbázis Kapcsolódás (Java DataBase Connectivity – JDBC): egy interfész, melynek segítségével a Java programok adatokat nyerhetnek egy adatbázisból. Az adatbázis-fejlesztők, akik elhatározzák, hogy támogatják a Javát, beépítik a JDBC-t alkalmazásaikba.

JavaBean: egyszerű funkciók ellátására készített Java-komponensek, melyeket „összeépítve" akár összetett alkalmazásokat is készíthetünk.

JavaScript: egy egyszerű script nyelv, mely mind böngésző-, mind pedig szerveroldalon használatos. Csak nagyon érintőlegesen kapcsolódik a Javához, és az elnevezés gyakran megtévesztő. A JavaScript segítségével olyan egyszerű feladatokat hajthatunk végre web-oldalainkon, melyek meghaladják ugyan a HTML nyelv lehetőségeit, mégsem igényelnek külön alkalmazásfejlesztést.

Just-in-time compiler (JIT): bár a bájtkód hordozhatóbb, sokkal lassabb, mint a natív gépi kód. Annak érdekében, hogy a programocskák mégis elfogadható sebességgel fussanak, a Sun és más gyártók JIT compilerei lefordítják a bájtkódot gépi kódra. De a mindennapi compilerekkel szemben, melyek még jóval azelőtt dolgoznak, hogy a felhasználó kezébe kerülne a program, a JIT compilerek azután lépnek működésbe, hogy a program letöltődött. A JIT nem változtatja meg az eredeti kódot. Ettől még hordozható marad az alkalmazás, és sebességnövekedés is elérhető, persze mértéke még mindig nem lesz akkora, mint a mindennapi alkalmazások esetében.

Objektumorientált: egy olyan programozási módszer, mely újra felhasználható részekre bontja a programozási feladatokat és adatokat; ezeket hívjuk objektumoknak. A Java egy objektumorientált programozási nyelv, ilyen például a C++ is. Objektumorientált kódot gyorsabb írni, könnyebb javítani és újrahasznosítani más alkalmazásokban.

Sandbox (homokláda): a biztonsági modell, mely megakadályozza a Java ámokfutását a PC-n. Ezen a ládán belül a programocska csak egy jól körülhatárolt környezetben tevékenykedhet, így nincs lehetősége adatok megrongálására, állományok törlésére vagy a merevlemez megformázására.

Java Applet Rating Service	http://www.jars.com/
JavaSoft	http://java.sun.com/applets/index.html

Mik azok a JavaBeanek?

A kávészemeket (javabean) megőrölve juthatunk a kávéhoz: az utalás már céloz a felhasználásra is.

A JavaBeanek lényegében újra és újra hasznosítható komponensek, melyek egyenként egy-egy meghatározott feladatot látnak el. Ezeket egybeépítve könnyen készíthetünk magunk is Java-alkalmazásokat. Például képzeljünk el egy programot, mely egy megjelenő ablakban figyelmeztet, amikor új levelünk érkezik. Ezt a programocskát két JavaBean összeépítésével hozhatjuk létre: az egyik figyeli elektronikus postaládánkat, a másik pedig megjeleníti az üzenetet.

Mivel a Java egy objektumorientált nyelv, minden, amit Javában készítünk el, egy objektum. A JavaBean-architektúra egy olyan szabványos mechanizmusra ad lehetőséget, melynek segítségével ezek az objektumok felismerik egymást, és képesek a kommunikációra. A fejlesztőknek egy alkalmazásra van szükségük ahhoz, hogy az ilyen komponenseket egybeépítsék: ilyen lehet a Lotus BeanMachine vagy az Objectshare Parts for Java.

A JavaBeanek hasonlítanak az ActiveX komponensekre, sőt be is lehet őket építeni az ActiveX programokba. A Beaneket viszont természetesen Javában kell megírni, ezért azok csak olyan platformon futnak, ahol jelen van a Java. Ez a megoldás még meglehetősen új, de a Sun reméli, hogy mivel hasznos az elképzelés, hamar el fog terjedni a fejlesztők körében.

(folytatjuk)

Balogh Attila Balázs

IBM-voks

(folytatás a 45. oldalról)

alapszik, a file-manager pedig a szokásos file-műveletek végrehajtását teszi lehetővé.

Az IBM nagy sikert jósol a Lotus eSuite-nak, ennek pedig igen reális az esélye, tekintetbe véve azt, hogy az eSuite egy olyan területre tör be, ahol jelenleg nincs vetélytársa, ez pedig a Network Computerek világa. Persze az is könnyen elképzelhető, hogy sokan az eSuite-ot választják majd a komplex szolgáltatásokat nyújtó, de ugyanakkor irdatlanul nagyra duzzadt és platformfüggő alkalmazásokkal szemben.

Egyébként az IBM a Szövetség a Java technológiáért megalakulása után egy nappal újabb jelét adta annak, hogy teljes mértékben elkötelezte magát a Java mellett. Két külföldi előadó ekkor mutatta be a VisualAge for Java legfrissebb verzióját. Az IBM teljes értékű fejlesztőeszköze, amely a vizuális programozást és az objektumorientált technológiát egyesíti, ingyenesen tölthető le az IBM hálószeméről. Létezik azonban egy másik, fizetős változat is, ez főképp nagyvállalatok számára készült. Az Enterprise verzió olyan kiegészítő elemeket (pl. JavaBeaneket) tartalmaz, amelyek még inkább elősegítik a gyors alkalmazásfejlesztést. Az új VisalAge for Javában igen fontos szerepet játszik a JavaBeans, olyannyira, hogy a „kávészemekből" gyakorlatilag néhány mozdulattal komplett alkalmazásokat készíthetünk. A JavaBeans tulajdonképpen az ActiveX alternatívája, amely számos előnnyel kecsegtet (ezt hangsúlyozandó, a csomagban megtaláljuk az ActiveX to JavaBeans Migration Toolt). Természetesen mi magunk is készíthetünk JavaBeaneket anélkül, hogy tisztában lennénk a kávészemek specifikációjával – a Visual Age erre is képes.

Kolma Kornél
koko@goliat.eik.bme.hu

Bevezetés a Unix rejtelmeibe (14.)

Ahogy azt a sorozat első cikkében ígértük, nem fogunk versenyre kelni a Dallasszal, ehelyett inkább lényegre törően mutatjuk be a Unix főbb jellemzőit és a rendszer által kínált lehetőségeket (reméljük ez sikerült is). Ezt követően már valóban csak Unix-tippekről és -trükkökről szólunk, feltételezve, hogy a kedves olvasó nyomon követte a több mint egy éve indult sorozat minden egyes írását (aki esetleg lemaradt egy-egy számról, az a www.webmester.hu kikötőben megtalálja a „Unix összest"), illetve a gyakorlás során és más forrásokat olvasva gyűjtött új tapasztalatokat. Terveink között szerepel, hogy a következő számtól kezdve részletesen foglalkozzunk a Linuxszal. Ez a rendszer az Internetről gyakorlatilag ingyen letölthető, vagy CD-n alig pár ezer forintért beszerezhető (az olcsóság a Linux esetében nem a minőségre utal), és kitűnő alternatívát kínál más, fizetős operációs rendszerekkel szemben.

Yahoo Pager, avagy személyhívó az Interneten!

A pagert, azaz a személyhívót bizonyára a kedves olvasó is ismeri. A Yahoo Pager szolgáltatása (http://pager.yahoo.com) valami hasonlót tesz lehetővé az Interneten. Aki gyakran lóg a dróton, valószínűleg nagy hasznát veszi majd ennek, hiszen így például értesülhet arról, hogy barátai, ismerősei kapcsolódtak-e a Hálózathoz. Természetesen a lehetőségeknek itt nincs vége. A Yahoo Pager segítségével például üzeneteket küldhetünk vagy cseveghetünk, feltéve ha a másik fél is úgy akarja. A szolgáltatás igénybevételéhez szükséges program egyelőre csak Windows 95 és Windows NT alatt működik, de feltehetően más rendszerek alá is elkészül majd. Egyébként a Yahoo Pager nem tekinthető korszakalkotó újdonságnak, hiszen hasonló elven működő és kiforrottabb rendszerek már léteznek az Interneten (például a Mirabilis ICQ-ja).

Böngésző-tippek

Netscape Communicator:

A Communicator-csomagban található Composer a web-szerkesztők egyik kedvenc HTML-editora, hiszen segítségével egyszerűen és gyorsan készíthetünk esztétikus weblapokat. A Composert éppen az imént felsorolt tulajdonságai miatt ajánljuk kezdő webmestereknek. Ráadásul, aki nem akar sok időt eltölteni a fő arculat megtervezésével, választhat az előre elkészített HTML-oldalak, az ún. template-ek közül. Amennyiben ezt a megoldást választjuk, keressük meg a File/New menüt, majd kattintsunk a Page From Template opcióra. Ilyenkor két lehetőségünk adódik, választhatunk Template-et a Netscape könyvtárából, vagy az Internetre csatlakozva letölthetjük a számunkra leginkább tetszőt a Netscape Template File hálószemről. A Template kiválasztása után a tényleges szerkesztést a File/Edit Page menü aktiválásával kezdeményezhetjük. Az előre tervezett oldalak felhasználására egyébként semmilyen korlátozás nem vonatkozik, tehát szabadon alkalmazhatjuk kereskedelmi oldalak létrehozására is. Persze Template-eket „kölcsönvehetünk" más oldalakról is, de vigyázzunk, a legtöbb oldalt már copyright védi, így ezek inkább csak ötletként szolgálhatnak. (Ha mégis ezt az utat választjuk, böngészés közben kattintsunk a File/Edit menüre, ezután megjelenik egy dialógusablak, amelyben meghatározhatjuk, hogy az éppen megtekintett oldalt hová mentse a böngésző. Ez a trükk akkor is hasznos lehet, ha az oldalt csak később akarjuk elolvasni.) Akik esetleg ódzkodnak a Template-ektől, segítségül hívhatják a Composer „varázslóját" is, amellyel szintén gyorsan elkészíthetjük egy-egy web-oldal sablonját. A varázsló, vagy angolul wizard előhívása szintén a Composer File/New menüjéből történik, most azonban a Page From Wizard opciót kell kijelölni a legördülő menüből. Ezt követően kinyílik egy új ablak, amely lépésről lépésre vezet végig a HTML-oldal megalkotásán.

S ha már ennyire belemélyedünk a HTML-szerkesztésbe, akkor ejtsünk pár szót arról is, hogy mit tehetünk annak érdekében, hogy minden általunk szerkesztett oldal azonos színparaméterekkel és háttérképpel rendelkezzen (ez különösen akkor hasznos, ha a hálószemen található oldalaknak csak a tartalma különböző, de az arculat többé-kevésbe azonos). Keressük meg a Composer menüben a Format/Page Colors And Propertiest. A Page Properties dialógusablakban megszabhatjuk a háttérszínt (vagy azt, hogy milyen képet használjon háttérként), a linkek színét és egyéb paramétereket. Ha végeztünk a beállítással, jelöljük be a Save these settings for new

pages opciót, majd kattintsunk az OK gombra. Ha ezt követően hozunk létre új HTML-oldalt, az mindig az általunk korábban beállított jellemzőkkel bír majd.

Bár – ahogy azt korábban említettük – a Composer kezelése nagyon egyszerű, ha mégis „eltévednénk”, kattintsunk a jobb egérgombbal a Composerre. Ekkor megjelenik egy legördülő menü, amely számos információt tartalmaz a rendszer aktuális állapotáról.

Internet Explorer:

Bizony néha már idegtépő, hogy az Explorer indításakor a böngésző automatikusan felkeresi a Microsoft főhadiszállását (persze nincs ez másképp a Netscape esetében sem)... Természetesen ezt le lehet tiltani, de létezik egy jobb megoldás. Megszabhatjuk például, hogy indításkor bookmark-fájlt vagy egy általunk tervezett oldalt (amelyen például kedvenc címeink szerepelnek grafikus elemekkel kiegészítve) töltsön be a böngésző. Tegyük fel, hogy az általunk tervezett oldal a C:\utils\internet\ könyvtárban, kezdo.htm néven található. Keressük meg a Navigation fület a View/Option menüben, majd az Addressben adjuk meg az elérési utat és a fájl nevét. Az új kezdőoldalt az Apply és az OK gomb segítségével tehetjük érvényessé. Az Internet Explorer következő indításakor már a C:\utils\internet\kezdo.htm oldal jelenik meg a képernyőn (természetesen ilyenkor Internet-kapcsolat nélkül is megtörténik, mivel ez egy lokális, winchesteren tárolt oldal). Ezzel a módszerrel egyébként komplett hálószemeket is létrehozhatunk, tehát a kezdo.htm-ben szerepelhet olyan link, amely egy másik lokális oldalra mutat. Ez a trükk nem csak az Explorernél, hanem a Navigatornál is alkalmazható.

Egy-egy web-site meglátogatásakor szinte majd minden böngésző átmeneti tárolóba (cahce-be) menti az aktuális oldalakat, így azok egy későbbi látogatás során nem az Internetről, hanem a winchesterről töltődnek be. Nincs ez másképp az Internet Explorernél sem. A Microsoft böngészőjénél be tudjuk állítani, hogy az átmeneti tárolóban lévő dokumentumok milyen feltételek teljesítése esetén frissüljenek (azaz töltődjenek le újra az adott hálószemről). Ezt az Advanced fülben tudjuk megszabni, amely a View/Options menüben rejtőzik. Választhatjuk a Never opciót, ekkor az oldal csak egyszer töltődik le, és többet soha nem aktualizálódik (ezt például a CNN esetében nem célszerű kijelölni). A következő alternatíva az Every Visit to The Page, ami azt jelenti, hogy a web-oldal minden látogatás alkalmával újra letöltődik (ekkor a cache tulajdonképpen értelmét veszíti, hacsak nem azért használjuk, hogy később offline „kutassunk” benne). Kompromisszumos megoldást kínál az Every Time You Start Explorer opció, amely csak az Explorer újraindításakor frissíti az oldalakat (ez a default érték).

Az előző számban írtunk arról, hogy a Netscape Messenger támogatja a színes levelek fogadását és küldését. Erre természetesen az Internet Mail is alkalmas, persze ilyenkor át kell térnünk a HTML-formátumú levelek használatára (ezt úgy tehetjük meg, hogy a levél fejlécében a Format menüből a HTML-t választjuk). Ilyenkor nem csak a karakterek színét, hanem betűtípusát és méretét is magunk választhatjuk. Ez a lehetőség csak akkor alkalmazható, ha biztosak vagyunk abban, hogy a címzett levelezőprogramja képes a HTML alapú levelek megjelenítésére (levelezőlistáknál ne is próbálkozzunk, reménytelen!).

Kolma Kornél
kkolma@webmester.hu

Örök sláger: az SMS

(Online Global SMS Messaging)
www.mtn.co.za/regulars/sms

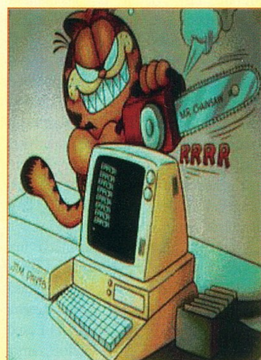
A közhiedelemmel ellentétben továbbra is működik a sokak által kedvelt, ingyenes, dél-afrikai SMS-küldő szolgálat – az oldal tükrözései azonban már valóban nem továbbítják az üzeneteket.

Az MTN minden olyan GSM-szolgáltató hálózatába eljuttatja a rövid, szöveges üzeneteket, amellyel barangolási szerződése van, így a legördülő menüből a magyar Pannon GSM és a Westel 900 neve is előbukkan. Ez utóbbi szolgáltató neve azonban a Help oldal ama (rövid) listáján is szerepel, amely azokat a telefontársaságokat sorolja fel, amelyekhez nem jutnak be az SMS-ek – a Westel közismerten letiltja az Internetről érkező üzeneteket.

Korábban megadhattuk e-mail címünket, hogy visszajelzést kapjunk, megkaptae a címzett a küldeményünket, ám miután megduplázták a szerver küldő kapacitását, ezt a lehetőséget levették a szerverről. Bízzunk abban, hogy így már egy SMS sem törlődik le a szerverről, mind célba ér.

online global sms messaging

Szívélyes üdvözlettel

www.ddd.hu/kepeslap
clauder.sote.hu/vkl
www.sienet.hu/lev

A postaköltségek emelkedése miatt is egyre jobban divatba jön az elektronikus képeslapok küldése. A fenti helyek azon magyar „postaszolgálatok” körébe tartoznak, amelyek minden képeslapot ingyenesen juttatnak el a címzetthez.

3D esetében a lapokat különféle kategóriákba sorolták (humor, építészet, állatok stb.), és kicsinyített méretű képekkel ellátott katalógusból választhatjuk ki alkalomhoz illő küldeményünket. A Sienet alapvetően két kategóriát kínál: autós lapokat és a sokak által kedvelt Boris Vallejo fantasy-képeit – az ő festményeiből galériát is találunk a www.sienet.hu/boris címen.

A címzett nem magát a lapot találja meg a postaládájában, hanem csak egy értesítést, mely szerint képeslapja érkezett, amit az azonosító és a jelszó megadása után a böngészőjével tekinthet meg. Ezzel jelentős mennyiségű csuklástól kíméljük meg magunkat, hiszen a címzett sem minket, sem nőnemű felmenőnket nem fogja emlegetni amiatt, hogy kéretlen fájlokkal terheljük a postaládáját. Persze az is igaz, hogy a mail-only előfizetői az ilyen lapokat nem tudják megnézni...

Lőrincz Miklós Nick
mlorincz@elender.hu

Hogyan Interneteznek a vakok?

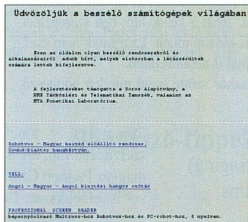
Néhány évvel ezelőtt, amikor az Internetet itthonról mindenki csupán karakteresen tudta elérni, nagy előrelépést jelentett a vakok számára a Hálózat felfedezése. Egy olyan világ, ahol a látássérültek is hozzájuthatnak minden információhoz úgy, hogy nem kell megkérni látó társaikat, hogy segítsenek felolvasni az őket érdeklő cikkeket, könyveket, egyéb dokumentumokat. A technika viszont fejlődött, elterjedt a grafikus rendszerek használata, képekkel teli honlapok tömkelege... A vakok beszélőrendszerei pedig még nincsenek felkészítve arra, hogy ezeket az anyagokat jól, élethűen tudják visszaadni. Így aztán a „megkülönböztetés nélküli" társadalomban is perifériára kerültek a vakok.

A helyzet természetesen nem ennyire tragikus, ahogy az első olvasatra tűnik, hiszen egyre több iskoláról, munkahelyről – sőt otthonról is – egyre több látássérültnek van alkalma az Internetet használni.

Egy látássérült felhasználó esetén mindenféleképpen figyelembe kell venni azt, hogy karakteres kezelőfelületet kell biztosítani számára, mert a mai beszélőrendszerek (főleg Magyarországon) csak ezekre (pontosabban csak a DOS-ra) vannak felkészítve. Érdemes valami DOS alatti terminálemulátort (NCSA Telnet, Terminate, Nettamer) használni. Belső (Novell) hálózatok használatakor az elektronikus levelezés probléma nélkül megoldható, hiszen ezek az operációs rendszerek a DOS-t bővítik ki. (Levelezésre jó lehet a PMAIL is.)

Az e-mail elősegíti a vakok és látók közti kapcsolattartást (ismerkedést), tehát pszichológiai hatásai is vannak – az Interneten kevésbé hökkennek meg a vak embertől –, másrészről hasznos információkat lehet nyerni a levelezőlisták (HIX), hírlevelek (Internetto, Edupage) anyagából.

Egyéb szolgáltatások (TELNET, FTP, WWW, GOPHER stb.) használatához érdemes egy szervergépre feljelentkezni, karakteres kezelőprogrammal. Belső hálózatok esetén az NCSA Telnetje bizonyult a leghasználhatóbbnak (igaz, az ékezetek megjelenítése nem minden esetben tökéletes), telefonvonalon történő közvetlen kapcsolatra pedig ajánlatos valamelyik DOS-os modemező programot alkalmazni. Az egyre fejlődő „felhasználóbarát" programok kezelése a vakok számára nem a legmegfelelőbb, hiszen ezek nagy része a vizualitáson alapszik, úgyhogy a látássérültek számára az internetezés megtanulása szinte egyenlő a UNIX rendszer elsajátításával. Ennek is van előnye: gyorsabb az adatokhoz való hozzáférés, s így néha kompenzálódik a képernyő-olvasási sebesség.

Mégis a World Wide Web (WWW) a legelterjedtebb információt hordozó felület, mely a legtöbb gondot is okozza. Ahány ember, annyi homepage, így igen változatos a web-lapok megjelenési formája. Ezeken az oldalakon található kép és egyéb hivatkozás is a szövegen kívül. Az „új" HTML szerkesztési mód, a frame is gondot jelent elég sok helyen, a látássérültek a UNIX alatti Lynxet vagy a DOS alatti DOSLYNX-et használják. Külföldön bevett szokás, hogy az oldalaknak elkészítik a frame-es és a noframe-es változatát is, s a képek mellé rövid tájékoztató szöveget (hogy mi látható a képen) is elhelyeznek. Ez nem csupán a vak felhasználóknak segítség, de sok helyen (főleg iskolákban) nincsenek olyan gépkonfigurációk, amelyek segítségével gyorsan és egyszerűen lehetne olvasni a multimédiával „bővített" anyagokat. Igaz, hogy a már többször is emle-

Vakablak – magyarul

Míg a karakteres operációs rendszerek esetében viszonylag egyszerű olyan szoftvert készíteni, amely a képernyőn megjelenő üzeneteket felolvassa, a Windows – és egyéb grafikus szoftverek – megjelenése ismételten hátrányos helyzetbe hozta a vakokat, hiszen egy ikont jóval nehezebb „elmesélni".

Természetesen a törölközőt most se dobta be senki, a kísérletek – hogy az „ablakot" a vakok számára is ki lehessen tárni – szinte a Windows megjelenésével egyidejűleg elkezdődtek, és Amerikában már működő rendszerek is vannak.

Egy beszélőrendszer használatakor fontos az, hogy milyen hardware-t használunk (milyen a beszédérthetőség, hogyan csatlakozik a számítógéphez, hangkártyával vagy soros/párhuzamos porton), és fontos a képernyőolvasó program is, hiszen ez teszi lehetővé az információk kihangosítását. Ezekből a képernyőolvasókból külföldön már elég sok van, az Internetről is letölthetjük jó néhánynak a demóját: WinEyes, Windows Bridge, Jaws stb. Szinte kínálkozik az ötlet: ha egy magyar beszélőrendszer és egy képernyőolvasó szoftver közé beillesztenénk egy interfészt, akkor a Windows magyarul is megszólalna...

Az ötletből meg is született az MBA, ami a Magyarul Beszélő Ablakok magyar rövidítését takarja. Az MBA egy teljesen magyar fejlesztés, amely szoftveresen teremt kapcsolatot a Windows alapú képernyőolvasók és a szabványos, soros/párhuzamos felületre illeszthető magyar beszélőrendszerek között.

Az MBA nem csak a Windows 3.1x és Windows 95 operációs rendszert, hanem a hozzá tartozó felhasználói programokat is használhatóvá teszi a vak és gyengén látó emberek számára, vagyis a WinWordöt, az Excelt, s ami ebben a lapban különösen fontos, a böngészők is alkalmassá válnak a beszédes hozzáférésre.

A Windowst úgy készítették, hogy azt a „hozzá nem értők" is tudják használni. Az MBA nem igazán javasolható a tapasztalatlan felhasználóknak, hiszen egy olyan rendszerről van szó, amelyben nem érvényesek a vakok által jól megszokott módszerek: a karakterenkénti szövegolvastatás és az olvasókurzor lap tetejére/aljára mozgatása, hiszen mindezt lehetetlenné teszik az átméretezhető ablakok.

A program hasonlít a „csöbörből vödörbe" esetéhez, hiszen az MBA csak előre feltelepített Windowsra rakható fel, így a szoftver telepítéséhez aztán mindenféleképpen kell egy látó segítsége. Nem könnyű előtte a beszélőszoftver vagy a képernyőolvasók felinstallálása sem, ám ha átvergődünk az installálási procedúrán, egy vakon is használható Windowst kapunk, s ezen keresztül levelező- és böngészőprogramok használatához juthatnak a vakok és gyengén látók. (A játékprogramok, rajzok, animációk természetesen nem használhatók, hiszen a rendszer nem „meséli el a képernyőt", hanem feldolgozza a megjelenő információkat...) Az MBA – amelynek használatával a látássérültek munkavállalására, beilleszkedésére lényegesen több esély van – egyéni kezdeményezésként jött létre. Kifejlesztését semmilyen pályáztató intézmény, szervezet, jogi, nem jogi, illetve magánszemély anyagilag nem támogatta, csupán a BME TTT szakmai és erkölcsi támogatását tudhatja maga mögött... Aki többet szeretne megtudni a programról, az keresse fel Ecsedi Csabát a (+36-1) 292-33-57-es telefonszámon vagy az ecsedi@c3.hu e-mail címen.

P. Zs.

getett Nettamer fejlesztői olyan böngésző elkészítésén is fáradoznak, mely hasonló képességekkel lenne ellátva, mint grafikus társai (pl. Real Audio hanglejátszás), de jelenleg (1998 márciusában) ilyen szolgáltatás még nem áll rendelkezésünkre DOS alá. Magyarországon a Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) gondol kifejezetten a vak felhasználókra, amikor oldalainak bővítésekor és fejlesztésekor megtartja ama formáját is, amelyen keresztül a látássérült felhasználók is könnyedén tudnak információt letölteni. A MEK igen hasznos gyűjtemény a vakok számára (is), olyan információkhoz juthatnak hozzá az érintettek, melyek könyv alakban való beszerzése, annak felolvasása igen költséges (a kazetta, a felolvasó és a felvevő ára magas) és időigényes munka.

A világ több országában van külön nem látók számára létrehozott Internet-site, ezek nagy részét az adott országban működő vakok szövetsége üzemelteti. Magyarországon csupán kezdeményezések voltak ez ügyben, mégis születtek eredmények – magánszemélyek munkájából. Jelenleg egy levelezőlista és két homepage áll a vakok és a vakok iránt érdeklődők rendelkezésére. A levelezőlista egy zártkörű fórum, melyen a magyarul beszélő látássérültek megbeszélhetik problémáikat, gondjaikat egymással, s szakmai segítséget kérhetnek, adhatnak másoknak (részletes információ: markus@jazzmusic.demon.nl). A homepage-ek teljesen nyilvánosak, a vakok élete iránt érdeklődő látó felhasználóknak is nyújthatnak érdekességet. A http://www.c3.hu/~ecsedi címen a BME-n fejlesztett beszélőrendszerek és szoftverek demóit, dokumentációit találhatja az érdeklődő, míg a http://www.elender.hu/~pille honlapon sokféle anyag megtalálható: felhasználói programok, játékprogramok, vak szerzők művei, a Vakok világa című folyóirat számai, linkek más vakokkal foglalkozó szervezetekhez stb.

Ma már egyre több látássérült fiatal tanul közép- vagy felsőoktatási intézményben, ahol a tanulók számára lehetőség nyílik az Internet használatára. A programok beszerzése és azok használatának megtanítása elsősorban nem anyagi hátteret, hanem egy kis odafigyelést igényel...

Pál Zsolt
pille@elender.hu

Szerzőnk, Pál Zsolt maga sem lát. Ha valamikor, hát épp az ő esetében érezzük, hogy mennyire rossz szó a „világtalan", hiszen ez a cikk épp arról tanúskodik, hogy nemhogy a világról, még a virtuális világról se mondanak le egykönnyen azok, akiknek nem adatik meg a látás. Az írást egyébként (a vakablakról szólóval együtt) DOS-os Wordben kaptuk, az Interneten keresztül, s ha nem beszélünk telefonon a szerzővel, soha nem derül ki számunkra, hogy sorstársairól és sorstársainak ír.

Gavallér szolgáltatók

Tovább folytatódik a verseny az Interneten a felhasználókért, sokan vélik úgy, hogy ingyenes megabájtokkal érdemes magukhoz csalogatni a web-építőket, s az általuk szőtt hálószemek révén látogatott lesz a szerverük, ezáltal pedig értékes a reklámfelületük. Mivel az 1–2 megabájtot kínálókkal már lassan Dunát lehet rekeszteni, újabb divat van kibontakozóban, ma már az 50–100 megabájt felajánlásától sem riadnak vissza a freeweb-szolgáltatók. A régiek is érzik ennek fenyegető hatását, ezért az elmúlt hónapban néhányan megemelték a kvótát. Például az Angelfire-nél (www.angelfire.com) és a Tripodnál (www.tripod.com) 5, a Geocitiesnél (www.geocities.com) pedig 6 MB hely vár a jövendő web-építőkre.

A mai web-mestereknek persze sokszor már ez is kevés, ezért örömmel jelentjük, hogy újabb hely nyílt, ahol immáron 100 MB szabad hellyel gazdálkodhatunk szabadon. A http://www.neocerf.com/services.html címen elérhető oldal nem csupán a megabájtok terén gavallér, engedi a CGI-k futtatását, sőt például CHAT és nyilvános FTP is van. Ezenkívül tervezik TELNET és POP3 (ingyenes levelező) szolgáltatás beindítását is.

A szolgáltatásról csak a legjobbakat lehet elmondani, a site üzemeltetői mindent megtesznek a felhasználókért.

Már Magyarországon is felismerték az ingyenes szolgáltatásban rejlő üzletet. Az elmúlt hónapban például rengetegen keresték fel a http://www.nexus.hu címen elérhető site-ot, amely az ingyenes w3 szolgáltatáson kívül ingyen levelezést is nyújt.

Szalay Dániel
dszalay@webmester.hu
http://www.megaram.hu/~szdoni

Web-lap vakok számára

(Washington Post, 98. ápr. 4. – Edupage)

Az Egyesült Államokban fokozatosan nő azon vak emberek száma – most hozzávetőleg félmillióan lehetnek –, akik rendszeresen használnak számítógépet a munkájukhoz, tanuláshoz vagy éppenséggel kikapcsolódás céljából.

Szinte naponta hallani olyan technológiai újdonságokról a szöveg-hang scannerek, Braille-nyomtatók és speciálisan tervezett szoftverek terén, amelyek segítenek áttörni a látványorientált World Wide Web ikonok és más grafikák által felállított korlátjait. A Blind Industries and Services of Maryland Baltimore-ban megnyitotta általánosan elérhető grafikus lapját, amely mind a vakok, mind a látók számára hordoz információkat. A www.bism.com címen elérhető lapot speciálisan úgy tervezték, hogy grafikát is tartalmazzon, mondván: „Nem akartunk egy egyszerű, unalmas képernyőt, mert látó emberek is látogatják az oldalt." A grafikabarát lap megalkotása a hagyományos Internet-tervezési koncepciók „jelentős mértékű felülvizsgálatát" igényelte.

A múlt hónapban az egyik ilyen ingyenes szolgáltatóval játékot kezdtünk, amit ezúttal folytatunk. Arra a kérdésre, hogy mennyi a regisztrációs idő az Extránál, a b.) válasz volt a helyes, vagyis automatikus a regisztráció. A helyes megfejtők közti sorsolás során két olvasót részesítünk Extra-díjban, Szentpéteri Gábor (980062@srever.tagdebr.sulinet.hu) és Szabó Zoltán (teddus@westel900.net) 2 megabájt helyett négyet teríthet be ingyenes weboldalával, Hajdú Zoltán (zhajdu@dragon.klte.hu) és Kuti Ákos (karfiol@szt-istvan-gimn.hu) pedig az év végéig ingyen kapja az Internet Kalauzt.

Mai kérdésünk: Kínál valamilyen más ingyenes szolgáltatást az EXTRA7 Bt. a felhasználóinak?

A lehetséges feleletek:

a) Igen. Pl.: számlálók, levelezőlista stb...
b) Nem, talán majd lesz.
c) Nem, és nem is lesz.

Nyereményben azok reménykedhetnek, akik a helyes választ május 20-áig megadják a www.extra.hu címen található űrlapon.

A mi MACI-nk (13.

Ahogy Vámos Miklós a Lehetetlen műsor kezdetén, mi is fáradhatatlanul definiáljuk, hogy mi a MACI, és fáradhatatlanul ismételgetjük, hogy a MAgyar CÍmtárba azokat az új magyar hálószemeket várjuk, amelyek még nem szerepelnek a tavaly tavasszal indított, s azóta havonta gyarapított, lassan háromezer „linket" tartalmazó címtárunkban. Ezt a www.ikalauz.hu oldalról kiindulva lehet megtekinteni, s ugyanitt online regisztrációval hete az új hálószemeket „benevezni". Az online regisztráció nem jelenti az adatbázis azonnali módosítását, csupán egy e-mailt, amelyet először a szerkesztőség dolgoz fel, és jelentet meg a papír alapú Internet Kalauzban. Megjelenés után, az adott cím friss cikkeivel együtt frissül a web-oldal, és akkor bővül ki a Magyar Címtár is az éppen megjelent pótkötet soraival.

Azt is el szoktuk mondani, hogy ez nem tematikus lista, ilyenekből egyre több van a Világhálón, sokkal inkább egy illusztráció, amely hónapról hónapra mutatja olvasóinknak, hogy miképp gyarapszik a web magyar fertálya, s demonstrálja, hogy ki mindenki épít webkikötőt. Most is jelen van mindenki, a számítástechnikai kft.-ktől az iskolákig, az állatklinikáktól a turistaegyesületekig, a névjegykártya-árudától a Zsolnay Porcelángyárig... (Csak zárójelben: Herend épp az egy hónappal ezelőtti pótkötetben szerepelt, lehet, hogy ezt olvasva reagált a Zsolnay web-mestere...)

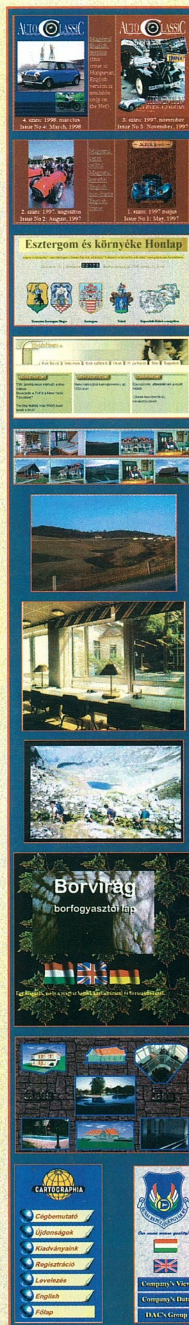
2F Kft. www.2fKft.hu
A volt Démon szerepjáték magazin honlapja www.extra.hu/démon
ÁB-Aegon Biztosító Rt. üzletkötői oldal www.extra.hu/aegon/index.html
Affentaller reklám www.baranyanet.hu/affental
Afrika-túra női expedíció www.ant.hu/afrika
Akvapol w3.datanet.hu/~akvapol
Albafunk Kft. honlapja www.albafunk.hu
Alkonyattól Pirkadatig Metropolisz www.metropolisz.hu
Alzheimer-kór Kutató Laboratórium, SZOTE www.szote.u-szeged.hu/alzheim
ANT Kft. – Számítás- és irodatechnika www.ant.hu
Attila Knight www.geocities.com/SiliconValley/Haven/9034/
AutoClassic www.net.hu/autoclassic/
Az Ifabo 98 élő net-tv közvetítése nettv.tvnet.hu
B.A.G. Kecskemét, Biztosítási Tanácsadó és Közvetítő Kft. www.bag.hu
Bajzák Róbert (ACE) HomePage members.tripod.com/~bajzak
Bakó Botond tucsok.elte.hu
BataBé honlapja rs3.szif.hu/~batab
Bazsi www.kiskapu.hu/users/bazsi
BazsiNet bazsinet.netchicken.hu
Békés Megyei Könyvtár www.bmk.iif.hu
Béni Sándor members.tripod.com/~BSanyi
Bessenyei György Gimnázium, Kisvárda pc1.bessenyei-kisv.sulinet.hu
Bethlen Gábor Közg. és Postaforg. Szakközépiskola, Debrecen www.bethlen-debr.sulinet.hu
BICE-BÓCA Alapítvány a testileg, szellemileg sérült gyermekekért members.tripod.com/~bice_boca/
Biliárd és Darts www.datanet.hu/billiard
Bitour Utazási Iroda Világjáró Klub www.tiszanet.hu/bitour/
Blaskó és a kutya www.kiskapu.hu/users/blasko/
Blaskó Gergely: Kutya members.tripod.com/~blaskog/
Bolyai János Gimnázium, Kecskemét www.bolykecs.c3.hu
Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Salgótarján www.blmk.hu
Borvirág borfogyasztói lap www.extra.hu/borvirag/
Brooklyn Bounce www.port.hu/vendeg/cool/freetime/djtaho/brooklyn/index.htm
Budabau Uszodatechnika Kft. www.elender.hu/budabau
Budapesti Autonóm Társulás www.geocities.com/RainForest/Vines/8866
Cartographia Kft. www.cartographia.hu
Central-file central-file.westel.hu
Chat+progs+games+ingyenes cuccok=R.P.H. members.tripod.com/~rph_cool/index.htm
Chronos (Commodore Plus4, C64 programok archívuma) d-eyes.jpte.hu/~chronos
Computer Player Cheat Base (címváltozás) web.externet.hu/cplayer
CYBER Császár Károly Sportrepülő Egyesület, Kaposújlak www.igm.hu/partners/csaszar/
CyberWorld www.adam.hu/~erratic
DAC (Dunai Repülőgépgyár Részvénytársaság) www.danubian.hu
DJW web-oldala – Versek és képek pingvin.fullnet.hu/~lignator
Dolby honlapja (címváltozás) web.externet.hu/dolby
Dráma Margarin www.c3.hu/~szia/zene/index.htm
Drog@lapok www.vekoll.vein.hu/droglapok/
Dual könyvelőiroda www.chteam.answare.hu/dual
Ecoart www.ecoart.hu
Egy kis linkgyűjtemény www.geocities.com/SiliconValley/Haven/9034/linkek.html
Első Magyar Internet Szaknévsor Kft. www.yellowpages.hu
ELVIRA – Elektronikus Vasúti Információk elvira.mavinformatika.hu
Esztergom és környéke www.holop.hu/~panczel/
Euro-Contact Business School www.ecbs.hu
Extra7 Bt. 2 MB ingyen tárhely! www.extra.hu
Fanni komondor-oldala www.elender.hu/~gmelegh/index.htm
Fans Magazin – VTV Nyíregyháza stg.szabinet.hu/fans
Fantasy honlap fantasy.elender.hu
Fekete és fekete www.netweb.hu/hamster/uj/
Fénypont Videofilm Adatbázis www.fenypont.hu
Ferenc Z. Guba www2.freeyellow.com/members2/fguba/
Filmmaker Company www.filmmaker.hu
Flört disco www.netweb.hu/flort
FON OKE – horgásztippek, kirándulási ajánlatok, zene, szépségápolás www.nogradnet.hu/sarkady
Gardénia Csipkefüggönygyár Rt., Győr www.gardenia.hu
Gege's alias Mr. Bad$ector's Second Page www.akg.hu/~gege
Gélák Róbert members.tripod.com/~Gelakrobert
GENDZSI software members.tripod.com/~tomjoe
Geoform Kft. www.mapnet.hu
Gergő honlapja members.tripod.com/~TGergo/
Goto Számítástechnikai Kft. www.goto.hu
Gönczi Zsolt www.geocities.com/ResearchTriangle/1433
Gregus Zoltán, iskolai szoftverek elender.hu/~gregus
GROT(S)EX www.fortunecity.com/victorian/donahue/12
Grunda István oldala www.geocities.com/SunsetStrip/Venue/2628/
Grundfos Hungária Kft. www.grundfos.hu
Guba Ferenc Zoltán www.freeyellow.com/members2/fguba/
Gyulai Bútorgyártó és Értékesítő Kft. www.gyulabutor.hu
Gyulai Várszínház www.c3.hu/~casteatr
Halálzóna, stratégiai-kaland játék halalzona.com
Hardware Lista business.matav.hu/uzlet/szigmabl/
HGM Homepage-e www.nexus.hu/hgm
Honka Hungary Kft. www.elender.hu/~honka
Horváth László honlapja www.lhorvath.home.ml.org
Index (Sárvár) www.matav.hu/uzlet/ihorvath
INGATLAN – INGYEN? www.ingatlan.com
Jankay kottagrafikai & zenei studio www.digitel2002.hu/musicjan/index.html
Játszma szerepjáték arilinn.sch.bme.hu/jatszma
Jóbarát'92 Sajtótermék-forgalmi Bt. w3.datanet.hu/~jobarat
Joe Cool christal.elte.hu/~joe
Judy oldala www.audit.matav.hu/temes/judy

pótkötet)

Kajak-Kenu Magazin
www.geocities.com/Baja/6612/
Kálnai Marcell honlapja
members.xoom.com/marci/index.htm
Káosz Kataklizma www.thepentagon.com/kaoszkataklizma
Kapurendszerek és mosóberendezések
www.elender.hu/~mayerk/
Katona Mátyás matyas.netchicken.hu
Kecskeméty Orchestra
members.tripod.com/~kecskemety
Kék Kereszt Alapítvány
www.c3.hu/~kekkereszt
Kesro alias MI Honlap
www.nexus.hu/kesro
Keve-Víz Kft.
www.angelfire.com/az/keve/
Knight Rider-oldal
www.geocities.com/SiliconValley/Haven/9034/knight.html
KóPé kope.netchicken.hu
Kossuth Lajos Gimnázium és Szakközépiskola, Sátoraljaújhely
server.kossuth-saujhely.sulinet.hu
Kovács Gyula Honlapja www.geocities.com/Yosemite/Gorge/2182
Kőrösök Völgye Turista Egyesület, Békéscsaba
www.vpszk.bme.hu/~kvte/index.htm
Kötelező olvasmányok naplói
www.geocities.com/SiliconValley/Haven/9034/olvnapl.html
Krebsz Renáta
www.extra.hu/monress
Kvalix Automatika Kft. www.kvalix.hu
L_Gaga's Homepage
www.a-vip.com/l_gaga
LeisureTime-Guide
www.leisuretime-guide.com
Leslie's Home Page
w3.datanet.hu/~leslie1
LIONSON Consulting
w3.datanet.hu/~lionson
Loveparade www.loveparade.com
Magyar Titanic honlap
web.externet.hu/titanic
Magyar Transroute Rt.
www.mtransroute.matav.hu
Marcali VSZSE női kézilabdacsapat
extra.hu/leki
Második Látás come.to/mlatas
Mátészalka Kórház
www.matav.hu/uzlet/mszkh/
Melanoma alapítvány honlapja
www.rfolg.hu/melanoma
Metrowerks magyarországi disztribúció www.tvnet.hu/~bertdolf
Mezőkövesdi Bútoripari Kft. honlapja
www.geocities.com/madisonavenue/7379/index.html

Mobilstar Autótechnikai Kft.
www.mobilstar.hu/
Mozi-Világ (címváltozás)
web.externet.hu/mozi-vilag
MSZP Miskolc
www.olh.hu/mszpmiskolc
Multi Point Hungary Rt.
www.multipoint.hu
Nemzeti Boxer Klub
www.oditech.hu/kutya/boxer/
NET-TV nettv.tvnet.hu
Neumann Balázs
www.geocities.com/eureka/gold/2908
Névjegykártyabolt az Interneten
www.extra.hu/nevjegy
NINO grafika
www.megaram.hu/~nino
NOVA www.ahol.com/~nova
NYE-SY ALARM autó- és lakásriasztók szerelése, telepítése
www.nye-sy.hu
Olga
www.ahol.com/~nova/picurka.htm
Online postaláda rendelése saját célra vagy akár ajándékba!
www.westel.hu/~panczel
Palásty István www.extra.hu/palasty
Pali homepage (új!), a „Benke-web" első társlapja pali.home.ml.org
Panoráma Panzió, Hollókő
www.euroastra.com/panzio
PDP-11 történelem
www.netweb.hu/hamster/pdp11/
Pergamen sci-fi és szerepjáték magazin fantasy.elender.hu
Piliscsaba honlapja
www.piliscsaba.hu
Power Dance Hall www.power.hu
Prágai Magyar Református Net (új)
www.mujweb.cz/www/RefNet/
PUNK TOTO
www.geocities.com/SunsetStrip/Underground/1635/toto.html
Quadriga Kft. www.quadriga.hu
Quake.hu quake.pganet.com
Rebellion Homepage
goliat.eik.bme.hu/~greg1
Reko Tamás oldalai
www.extra.hu/reko
RÉM Kreatív Csoport www.rkcs.hu
Sarkady Richárd honlapja
www.kiskapu.hu/users/sarkady
Scooter
www.port.hu/vendeg/cool/freetime/djtaho/scooter/index.htm
Sédexpo Általános Kiállítás és Vásár, Veszprém
www.infornax.hu/ibd
Snoopy Videotéka
www.dunanet.hu/~snoopy/
Somogy megye www.somogy.hu
Suxx's Homepage
www.gamf.hu/suxx
Szabó Tamás Home Page-e
members.tripod.com/~sztamas/

Szász Ferenc Kereskedelmi Szakközépiskola 195.199.11.2
SzB honlapja (címváltozás)
web.externet.hu/szb
Talk Cafe
www.accentcomm.com/talkcafe
Taylor Home Page
w3.datanet.hu/~kszabo
Tele Fiction Magazin
www.agria.hu/tfm/
Temes Hivatalos Honlapja
www.audit.matav.hu/temes
Testvérek
www.angelfire.com/ms/vatos2
Testvérek Home Lapja Új
www.angelfire.com/ms/vatos2
The Judy B. Home Page
www.extra.hu/judy/
Tisza Volán Rt. www.tiszavolan.hu
Tittmann János lapjai – Csolnok és Kirva története
tittmannjanos.home.ml.org
Tóth Gábor festőművész
www.ahol.com/~nova/g_tot.htm
Tóth Roland ond.vein.hu/~rolka
Tőzsdefórum www.tozsdeforum.hu
Tőzsdetanfolyam
members.tripod.com/~vgy/tozsde
Tudomány Nyelviskola WebVilága
www.tudomanynyelviskola.hu
ÚJ Billiard & Darts
www.datanet.hu/billiard
VaPe nem hivatalos honlapja
www.iit.uni-miskolc.hu/~varga9
Varga Gábor
www.angelfire.com/hi/gvarga
Városi Biciklizés Barátai
www.vbb.hu
Vasárnapi Hírek
www.nepszava.hu/vh
VAX-oldalak
www.netweb.hu/hamster/vax/
Veres Családi Vállalkozás
www.biharinfo.elender.hu/vetacsav/
Vidámpark honlap
www.sch.bme.hu/~csabus
Virtual Hungary VirtualHungary.com
Vízum Centrum
www.chteam.answare.hu/vizum
Vlad's Page www.pronet.hu/vlad
Vörösvári Állatklinika
vet.info.hu/praxis/pv_var.htm
WCW www.wcwwrestling.com
WEB-FAZÉK
www.externet.hu/webfazek/
Winkler Balázs és a Nógrád megyei ifjú költők
pingvin.fullnet.hu/~lignator
Y-akták Magazin
www.agria.hu/y-aktak/
ZamiNet zami.netchicken.hu
Zolix's Home
members.tripod.com/~zolix
Zsolnay Porcelángyár Easy Shopping rendszere www.zsolnay-pecs.hu

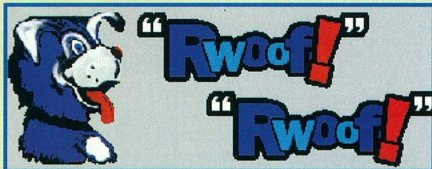

ÁLLATI

Kutyahoroszkóp

(Rwoof!)

www.rwoof.com

„Ebben a hónapban kicsit érzékenyebb lesz az átlagosnál, agresszíven fog reagálni még a legapróbb változásokra is." Talán hihetetlen, de a csillagok állása nem csak ránk, emberekre van befolyással, hanem kedvenc ebünkre is. A kutyahoroszkópból Ön is megtudhatja, hogy az egyébként kiegyensúlyozott négylábú miért viselkedett az elmúlt hetekben olyan furcsán és különösen. Természetesen ilyen esetekben legjobb, ha éreztetjük vele, hogy ő a család legfontosabb tagja. Halmozzuk el jobbnál jobb falatokkal, vegyünk neki műcsontot, hogy ne a postás lábát harapja ketté. A Rwoof! hálószemen minden megvan, amire egy aggódó gazdinak szüksége lehet. Vásárolhatunk jobbnál jobb kutyaeledelt, sampont, játékot és nyakörvet, vagy olyan ágyat, amelyben még a legkényesebb uszkár sem mondja (ugatja), hogy ebül érzi magát. Persze vannak, akik nem engedhetik meg az efféle csecsebecséket, számukra csak egy lehetőség marad: indítsák kedvencüket a „Hónap kutyája" versenyen, a fődíj 100 dollár, amit a „dog-shopban" lehet levásárolni.

Bálnák végveszélyben

(Southern Ocean Whales Sanctuary)

whales.org.nz

1994-ben – több ezer Új Zéland-i polgárnak köszönhetően – megszületett a Déli-óceáni Bálna Oltalom. Az egyezmény megszületése akkoriban igen nagy szónak számított, az aláíró országok ugyanis vállalták, hogy a jövőben egyetlen bálnát sem fognak elejteni. Sajnos az évek múlásával a bálnák száma mégis egyre csak csökkent és csökkent. Hogy miért? Az egyezmény csak a haszonszerzés céljából végrehajtott bálnavadászatot tiltja, viszont lehetőséget biztosít arra, hogy tudományos kutatások részeként bálnákat fogjanak be. Mindez végül is azt eredményezte, hogy az elmúlt évben több mint 500 bálna került vágóhídra, onnan pedig főként a japán húspiacra. Ezt egyébként *dr. Scott Baker* egyetemi tanár húsmintákon elvégzett DNS-analízise is kimutatta. Ha továbbra is folytatódnak a japán „kutatások", akkor a bálnák néhány éven belül eltűnnek az óceán déli részéről...

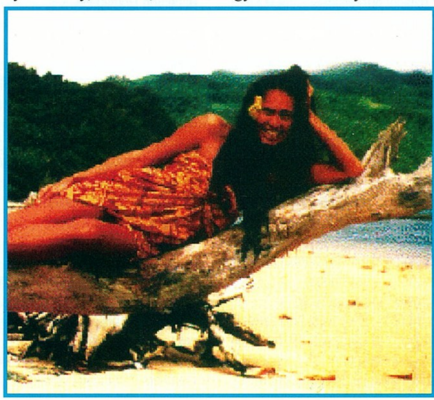
BŐRÖND

Nyugat-Szamoa

(Western Samoa)

www.interwebinc.com/samoa/tourism.html

Nyugat-Szamoa. Nem valószínű, hogy e név hallatán milliók csapnának a homlokukhoz, hogy „ja persze, már voltam ott, gyönyörű hely, főleg az a kis templom a sarkon". Ez az aprócska sziget egyike azoknak a földi paradicsomoknak, amelyeket egyszerűen nem lehet megunni, még ha számtalan van is belőlük elszórva, különösen a Csendes-óceán déli területein. Vakítóan fehér homok, karcsú pálmák övezte öblök, zsúfoltságmentes és szennyezetlen part. A turisták állítják, hogy nincs még egy ilyen barátságos lakosokkal megáldott sziget a környéken. A szállás olcsó, a közbiztonság jó, az átlaghőmérséklet 27 fok, egyszóval kiváló nyaralóhely, feltéve, ha van annyi sütnivalónk, hogy ne az esős évszakot fogjuk ki. Az állandó melegre tekintettel szinte mindenhol lehet laza, vékony ruhákban járni, de az amúgy rendkívül vallásos bennszülöttek nem nagyon szeretik, ha a turisták fürdőruhában császkálnak, különösen a főváros, Apia nagyobb utcáin és a falvakban. Mielőtt nagyon beleéljük magunkat a tökéletesség élvezetébe, még két megjegyzés: a maximális megengedett sebesség közutakon 56 km/óra városon kívül, és a vezetőknek különösen vigyázniuk kell, nehogy elgázolják a tébláboló embereket, disznókat és kutyákat. A víz pedig... nos, ivás előtt ajánlott felforralni, és ez nem vet túl jó fényt egyetlen üdülőhelyre sem...

Vak szenvedély

(TerraQuest: HighSights '96)

www.terraquest.com/highsights/index.html

BIG WALL CLIMBING

Egy kora augusztusi reggelen egy bizonyos *Erik Weihenmeyer* nevű fiatalember fogta a köteleit, és nekiállt, hogy megmássza a 3000 láb magas El Capitant, amely a világ egyik legtekintélyesebb gránitfala a Yosemite Nemzeti Parkban. A sziklamászás szerelmeseinek az El Capitan legyőzése mindig is valóságos atlétateljesítménnyel ért fel, csúcsára először 18 hónap fáradságos munkájával sikerült feljutni. Mindazonáltal Erik nem az a szokványos atlétatípus – ugyanis vak. A néhol 5,9, de átlag 5,11 nehézségű, VI. osztályú fal megmászására ilyen próbálkozás ez előtt még nem történt. „Valaki egyszer azt mondta nekem, hogy a vakoknak ismerniük kell saját határaikat; én azt hiszem, sokkal izgalmasabb, ha a lehetőségeimet ismerem meg" – nyilatkozta Erik. Szívbe markoló elolvasni naplóját, amely természetesen arról szól, hogyan készült fel a nagy feladatra, semmit sem látva, csupán érezve az alatta meghúzódó mélységet (ez volt talán az egyetlen előnye a látókkal szemben). A feladat természetesen sikerült, és bátran állíthatjuk, hogy ez a 28 éves fiú olyat vitt véghez, amire közülünk csak nagyon kevesen lennének képesek.

© Jonathan Chester

Erik abseiling off Sickle ledge.

Irány Kenya!

(Welcome to Kenyaweb)

www.kenyaweb.com

„Na, mennyé' Kenyába!" Sokakat küldtek már el így kis országunkban, ahogyan mondani szokás, „melegebb éghajlatra". Hát, ha már így van, legjobb lesz, ha megtudjuk, hogyan kell odajutni! Kenya az afrikai kontinens keleti részén található. Az egyenlítő két, majdnem pontosan egyenlő méretű darabra osztja. Délkeleten az Indiai-óceán határolja, területe hazánkénak közel hatszorosa. Miért lehet valakinek érdekes ez az ország? A vadászoknak azért, mert jelen pillanatban ott élnek a föld legnagyobb szárazföldi emlős állatai. A kalandoroknak pedig azért, mert a környező országokban (Etiópia, Uganda, Szomália, hogy csak párat említsünk) változatos kalandokban lehet részük: például éhezésben, aszályban, polgárháborúban és egyéb „jellemformáló" megpróbáltatásban. Sajnos, a fekete kontinens, amely sok tudós állítása szerint az emberi faj bölcsője, mára sok mindennek elmondható, csak nem békés otthonnak. Kenya sem éppen a legfejlettebb, legjobb helyzetnek örvendő ország, de az oldalt áttanulmányozva valószínűleg önök is meggyőződnek majd róla, hogy jó úton próbál efelé haladni.

Kenya - Our Land

ÉJSZAKA

Stúdiós cuccosok

(Dehon Handels GmbH – RED Erotics for Women – Online Shopping)

www.dehon.ch

„Ne feledkezzen meg a húsvéti ajándékról! Rendelje meg most!" – így köszönt minket ez az eredetileg svájci illetőségű, de amúgy többnyelvű oldal. Nézzük, mit ajánlanak, pontosabban ajánlottak, mert a húsvét már kicsit odébb van... Hát nem éppen olyan dolgokat, amiket mondjuk a nagymamájának venne az ember. A barátnőm „stúdiós cuccosoknak" nevezi ezeket a többnyire igen drága és utcán csak az igen merész emberek által hordható ruhadarabokat – bizonyára sejtik, milyen stúdióra gondol. Az anyag PVC, bőr és néha a hagyományos csipke, de ez utóbbi egyre kevésbé menő. Néhanapján összefut az ember ilyen testhezálló ruhákba bújtatott lányokkal a diszkóban – a felkészületlenebbek ilyenkor menekülni szoktak, így sajnos sohasem tudják meg, miről maradtak le. Az oldal egyébként a férfiakkal is törődik, bár nekem úgy tűnik, a női test alkalmasabb arra, hogy mindenféle feszülő „izékbe" csomagolják. Pároknak is érdemes ellátogatni ide, ugyanis számos „vicces játékot" is megtalálhatunk, illetve megrendelhetünk, amivel az együttlétet még szórakoztatóbbá és még kéjesebbé tehetjük.

Vadóc Rozi huncutságai

(Wild Rose Sexually Explicit Amateur Home Page)

209.67.46.6/index1.html

Sokak előtt ismeretes, hogy a „szegény" *Pamela Anderson* – akinek a fél (vagy inkább háromnegyed?) világ látta már valamilyen formában a bájait – készített egy kis privát videót a barátjával, *Tommy Lee*-vel. Természetesen nem sikeredett túl erkölcsösre a dolog, mint azt már a hölgytől megszokhattuk. A felvétel kiszivárgott, és Pam úgy gondolta, hogy ha már a fél világ az ő bájait és egyéb „kimondhatatlan" testrészeit nézi, akkor keres is rajta, így hát hivatalosan is megjelentette a szalagot. Egyesek azt mondják, egyáltalán nem volt véletlen a kiszivárgás, egyszerűen egy jól megtervezett reklámfogásról van szó, míg azok, akik a filmet látták – illetve maguk a szereplők is – tagadják ezt. Hogy miért írtuk le mindezt? Mindössze azért, mert a kíváncsiak letölthetnek pár rövid részletet a filmből a fenti URL-t meglátogatva. Az oldal egyébként Vadóc Rozi oldala. A hosszú szőke hajjal (wow!) és kellemes kiszereléssel megáldott hölgy leginkább amatőr képeket, videókat mutat be, közöttük a sajátjait is. Nem nehéz megállapítani, hogy nem unalmas az élete! A montreali illetőségű csinibaba egyéb helyi linkeket is ajánl, némelyek kifejezetten érdekesek, legalábbis ezt sejteti, hogy az oldalak „a samponom tovább tart, mint a kapcsolataim" jellegű mondatokkal vannak megtűzdelve.

Szex a megfelelő helyen

(Sex.Com)

www.sex.com

Gyakorlott szörfözővel is megesik, hogy hosszasan kutat mondjuk a „kutyagumi" nevű dolog vagy cég után, aztán végül megleli a www.kutyagumi.com vagy a kutyagumi.net címen. Így történt ez velünk is. Mert ugye hol lehetne szexoldalt találni, ha nem a www.sex.comon? A név pedig kötelez: a cég, amely ezeket az oldalakat menedzseli, kitesz magáért, hiszen nyilvánvalóan azok

egyikének kellett lennie, melyek az első ilyen jellegű web-szolgáltatást létrehozták. Mindenre, amit itt „kaphatunk” az jellemző, hogy még vásárlás előtt kipróbálhatjuk. Persze nem arról van szó, hogy a modelleket lehet bevinni a próbafülkébe, megnézni, hogy „jó-e a méret”; ez a kipróbálás a szolgáltatásokra vonatkozik, vagyis rengeteg anyagot tölthetünk le „ingyen”. Hiába, egy ilyen nagy szolgáltató megengedheti magának ezt a fényűzést is.

Penthouse-képtár

(Penthouse Pistorials)

www.penthousemag.com/pictorial/

A Penthouse vásárlói tudják, hogy miért épp ezt a magazint olvassák, és feltehetően nekik a homepage sem okoz meglepetést vagy éppen csalódást. A szerkesztőség véleményét feltehetőleg sokan osztják: egy nőről csak akkor lehet eldönteni, hogy igazán szép-e, amikor már levetkőzött. Ez egyáltalán nem férfisovinizmus, sőt! A médiumok, azon belül is elsősorban a különféle divatmagazinok fotósai ugyanis gyakran „meghamisítják a valóságot”. Ez alatt azt értem, hogy fognak egy „átlagnőt”, kifestik, több óra alatt beállítják, megvilágítják mindenfelől, míg aztán végül a róla készült kép tényleg mesésen néz ki, de a valóságban meg sem fordulnánk utána az utcán. Nos, mindez nem esik meg a Penthouse által kiválasztott lányokkal. Itt minden látszik, ami alapján dönteni lehet, és persze az újság – amely napjainkra kinőtte kereteit, és tv-csatornát, online szolgáltatásokat, „szex-ABC-ket” is üzemeltet – mindig is sokat adott arra, hogy modelljei csakis a legszexisebb lányok legyenek. A fotók gyakran szexképek: ez azt jelenti, hogy az erotika műfaján már túlmutatnak, de azért pornónak még nem nagyon lehet nevezi – e cikk írójának véleménye szerint csak némi egészséges vágyakozás „híradói” ezek az ártalmatlan „malacságok”, még akkor is, ha egyik-másik olvasónk mostanában helytelenítette megjelentetésüket.

ÉTLAP

Kávé és tea

(Peet's Coffee & Tea)

www.peets.com

Peet's Coffee + Tea™

Az első Peet-bolt 1966-ban, Kaliforniában nyílt meg. A vásárlók hamar megszerették a különleges módon készített és csomagolt kávé-, illetve teakülönlegességeket, így a kezdetben aprócska üzlet hamar terjeszkedni kezdett. A töretlen sikernek örvendő vállalkozás idén már az Interneten is árulja termékeit, mégpedig egy igazi virtuális boltban. A vásárlók online katalógusokban válogathatnak a jobbnál jobb kávészemek és tealevelek között. Sajnos házhoz szállítást egyelőre csak az USA területén vállalnak, de az ígéretek szerint a nemzetközi kereskedelem is hamarosan beindul.

GÉPÜNK TÁPLÁLÉKA

Telefon a Hálón

(PGPfone)

www.pgp.com/products/

Mostanában elég sokat lehet hallani arról, hogy a telefonokat illetéktelenek is könnyedén lehallgathatják. Ezen állításoknak bizonyára van némi igazságtartalmuk (nem zörög a haraszt...), de ez nem csak hazánkban van így. Persze, aki nagyon akarja, az úgyis meg tudja magát védeni, hogy egyszerűen nem telefonál (radikális, de beválik...). Ennél azért valamivel intelligensebb megoldás, ha üzeneteit kódolja, mondjuk nyilvános kulcsú titkosítással. Erre kínál megoldást az Internet világában jól ismert MIT PGPFone-ja. Ez a program a változtatható bitszámú Pretty Good Privacy titkosítás mellett tömöríti is az átvinni kívánt hangot, és ezáltal egy jobb gépen, jó minőségű Internet-kapcsolattal akár full-duplex (mindkét fél egyszerre beszélhet) kapcsolatot is elérhetünk. Az említett kódolás biztonságáról csak annyit, hogy a levelezésre általánosan használt kódok közül egyet kiválasztottak, és azt több ezer gép erőforrásainak segítségével csak hosszú hónapok elteltével sikerült feltörni. Úgyhogy eléggé biztonságban érezhetjük adatainkat. A telefon használata történhet modemen keresztül vagy – és ez az érdekesebb – a Világháló segítségével. Hiszen ez utóbbin keresztül akár elég jelentős távolságokat is áthidalhatunk, és mindössze a helyi tarifát kell kifizetnünk érte. Persze ehhez a módszerhez már ismernünk kell a hívott fél IP-címét is, no de ez sem okozhat túl nagy fejtörést.

De hisz ez illegális!

(MP3 Search Engine)

mp3.box.sk

(Database of hacking texts, utilities,...)

neworder.box.sk

mp3.box

A cím igaz, vagy legalábbis előbb-utóbb azzá válik. Az említett oldalalakon ugyanis két olyan keresőgép található, amely a kulcsszó begépelése után „tiltott zónákba” kalauzol. Az első, mint azt a neve is mutatja, a zenei kiadók és előadók érdekeit sérti. Itt főképp olyan lapokra, illetve ftp-site-okra lelhetünk, ahol népszerű zeneszámok találhatók CD-minőségben, MP3 tömörítéssel. És hogy ez miért illegális? Hát azért, mert ha valaki pár száz forint költségen vagy esetleg ingyen hozzájut kedvenc zenéjéhez, akkor valószínűleg már nem fogja hanghordozón is megvenni ugyanazt, miáltal a kiadók és előadók jelentős bevételtől esnek el. Talán nem véletlen, hogy a keresési találatok nagy része olyan kikötőkre mutat, amelyek az egykori vasfüggöny keleti oldalán fekvő országokban találhatók (itt még gyerekcipőben jár a számítógépes és elektronikus bűnüldözés...). A másodikként említett oldalon pedig olyan helyekre kereshetünk, amelyek nem csak a hackelésben, de a crackelésben, vagyis a szoftverek feltörésében nyújtanak segítséget. Az ilyen lapok a Dunától nyugatra megint csak ritkábban fordulnak elő...

Segítség honlaptervezésben

(PCMojo, Magic, Wizardry for all things computer)

www.pcmojo.com

Kezdő honlapkészítő vagy, és teljesen tanácstalan? A Világhálón persze nap mint nap rengeteg gyönyörű és esztétikus hálószemmel találkozol. Miközben irigykedve nézed a csillogó-villogó lapokat, valószínűleg arra gondolsz, hogy „mikor lesz az enyém is ilyen szép?" Sokan akadhatnak, akik ezt az érzést inspirációnak véve azonnal neki is állnak saját homepage-ük csinosítgatásának, de aztán hirtelen rádöbbennek arra, hogy bizony nem tudnak ilyen szép ábrákat, gombokat és szegélyeket alkotni, ugyanakkor büszkébbek annál, hogy másét ellopják. Vigasztalásukra közölhetjük, hogy a PC Mojo, a számítógép varázslóinak – azoknak, akiknek a honlapja megfelel a fent leírtaknak – gyülekezete rengeteg ilyen díszítőelemet kínál ingyen és bérmentve. Ezenkívül felajánlják segítségüket bárkinek, aki ügyes-bajos kérésével hozzájuk fordul a számítástechnika valamely területéről. És ha már arra jár valaki, akkor tegyen egy kis kitérőt, és nézze meg a felkínált free-, illetve shareware programokat, bizonyára találni fog köztük olyat, amit máshol eddig még nem látott.

GYEREKSZOBA

Csavargás helyett ChildNet

(ChildNet)

www.child.net

(The Kids on The Web)

www.zen.org/~brendan/kids.html

(Kid's Web)

www.npac.syr.edu/textbook/kidsweb/

A Gyerekhálózat tulajdonképpen egy igen pozitív kezdeményezés, amely segíteni kíván a „kallódó" gyermekeken. A történet 1988-ban kezdődött, mikor New Yorkban, Los Angelesben és San Franciscóban egyidejűleg kezdett el dolgozni a StreetCats Alapítvány utcakölykökkel, szökött és egyéb hátrányos helyzetű fiatallal. 1992-ben megalakult a National Childrens Coalition, és ezzel egy időben létrehoztak egy információs hálózatot az Egyesült Államok területén belül, hogy könnyebb legyen felkutatni és hazavezérelni az elkalandozott gyerekeket. Az internetes korszak eljöttével természetesen ők is felkerültek a Világhálóra, és a ChildNet web-site-ját megalkotva egy igen színvonalas információs és szórakoztató központot hoztak létre. A ChildNethez tartozik többek között a Kid Surfer hálószeme, amely ki-

mondottan az Interneten kalandozó kölykökhöz szól, számos érdekes web-címmel. A The Kids on the Web homepage is hasonló szerepet tölt be, azzal a különbséggel, hogy itt alapvetően az internetes szórakozás és tanulás kerül előtérbe. Megtudhatjuk például, hogy hol és mikor találkoztak emberek tavi szörnyekkel... A Kid's Web is természetesen gyermekekhez szól, itt viszont – ellentétben az előzőekkel – kimondottan az oktatásra helyezik a hangsúlyt. A különböző művészeti ágak, a tudományok (a csillagászattól kezdve a biológiáig, sőt az igen felnőttesen hangzó környezettudományig), a társadalmi ismeretek mind-mind megtalálhatóak az oldalon. Külön érdekességként a válogatott „ínyencségeket„ lehetne ajánlani, mert itt olyan dolgokra bukkanhatunk, amelyek kis időre kikapcsolják a tanulásban megfáradt elmét. Szinte mondani sem kell, hogy mindegyik website-on elhelyeztek más, külső web-oldalakra vezető kapcsolókat, ahová ellátogatva ismét csak újabb és újabb, felfedezésre érdemes helyekre juthatunk el. Az igazán jó az egészben az, hogy bár ezek a lapok a gyermekek nyelvén íródtak, még felnőttek számára is tartogatnak érdekességeket.

HIÚSÁG VÁSÁRA

Bivalycsizmák
(Buffalo-boots)

www.buffalo-boots.com

Nem kell rettegni a magas talpú lábbeliktől. Minden korosztály hordhatja, bár az orvosoknak nincs jó véleményük az új viseletről, s ráadásul a nyaktörés esélye is igen nagy... Aki követni kívánja a divat legújabb őrültségeit, még nyugodtan hordhatja a cipőtervezők „emeletes" gyöngyszemeit, hiszen úgy tűnik, egy darabig még nem lesz ciki ilyenben járni. Sőt! A nyár közeledtével megjelennek az újabbnál újabb és persze még bizarrabb stílusok, de vajon melyik „típus" lesz a legmenőbb? Ennek a „Bivalycsizmák" kikötőjében könnyedén utánajárhatunk. Sőt megtanulhatjuk például az egyensúlyozás művészetét is, amelyre a Londonban készült mozgóképek tanulmányozása után viszonylag rövid idő alatt rájöhetünk (egy lány számára nincs is kínosabb, mint amikor miniszoknyában orra bukik...). Errefelé nyugodtan körül lehet nézni vásárlási kötelezettség nélkül. Arról kár is vitatkozni, hogy az új lábbeli menynyire nyakatekert viselet, mindenesetre ha kinézünk az ablakon, megbizonyosodhatunk afelől, hogy manapság a legtöbb fiatal már ilyet koptat.

Vejnovic Divatfotózás
(Alexander Vejnovic Fashion Photography)

online-club.de/m2/AVejnovic/

Milyen bosszantó tud lenni, ha egy ruha felpróbálásakor kiderül, hogy a modellen sokkal jobban mutat, mint esetleg rajtunk. Ilyenkor mindig az jut először az eszünkbe, hogy el kellene kezdeni szoláriumba járni, hajat festeni, fogyókúrázni és sportolni. Pedig mennyivel egyszerűbb egy olyan ruhakölteményt választani, ami elrejti a test apróbb hibáit. Persze mindig van olyan, aki nem törődik az ilyesmivel, és biztosra vehető, hogy most végre melegebb lesz, egyre több és több hölgy fog olyan ruhadarabokat előbányászni ruhatárából, amelyek enyhén szólva előnytelenek számukra. Mint annyi minden mást, az ízléses öltözködést is el lehet sajátítani, na és persze az Internet egy kiváló tankönyvként szolgálhat. Remélhetőleg mindenki tisztában van azzal, hogy mindannyiunknak vannak előnyös oldalai, és ezt az ügyes fényképész elő is tudja varázsolni. Vejnovic – sok-sok éves profi modellfotózási tapasztalatával bemutat néhány képet a saját alkotásai közül. Vannak errefelé tündéri kisgyerekek, csodaszép hölgyek és nem utolsósorban csábító férfiak is.

Fitten és egészségesen
(PHYS: In Fitness and in Health)

www.phys.com

A férfiak nagyon várják az igazi nyár közeledtét, hiszen ilyenkor a hölgyek egyre lengébb és rövidebb ruhákban mutogatják néha egészen izgató combjaikat. Sokan sejtik azt is, hogy ez az időszak mennyire stresszes egy nő számára, hiszen szeretne csinos, vonzó és kívánatos lenni. A tavasz nem csak a böjtök, hanem a fogyókúrák időszaka is. Döbbenetes eredményre jutunk, ha kiszámoljuk például azt, hogy egy kiadós reggelit hány kör futással éget el teljesen a szervezet. Na de nem kell ennyire mazochistának lenni, elég az, ha az ember egészséges, friss és jókedvű. Rendszeres úszással ez el is érhető. Ha már a sportoknál tartunk, akkor megjegyezném, hogy az sem utolsó szempont egy sportág kiválasztásánál, hogy a mozgás mely testrészekre hat. Sosem szabad megfeledkezni a vitaminok és egyéb fontos tápanyagok pótlásáról, amelyeket a szervezet egy intenzívebb fogyókra, böjt vagy testedzés alkalmával elhasznál. A nők egy elég jelentős százaléka vashiányban szenved. Köztudott, hogy ennek egyik fő okozója a menstruáció, de mint kiderült, a kávé is ádáz ellenség.

Esküvő előtt...
(Town And Country Wedding Registry)

tncweddings.com

The Wedding Registry

Az esküvők száma a nyár közeledtével szokatlanul megszaporodik, éppen ezért úgy gondoltuk, hogy mi is megpróbálunk felhajtani legalább egy alkalomhoz illő hálószemet. A Wedding Registry tulajdonképpen egy virtuális bolt, ahol megvehetjük a menyasszony esküvői ruháját (2000 dolcsi alatt nem ússzuk meg, de mindenkit vigasztaljon a tudat, hogy az itt kapható ruhák híres tervezők keze alól kerültek ki – persze ez még nem jelenti azt, hogy szépek is...). Aztán megrendelhetjük a lagzihoz elengedhetetlen süteményeket és tortákat (mire megérkezik Amerikából, már a kutyának sem kell), vagy válogathatunk az egzotikusnál egzotikusabb utak között (nem mindegy például, hogy mikor megyünk Balira, mert az esős időszakban állítólag még a tundra is kellemesebb). Azért a Wedding Registryben találunk használható dolgokat is, egy fiatalasszony például forgatókönyvszerűen leírta az esküvő minden részletét (azért nem egészen mindent, mert mondjuk a nászéjszaka kimaradt). Ez az írás igen jól használható azok számára, akik teljesen tanácstalanok egy nagyobb lagzi szervezését illetően.

JÁTSZÓHÁZ

Macromedia ShockRave!

shockrave.macromedia.com
www.op.org/domcentral/recroom/shockedgames.html
arsenel.paichai.ac.kr/~thirdeye/html/bj.html

Nos, eljött az idő, amikor elmondhatjuk végre, hogy az Interneten is tudunk játszani! Ezzel egy „régi álom" (a World Wide Web 1993-ban született...) vált valósággá, mert sok érdeklődő – főleg a gyerekek – ha a World Wide Webről hall, egyből azt kérdezi, hogy lehet-e játszani rajta, és ha igen, akkor mit. Eddig ugye „jól értesült bennfentesként" kínosan vonogattuk a vállunkat, és bőszen ecseteltük, hogy a web sokkal komolyabb dolog annál, hogy ilyen bagatell dolgokra „fecséreljük el"! Az utóbbi egy-két évben viszont a Macromedia cég jóvoltából már nem kell szégyenkeznie a webes társadalomnak! ShockWave nevű programjuk olyan fokú interaktivitást engedélyez a felhasználók számára, amiről eddig csak álmodozhattunk. Természetesen, mivel a dolog már nem olyan friss, sokan ismerik, mégis viszonylag kevesen tudják, hogy a programozók kimondottan ShockWave-re is írnak játékokat. Persze ne valami háromdimenziós hi-tech stuffokra gondoljunk, mint például a néhány számmal ezelőtt bemutatott Blade Runner, hanem inkább amolyan „old school", mászkálós és egyéb lövöldözős játékokra a „shoot'em up" kategóriából. Sajnos a program csak Macre és Windowsra lett megírva, így a más platfor-

macromedia® SHOCKrave™
games, toons, music & more

mokon dolgozó felhasználók ki vannak rekesztve a gyönyörből. Arról, hogy a ShockWave-játékok mennyire jópofák és szórakoztatóak, az Internet.galaxison is meggyőződhettek a látogatók. Az egyik leglátogatottabb hálószem a cég ShockRave nevű web-site-ja volt, ahol jó adag humoros game található. Többek kedvence volt az a játék, ahol két Beavis and Butthead-szerű pofával egymást lehet darabokra verni. Mivel ez a hálószem a ShockWave hivatalos oldala, nem meglepő, hogy igen profi és látványos progikkal lesz dolgunk! A többi URL-címen is igen kellemes perceket szerezhet magának az egyszeri web-surfer, csak annyit kell tennie, hogy letölti magának a ShockWave programot, és máris kezdődhet a móka és kacagás.

LAPSZEMLE

Hadilapok

(Air Force Times OnLine)

www.airforcetimes.com

(US Navy Times OnLine)

www.navytimes.com

(US Army Times OnLine)

www.armytimes.com

Valószínűleg mindenki emlékszik még az Öböl-háborúra, no meg arra is, hogy a borzalmakról élő, egyenes adásban tájékoztatták a nagyvilágot. A CNN és más hírtelevíziók tudósítói, valamint egyéb médiumok riporterei halált megvető bátorsággal vonultak a sivatag első vonalaiba, és próbáltak percre pontosan beszámolni az információra éhes közönségnek az aktuális fejleményekről. A viszonylag sikeres „zsurnalisztikai hadművelet" óta igen népszerűek lettek a különböző hadászattal, haditechnikával foglalkozó magazinok, főleg az Egyesült Államok területén, de tulajdonképpen az egész nyugati féltekén. Az Air Force Times OnLine hírmagazin is egy a sok közül, de kivételesen gazdag tartalmával és jól szerkesztett cikkeivel igen előkelő helyet foglal el a téma szerelmeseinek képzeletbeli toplistáján. Megtalálható itt nem kevés kép csodálatosnál csodálatosabb helikopterekről és mindenféle égi és földi harceszközről. Személyes kedvencem a néhány kivételesen pontos bombatalálat okozta „végeredmény" tökéletes kétdimenziós reprodukálása. Ínyenceknek ajánlom az Apache támadó harci helikopter hangját dokumentáló wav hangfájlt, amit a sound libraryben találhatnak meg az érdeklődők. Persze ezzel még nem merült ki a multimédiás lehetőségek tárháza, hiszen az mpeg-videóktól kezdve különféle animált képekig és szövegekig szinte mindent megtalálunk. A www.navytimes.com és a www.armytimes.com címen elérhető site-ok tulajdonképpen édes testvérei az Airforce Timesnak. A felépítés és a design ugyanaz, amit korábban a légierő újságjában már láthattunk. Természetesen mindkét magazin a nevében definiált témában publikál, de néha a „szomszédos vizekre" is elkalauzolja az olvasókat. Ez valószínűleg nem a véletlen műve, mert a kinézetből adódóan könnyen rájöhetünk, hogy ugyanaz a társaság kreálta mindhárom honlapot.

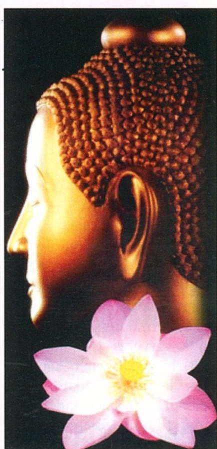

LÉLEK

Buddhista Információs Hálózat és Magazin

(Buddhist Information Network and BuddhaZine)

impulse.hawkesbury.uws.edu.au/BuddhaNet/

Ezúttal egy másik világvallás olyan hálószemét szeretnénk bemutatni, amely nagyon szépen van kivitelezve, és az innen-onnan összeválogatott tartalom is precíz munkára utal. A buddhizmusról általában Kína, Nepál, esetleg a tibeti Dalai Láma vagy a narancssárga csuhás szerzetesek jutnak a legtöbb ember eszébe. Vagy talán a Kis Buddha című film, amit moziban és tévében is játszottak már. Ahhoz, hogy ismereteinket tovább bővítsük, érdemes errefelé körültekinteni. Ezen az oldalon nem csak Buddha életébe nyerhet betekintést az érdeklődő „netizen", de magáról a buddhizmusról mint vallási szervezetről is többet megtudhat. A különböző irányzatokól, illetve a meditációs gyakorlatok mikéntjéről is ismereteket szerezhet a kedves olvasó. A legjobb az, ha mindenki saját érdeklődésének megfelelően próbál itt csemegézgetni. Éljen a buddhista számítógépes művészet!

SZÓKÉP

Galéria kiadó

(The Lounge Gallery of Art)

www.the-lounge.com

Fiatal művész vagy, de nincs elegendő pénzed ahhoz, hogy kiállítást szervezz? Pedig az érvényesüléshez elengedhetetlen, hogy alkotásaidat mielőbb a nagyközönség elé tárd, mert ha nem így teszel, hamarosan a süllyesztőben végzed... Szerencsére az Interneten is létrehozhatsz saját galériát, ráadásul egy olyan helyen, ahová rendszeresen sok „vaskos pénztárcájú" műkedvelő látogat. Azért persze itt is fizetni kell valamit, de az összeg elenyésző a hagyományos kiállítások árához képest. A 200 dolláros alapárban például 15 oldalon – két méretben – publikálhatod képeidet, aztán ha van kedved, még magadról is megjelentethetsz néhány sort. S ha a virtuális galéria kicsinek bizonyul, újabb területet vásárolhatsz, mindössze 20 dollárt kérnek el képenként. A vásárlók odacsalogatása már nem a te dolgod, ezzel a Lounge Gallery of Art marketingesei foglalkoznak, a fő feladatod tehát „mindössze" annyi, hogy fess, rajzolj, no és rendszeresen fizesd a bérleti díjat – akkor nem lesz baj, és talán a siker is hamarosan utolér...

VETÍTŐVÁSZON

Universal aukció

(Universal Studios OnLine Auction

www.unistudiosauction.com

Hol van már az, amikor az emberek mindenféle kommersz vacakért – mondjuk *XIV. Lajos* íróasztaláért – jártak árverésre. És egyáltalán minek járni, amikor otthonról is licitálhatunk... A Universal Studio hosszú fennállása óta először tartott árverést az Interneten, mégpedig úgy, hogy az aukció teljes egészében a Hálón került lebonyolításra. Természetesen már maga az árverés is különleges volt, hiszen olyan sztárereklyék találtak gazdára, mint például Az elnök különgépe című film főszereplőjének – *Harrison Fordnak* – kissé talán viseltes öltönye vagy a képünkön látható fekete tornanaci, amit *Shanon Doherty* hordott a Beverly Hills 90210-ben (meg kell, hogy mondjam, a filmsorozatban látható tinilány azóta igen vonzó nővé cseperedett). Persze, itt nem csak ruhákhoz, hanem más, nem kevésbé híres tárgyakhoz, dokumentumokhoz is hozzájuthattak az érdeklődök. Licitálhattunk például autogramokra, forgatókönyvekre és bútorokra, egy különszekcióban pedig a westernfilmek kellékeit vásárolhattuk meg, feltéve, ha mi ajánlottuk a legtöbbet. A Universal Studio a sikeren felbuzdulva rendszeressé kívánja tenni a kibertéri aukciókat, így még nem késő, hogy Ön is hozzájusson egy-egy híres, „sztártapintotta" darabhoz.

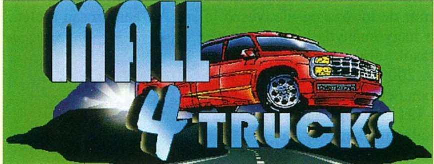
VOLÁN

Truckok minden mennyiségben

(Trucking Times Online)

www.ttol.com
(Mall for Trucks)
www.mall4trucks.com
(TruckNet)
www.trucknet.net

A truckok, vagyis az óriás teherautók szinte véglegesen és elszakíthatatlanul összefonódtak az amerikai kontinens északi felének kultúrájával. Az országúti szörnyeket nehéz pontosan leírni, mindenesetre egy kamionnál kisebbek, viszont a standard méretű autónál jóval nagyobbak. Talán éppen ezért „normális" autós messze elkerüli őket. Mégis, ha feltűnik egy a látóhatáron, akkor a legtöbben vágyakozva pillantanak rá... Ezek nem azok a „puhány" európai pick-upok, amelyek a truckok mellett inkább csak játékautónak tűnnek, hanem gyönyörűen krómozott és festett, brutális ékszerdobozok olyan motorteljesítménnyel, ami egy traktornak is becsületére válna. Nem is csoda, hogy világszerte, de főleg az Egyesült Államokban valóságos kultusz övezi őket, és egy komoly truck-tulajdonos néha büszkébb a saját járgányára, mint a gyerekére (ami persze kissé elszomorító). Kétségtelen, hogy egy igaz és életre szóló szerelemmel van dolgunk gép és ember között. A fanatikusok és a szakemberek tudásra éhes tömegét jó néhány hálószem próbálja kielégíteni. Közöttük az egyik legjobb a Trucking Times Online, ami egyszerűen csak Truck Kiegészítők Információs Hivatalaként jelöli magát. Tulajdonképpen nem is annyira túlzó ez a jelző, mert szinte minden kiegészítőt – utángyártott alkatrészeket, üléseket és egyéb extrákat – megtalálhatunk. Nehéz elképzelni, hogy valamit nem lelünk fel az elsőként olvasható hálószemen, de ha mégis bekövetkezne ez a „csúfság", akkor sem kell elkeserednünk, mert csak egy gyors klikkelés a főoldalról, és máris átjutottunk a Mall-4Trucks homepage-ére, ahol egy újabb truck-kereskedésbe juthatunk. Az ügyes kis keresőprogram segítségével igen hamar megtudhatjuk, hogy hol érdemes kutakodnunk, nem csak a kibertérben, hanem az igazi „truck-boltokban". A listájukon ugyanis szinte az összes komolyabb gyártó cég megtalálható, így mi is nyugodt szívvel ajánljuk bárkinek. Persze azért a harmadik címre is érdemes ellátogatni, ki tudja, talán a Trucknet honlapján találjuk meg azt, amire régóta vágyunk.

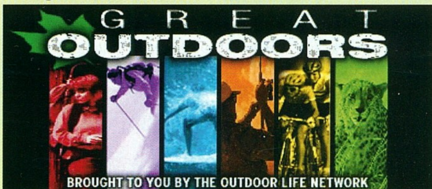

ZÖLDPONT

Szabadtéri sportok – sportos kalandok

(Great Outdoors: The Leader in Outdoor Adventure)

www.greatoutdoors.com

„Egy finom, alig észrevehető határvonal húzódik aközött, amikor valaki horgászik, és amikor csak áll a vízparton, mint egy idióta." Ez a mondás *Steven Wrighttól* származik. Meg kell, hogy mondjam, nekem e név nem mond sokat (nem a Wright-fivérek egyikéről van szó), talán azért, mert pecázás közben egy cápa magával ragadta, és azóta senki nem hallott felőle. Mindenesetre van némi igazság abban, amit mondott, mert ha már elszánjuk magunkat, és kiruccanunk a zöldbe, akkor ne csak bámuljunk, hanem csináljunk is valamit. Persze Wright úr feltehetően nem arra buzdít bennünket, hogy fogjuk ki a tóból az összes halat, vagy öljük le az összes nyuszit... Inkább arra gondol, hogy a természetet mozgás közben lehet megismerni (ha egyáltalán meg lehet). A hegymászók például kéjesen nyilatkoznak arról, hogy micsoda fantasztikus érzés, amikor felfelé kúsznak egy 90 fokos gleccseren. Férfiasan bevallom, nincs az a pénz, amivel engem erre rá lehetne venni, de mondjuk a vadvízi evezést már szívesen kipróbálnám. A Great Outdoors hálószemén például egy maroknyi, de elszánt csapat rendszeresen tudósít a sikeresen „beevezett" folyókról. Kedvcsinálóként megnézhetjük azt a mintegy 200 felvételt, amelyen szinte minden szabadban végezhető sportból ízelítőt kaphatunk. Aztán olvashatunk a természetet érintő komoly problémákról, többek között a globális felmelegedés valós és vélt okairól, s arról, hogy mi a véleménye mindenről a mostanában csak „Bill, a nőfaló"-ként emlegetett *Bill Clintonnak.*

Nincs új a Net alatt – Fejezetek az Internet előtörténetéből (5.)

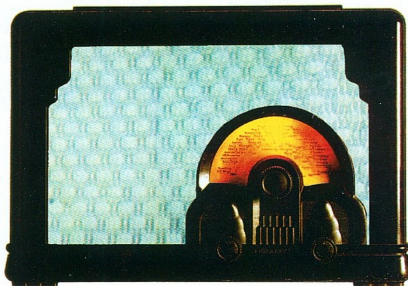
„Nincs új a Net alatt" sorozatunk azt kívánja bemutatni, hogy az Internet jellegzetes alapfunkcióinak történeti előképeit nem harminc évvel ezelőtt, az arpanetes kezdet időszakában, hanem annál jóval – esetenként több ezer évvel – korábban kell keresnünk. A „régi" és az „internetes" megoldások közötti feltűnő hasonlatosságokkal, analógiákkal, áthallásokkal, keresztkapcsolatokkal talán sikerül a technológia felől ismét a társadalomra irányítani a figyelmet, hogy annál jobban kezdjük csodálni az Internet által biztosított határtalan lehetőségeket.

A cikkek címét megpróbáljuk úgy felsorolni, ahogy a hálószemeken; amire éppen „ráklikkeltünk", azt kiemeljük pirossal, amit már „olvastunk", azt kicsit elhalványítjuk, ami pedig majd jön, azt láthatjuk kékkel aláhúzva, úgy, ahogy a web-oldalakon általában az előttünk álló lehetőségeket feltüntetik.

A hangok színházától a rádiójátékig: A rádió hőskora

A rádiótörténet a műsorszórás úttörőjeként *Robert Goldschmist* belga professzort tartja számon – ő volt az első, akinek 1914-ben az az ötlete támadt, hogy rádió útján kellene híreket és zenét közvetíteni. Sikeres kísérlete azonnal kontinenseket hidalt át: Erzsébet királynő tiszteletére a laekeni palotából Kongóba(!) sugárzott adást.

A tér fizikai meghódításának és az éter birtokba vételének lényegi közösségére mégsem egy szakember, hanem egy művész-gondolkodó, *Bertolt Brecht* érzett elsőként rá. Ebből az élményből született A rádió és a repülő c. verse, Az óceánrepülés című rádiójátékával pedig már kifejezetten az új médiumnak megfelelő művészi műfajt kereste. Különös, hogy végül is mégsem az útkereső művészek, újságírók vagy szerkesztők, hanem elsősorban a rádióhullám által meghatározott térviszonyok formálták a maguk képére a rádió „tartalomszolgáltató" profilját. A *közép- és hosszúhullám,* amely néhány száz, legfeljebb néhány ezer km-ig terjed, ideálisnak bizonyult a nemzetállami közösség számára, de evvel együtt a politika árnyékában centrális, hierarchikus jelleget is öltött. A német néprádió megteremtéséhez például kifejezetten a propagandának új csatornát kereső politikai szándék vezetett, a készülékek gyártása a kezdeti szakaszban üzletileg még nem lett volna kifizetődő. Hasonló funkciót töltött be a sztálini korszak vezetékes rádiója, amely nagy hangszórókkal pótolta a kis készülékeket, sokszor lehetetlenné téve az interakció minimumát, a kikapcsolást is. Az interkontinentális *rövidhullám* evvel szemben a globális, a kiváló vételt biztosí-

Irodalom: A hangok színházáról, a rádiózás három korszakáról, Brechtről ld. Cserés Miklós: *Rádióesztétika* (Kossuth, Bp. 1974). A politikamentes rádióklubról ld. Kilián Zoltán: *Rádióesztétika* (Magyar Szemle Társaság, Bp. 1939). Az országokról készült felmérést ld. *Rádióamatőr,* 1929. szeptember, 502.o. A Havelock-epizóddal és a sugárzás közösségi összefüggéseivel kapcsolatosan ld. Nyíri Kristóf: *Számítógéphálózatok és vallásos individualizmus* (Világosság, 1997/4.).

tó *ultrarövid hullám* pedig a lokális jellegnek kedvez: a rövidhullám nemzetek feletti közösséget épít, az ultrarövid pedig decentralizál, demokratizál, a helyi kisközösségeket erősíti.

A klasszika-filológus *Eric Havelock* egy késői könyvében felidézi azt a félelmetes hatást, amit *Hitler* (rövidhullámon érkező) 1939-es rádióbeszéde a Torontóban felállított utcai hangszórón tett hallgatóira. Havelock, aki Preface to Plato című könyvével vált világhírűvé, a fenti epizóddal éppen arra a Platón-szállóigére talált rímet, amely szerint „egy város határai addig terjednek, ameddig a szónok hangját hallani". A hang rövidhullámú átvitele eszerint már megformálta a „globális várost", megelőlegezve a televízió kultúrteoretikusát, a szintén kanadai *Marshall McLuhant,* és az ő képátvitelen alapuló „globális faluját".

Mindez korántsem a hang elsődlegességéről beszél a képpel szemben, még ha a hangszínházak *Oscar Eberle* által 1952-ben feltárt több ezer éves története esetleg ezt is sugallhatná. (Eberle összegyűjtötte a néprajzi adatokat különböző hangszínházak létezéséről, és a legjelentősebbekkel, a malajziai szemangok *panó* játékával és a tűzföldi indiánok *tánuva* játékával együtt 17, különböző kontinensről származó típust írt le.) Annál is inkább, mert sokan valamilyen oknál fogva elégtelennek érezték a kizárólag orális közeget (kivéve Afrikát, ahol a beszélt nyelven alapuló civilizáció hagyományának tökéletesen megfelelő rádió nagy népszerűségre tett szert). Az Egyesült Államokban elkezdték nyomtatásban követelni azt a hangjátékot, amit éppen bemutattak a stúdiók (1950-ig 170 hangjátékkötet jelent meg, az első nyomtatott anyag 1925-ből származik). A rádiós szaklapokat folyamatosan foglalkoztatták a színes távolbalátás megoldásai. És amikor 1929-ben *Kovács Pál* gyerki (Csehszlovákia) esperes-plébános bevezeti olvasóit a lakkozott foulard-selyemmel készült, nagy felületű, kúpos membránnal működő bükkfahangszóró házilagos készítésének műhelytitkaiba, már nem is lepődünk meg, hogy házi mesterkedésének kiváltó oka az a meggyőződés, hogy *„néhány éven belül minden tekintetben kifogástalan hangszóró mellett fogunk gyönyörködni egy-egy operának* ***vetített*** *előadásában."*

És még mindig a „térnél" maradva, bemutatunk két adatsort, igazolva, hogy a rádiózás korai periódusának elterjedési mutatói döbbenetes azonosságokat mutatnak fel az Internet hasonló adataival.

A Nemzetközi Távíróegyesület 1929. áprilisi adóállomás-jegyzéke a regisztrált állomások száma alapján állítja fel a nemzetek sorrendjét:

Helyezés	Ország	Adóállomás
1.	Amerikai Egyesült Államok	648
2.	Kanada	78
3.	Svédország	30
6.	Ausztrália	20
11	Japán	11
13.	Finnország	7
22.	Írország	2
23-32.	Magyarország	1

Magyarország többek között Hongkonggal, Észtországgal, Jugoszláviával, Marokkóval és Peruval került egy csoportba. Hiába sürgették ugyanis a szakemberek a vidéki adók létrehozatalát, a „hivatalos körök" kitartottak a központi adó gondolata mellett. Ennek egyébként az lett a következménye, hogy Lakihegyet elnyomták a kassai, pozsonyi, grazi, belgrádi adók, ezért sok helyen alig volt vehető.

Ha a fenti számoszlopot a kézenfekvő internetes hostgép-lista helyett a jóval több faktorral dolgozó, finomabb, ún. „Information Imperative Index" 1997-es adataival vetjük össze, szinte kísértetiesen ugyanazok a pozíciók rajzolódnak ki (tegyük hozzá, hogy Kanada ma a világ második számú Internet-nagyhatalma, hetedik helyét egyéb mutatóinak köszönheti).

Helyezés	Ország	Pontszám
1.	Amerikai Egyesült Államok	5,107
2.	Svédország	4,003
5.	Finnország	3,722
6.	Ausztrália	3,704
7.	Kanada	3,494
13.	Japán	2,970
23.	Írország	1,922
27.	Magyarország	1,500

A rádió kezdetben mindenütt állami monopólium volt, de a műsorszolgáltatás kezdeteinek közösségi kötéseit csak később szorította ki az üzlet és a politika (Dániában pl. az ún. „politikamentes rádióklub" elérte, hogy a rádióigazgatóságban hat, hallgatók által választott képviselő üljön). A reneszánszát élő helyi rádiózás visszatérni látszik ehhez a közösségi tartományhoz – itt lényegében az „unilateralitás" is csak korlátozottan érvényesül, hiszen ezekre az adókra (elsősorban a hallgatók telefonhívásaival) éppen a programszerű interaktivitás jellemző. (Vietnamban egyenesen a helyi rádiók helyettesítik a teleház típusú közösségi telekommunikációs központokat).

Feltűnő a hasonlatosság a rádió- és Internet-művészet korai periódusai között.

A rádió *első korszakát* mindenütt a még formátlanul műsorrá váló társadalmi (pontosabban zenei-színházi-sport-tudományos-politikai-szórakoztató) események akusztikus megjelenítésének/sokszorosításának határtalan lehetősége jellemezte, a technológiát puszta reproduktív eszköznek tekintve. A *második korszakban* megkezdődött a szelekció, kihullottak a rádióra nem alkalmas műsorok, közvetítéstípusok, a tartalom lassan hozzáidomult az új médium természetéhez. A sokszorosító funkció mellé belépett az alkotó mozzanat. A *harmadik korszak* pedig az önálló, kifejezetten a rádióra mint médiumra formált művészet, az alkotó irányzatok megjelenése.

S noha a fentieken túl felfedezhetjük az illegális szoftverhasználók előhírnökeit, az „orvhallgatókat" (Dél-Amerikában több százezer ember!), a web-marketingesek ősét, a rádióújságok műsorrovatait író hirdetési ügynököt (aki azért ejtett csak szót az egyes programokról, hogy a hirdetéseket a rovatba illeszthesse), a Netuserek és a hackerek igazi elődei kezdettől fogva a globális közösséget építő rádióamatőrök voltak – róluk egy későbbi, önálló folytatásban emlékezünk meg.

Z. Karvalics László

Egy rövid, ötbetűs név, és senkinek nem kell további magyarázat e hazában. Pedig a név tulajdonképpen idegen, ahogyan idegen volt ötven évvel ezelőtt az a kicsiny család is, amely azután – a történelem szeszélyének engedve – végleg letelepedett Budapesten.

Szép honlap

A papa, a mama és a két fiú, Zorán és Dusán életének története fent van a weben, s lehet, hogy mára többen olvasták a http://www.net.hu/zoran/uzenet címen Sz. Koncz István könyvét, mint nyomtatásban.

Szégyen vagy nem, magam is ott olvastam. Pedig Zorán dalai hosszú évek óta kísérik az életemet. Egy évtizede már, hogy egy átvezetett éjszaka után a „Romantika" szólt az autó magnójából, amikor először megpillantottam a hajnali Adriát, vagy hogy édesapám temetése után napokig megszállottan hallgattam az „Apám hitte" című dalt.

Kis túlzással személyes ismerősömnek is hazudhatnám, hiszen egyik első interjúalanyom volt, amikor 1987-ben, az akkor induló Mikrovilág házi számítógépes magazin számára kértem tőle néhány mondatot már akkor is közismert volt a műszaki dolgok, a számítástechnika iránti vonzódásáról.

S most itt van ez a honlap, élettörténettel, a Zorán-CD-k készítésének kulisszatitkaival, dalokkal, képekkel és üzenetekkel. 1998 tavaszán, az országos turné idején óránként frissített információkkal, hogy csak egyet idézzünk: „5 óra múlva kezdődik Zorán koncertje Szombathelyen, a Megyei Ifjúsági és Művelődési Központban."

Egy ilyen üzenet hordozására csak az Internet alkalmas, nincs más médium, amely felvállalhatná az „ennyire online" híradást.

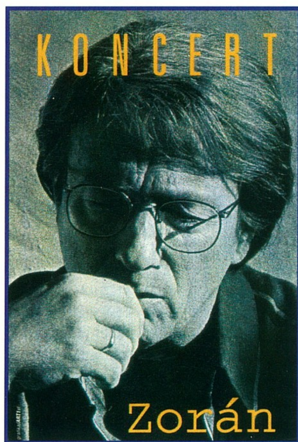
– Miért érezted úgy, hogy szükséged van egy saját honlapra?

– Ebből egész egyszerűen nem lehet kimaradni. Már évekkel ezelőtt – amikor először találkoztam az Internettel – éreztem, hogy valami olyan mindent átrendező, korszakváltó dologról van szó, amivel lépést kell tartani, időben fel kell szállni rá, mert azután olyan sebesen száguldó gyorsvonattá válik, amire később már nem lehet felkapaszkodni. Nem tagadom, a technikai része is izgatott, és izgat a mai napig is, de még sokkal jobban az a távlat és lehetőség, amit teremt. Hogy csak egy példát említsek, ami ugyan apróság, mégis jelzi, hogy egészen más minőséget jelent az információszerzésben. Újsághírben olvastam, hogy egy eddig ismeretlen, Rembrandt korában élt festő képeiből kiállítást rendeztek Hollandiában. Érdekel a festészet, hajtott a kíváncsiság, odaültem a géphez, és a felfedezők izgalmával kutatni kezdtem, hogy vajon találok-e valamit a témával kapcsolatban az Interneten. Találtam, sőt magukat a képeket is megnézhettem. Persze tudom, hogy egy ilyen benyomás össze sem hasonlítható egy képtárlátogatás élményével, de ki merné vitatni, hogy jóval többet kaptam, mintha csak az újságból származnának az értesüléseim, és csak várnám azt a ki tudja mikor elérkező pillanatot, amikor majd kiutazhatom, és élőben is megnézhetem a képeket.

– Az ugyan olvasható a weben, hogy „Zorán honlapját a Hungary Network gondozza", de mit jelent ez közelebb-

ről? Netán a Te kezed is benne van a dologban?

– Nem, erre nem vállalkoznék, időm sem lenne rá, mint ahogy mostanában már barangolásra sem futja. Egy nagyon kedves és tehetséges fiatal ember, Umann Kornél tervezte, és tartja karban a honlapomat, az ő ötletei teszik színesebbé és aktuálisabbá, mint például az a bizonyos óránkénti jelzés is. Úgy ismerkedtünk meg, hogy felhívott, amikor a magyar rockélet összes dalát készült feltenni a webre, hogy van-e valami kifogásom ellene. Elbeszélgettünk, s el is határoztam, hogy őt – és Stella Gábor grafikus barátomat – kérem meg a honlap elkészítésére. Jó választás volt, szeretem, amit csinál, és jó érzéssel tölt el, hogy – a statisztikák szerint – havonta átlagosan harmincezren keresik fel az oldalt, a világ szinte minden táján élő magyarok, Kanadától Malajziáig.

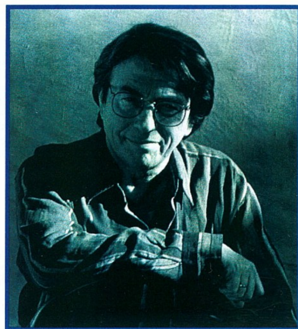

– Ha nem barangolsz, akkor mostanában nem is használod az Internetet?

– Dehogynem. Főleg levelezésre, no és persze zenei szoftverek letöltésére. Nagyszerű dolog, hogy az általunk használt programok nagy része már az Interneten keresztül frissíthető, ez nagyban megkönnyíti a munkánkat. Zenei programok nélkül sokkal nehezebben boldogulnánk, ezek teszik lehetővé, hogy egy csomó dolgot kipróbáljunk, kikísérletezzünk, és azután megtartsunk, vagy lelkiismeret-furdalás nélkül elvessünk. Régebben ez a kísérletezgetés a stúdióban folyt, ahol a bérleti díj miatt igencsak ketyegett az óra, az ember soha nem tudott nyugodt lélekkel, szabadon kalandozni az ötletei között. Itthon, a gép mellett sokkal nagyobb ez a szabadságfok, így már a kiforrottabb ötleteinkkel megyünk a stúdióba. A zenei programok használatából a közönség keveset észlel, amint mondtam, ezek jelentősége az előkészítés fázisában óriási, hasonlóan ahhoz, mint amikor egy építészmérnök egy CAD szoftver segítségével modellezi, járja körbe, és vizsgálja meg minden oldalról, környezetében elhelyezve, a megálmodott épületet.

– Említetted a levelezést. Te bizonyára rengeteg szerelmes és rajongó levelet kaptál már pályád során, és talán kapsz a mai napig. Szoktál válaszolni? Az e-mail alkalmas eszköz erre? Mégis más, egyszerre személyesebb és személytelenebb is...

– Be kell vallanom, borzalmasan rossz levélíró vagyok, ha tehetem, sokkal inkább nyúlok a telefonért, mint a tollért. Ezzel együtt, becsületből igyekszem minden levélre válaszolni, ha nagy késéssel is, de sokszor akár a saját magamra fordítható idő rovására. Persze a mostanság kapott levelek már másfajta tartalmúak, mint régen, többnyire érettebb, idősebb emberek írnak, akiknek egy-egy számukra fontos vagy éppen nehéz időszakban jelentettek valamit a dalaim. Ezekre kézzel írott formában kell válaszolnom, ahogyan például a kislányomnak is kézzel írok, ha éppen összeveszünk, s ő már régen alszik, de én még nem tudok napirendre térni a dolog felett. Reggelre azután ott a levél a párnáján, erre az e-mail nyilvánvalóan alkalmatlan. Alkalmas viszont nagyon sok olyan dologra, amiért egyébként nem fognék tollat, nem venném fel a telefont. Pár soros e-mailek érkeznek például külföldön élő barátoktól, ismerősöktől, s amikor válaszolok, úgy mellesleg alkalom nyílik megkérni, hogy ugyan már, nézzen körül, kapható-e már Kanadában az új CD-m, mikor jelent meg, hogyan fogy stb. Az ilyen apró, gyors átfutású, apropószerű, gördülékeny közlésekre, kérdésekre és kérésekre valóságos isten áldása az e-mail, szerelmes levelek írására kevésbé... Bár ki tudja, nem tartom kizártnak, hogy eljön az az idő, amikor egy halványlila, kézzel címzett boríték időt konzerváló hatását érezzük majd, ha a fiókból előkerül egy floppy, amit a szeretett nő is tartott a kezében, és ugyanúgy megmozdul majd bennünk valami. Badarság lenne ezt előre kizárni, vagy ettől megijedni. A dolgok és az emberek is átalakulnak, idővel minden a helyére kerül, s nem feltétlenül leszünk szegényebbek a változásoktól. Sokkal rugalmasabb fajta az ember, mint ahogy azt maga is gondolja néha, épp ezért nem félek a manapság sokszor hangoztatott negatív jövőképtől...

Szabó Hédy
szabo@prim.hu
Fotó: Schöffer Zsuzsa

A három kék

Megkérdeztem Zorántól, mi az, amit fontosnak tartana még megemlíteni a riportban.

– Szívem szerint megkérnélek, hogy csempésszük be valahogy a szponzoraimat a cikkbe, hisz oly nehéz nekem viszonozni a tőlük kapott támogatást, ám az újságírók általában azt mondják, ők megtennék, de a szerkesztő úgyis kihúzza...

– Próbáljuk ki, nevezd meg őket...

– A „nagy kék" mintájára azt szoktam mondani, hogy engem a „három kék" támogat: az Aral, a Porsche Hungária és a Westel 900...

– Hát ez így tényleg túl direkt... Tudod mit, majd beírjuk, hogy www.aral.de, www.porsche.hu, www.westel900.hu... Nincs az a főszerkesztő, aki egy Internet Kalauzból akár egy web-címet is kihagyna...

Milorad Krstic és Roczkov Radmila „egérfilmje"

XX. SZÁZADI SZIMULTÁN JÁTÉKOK

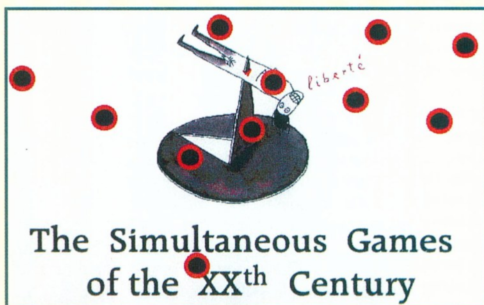
Milorad Krstic festőművész és grafikus. 1982 óta több egyéni és csoportos kiállításon vett részt Európa-szerte. Kilenc éve Budapesten él. Első animációs filmje, a My Baby Left Me (A kedvesem elhagyott) 1995-ben elnyerte a 45. Nemzetközi Berlini Filmfesztivál Ezüst Medve-díját, az Annecy Nemzetközi Animációs Filmfesztiválon pedig Krstic a legjobb első filmesnek járó elismerésben részesült. 1996-ban a Kecskeméti Nemzetközi Animációs Filmfesztiválon a „legszínvonalasabb képi formanyelvért" és a „legjobb első filmért" járó díj mellett a film- és tévékritikusok díját is megkapta. XX. századi szimultán játékok című interaktív művészeti CD-ROM-jának társalkotója *Roczkov Radmila*, a Roczkov Stúdió művészeti vezetője. A háromrészesre tervezett CD-sorozat első, önálló részét az Internet.galaxis 98 című kiállításon mutatták be.

– *„Szimultán játékokat" kínálsz a nézőnek, és aki belemegy a játékba, egy sajátos „mouse-filmet" láthat. Mit jelent ez?*

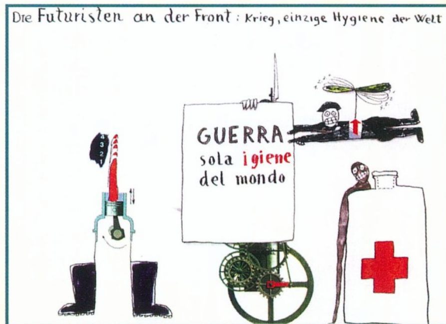
– Az új CD-ROM lényege a játék. Alkotótársammal, Roczkov Radmilával valami izgalmasat, provokatívat akartunk: olyan erotikus, fekete humorral átszőtt játékot, amiből tanulni is lehet. „Mouse-filmnek" neveztük el, mert a néző a számítógép egerének kattintásával kedve szerint alakíthatja a történetet, rendezőként irányítva az eseményeket. A technika, a történelem, a kép, a hang, a szöveg és a néző találkozik: a számítógép képernyője előtt ülve egy szubjektív, művészi nézőpontból szerkesztett történelmi körképet láthat a századról, melyet hamarosan magunk mögött hagyunk.

– *Az első rész melyik korszakról szól?*

– A 20-as évek Európájáról. Elsősorban Nyugat-Európáról, de Oroszországról is. Közel áll hozzám ez a kor-

szak: az első világháború utáni forrongó politikai és művészeti életet mutatom meg, politikai, szociológiai és művészettörténeti utalásokra és dokumentumokra támaszkodva. Akkoriban a politikai és művészeti „izmusoké" volt a főszerep: a 10-es években induló dadaizmusé, konstruktivizmusé, futurizmusé, szürrealizmusé, a politikában pedig az anarchizmusé, a kommunizmusé és a nácizmusé.

– Hogyan válogattál az események között?

– A hatalmi elit kicsapongó, könnyelmű életén, mindennapjain keresztül mutatom meg a politikát és a kultúrát, amely mindig meghatároz egy kort. A zürichi dadaista Cabaret Voltaire-től a Harmadik Birodalmon át a Proletkult Theaterig minden felvillan a filmben. Olyan politikusok, tudósok és művészek szerepelnek, mint Raszputyin, Lenin, Sztálin, Hitler, Mussolini, Pavlov, Freud, Hirschfeld, Tzara, Marinetti, Duschamp, Chirico, Picabia, Dali, Larionov, Goncsarova, Kandinszkij, Malevics, Tatlin, Bunuel, Eizenstein és sokan mások. Szatirikus jelenetek, groteszk, meghökkentő képek sorjáznak a szorgalmas „klikkelő" szeme előtt, aki persze bármikor pihenhet is. Ilyenkor rajta múlik, hogy punk-klipre kíváncsi, meditatív zenére vágyik vagy netán némi nosztalgiára. Egy kis pihenő után betérhet pl. a dadaizmus zürichi központjába, a Cabaret Voltaire-be is, amelyet Tristan Tzara és Hans Arp alapított. Irodalmi klub, kiállítóterem és színház volt egyszerre, ahol a művészek a társadalmi együttélés üres szabályai és az értelmetlen háború ellen tiltakoztak. Rám erősen hatottak a dadaisták, köztük Duschamp, Tzara és Picabia. Az események egyidejűsége, ami a CD-ROM fontos kifejezési eszköze, szintén dadaista találmány: „mouse-filmünkben" egyszerre peregnek le a néző előtt egy évtized eseményei. A fikció és a történelmi tények szétválaszthatatlan szövevényében a valós események szinte abszurdnak hatnak, a kitaláltak viszont gyakran teljesen hihetőek. Alkotásunk mottójául Huelsenbeck dadaista kiáltványának részletét választottuk, hiszen ez a CD-ROM maga is provokáció, a dadaizmus stílusában.

– Az első rész 1933-ban, a nácik hatalomra kerülésének évében ér véget.

– Nem emiatt fejeződik be 1933-ban, bár az eseményhez, amiért ezt az évet választottam, közük van a náciknak is, hiszen ők tették tönkre Magnus Hirschfeld német szexkutató 20 000 darabból álló értékes gyűjteményét, amelyet a világ első, általa alapított szexmúzeumában mutatott be. Hirschfeld a háború és a prostitúció viszonyát kutatta: az első szexuális kutatóintézet létrehozása is az ő nevéhez fűződik.

– Erotika, humor, provokáció: a nézőnek totális, sokkoló élményben van része.

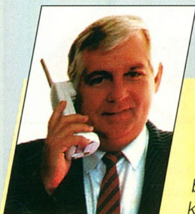
– Ez volt a célunk: egy új vizuális műfaj megteremtése, amelyben a grafika, a zene és a filmes eszközök (videó, animáció, zajok, zörejek, különböző hang- és vizuális effektek, némafilmrészletek) együttes hatása komplex élményt ad a nézőnek. CD-ROM-unk maximálisan kihasználja az információs társadalom által nyújtott legújabb lehetőségeket: interaktív játék, szubjektív emlékezés, szórakoztató oktatás és modern művészet egyszerre. Alapja a digitális technika: multimédiás eszközökkel mutatjuk be az elmúlt száz évet: az ezredfordulóra a trilógia másik két részét is szeretnénk elkészíteni, teljessé téve ezt a sajátos, komplex történelmi-művészeti körképet. Enciklopédiaszerű teljességre törekszünk, ahogyan Tolsztoj tette a XIX. századot bemutató regényeiben. Csak az eszközeink mások.

Sajó Yvette

(A papír, a toll és a szellemi tőke nekünk sajnos nem elég: a trilógia befejezéséhez szponzorok is kellenek. Riportalanyunk kitartóan keresi őket.)

MAGYAROK A NAGYVILÁGBAN

Lengyelországban ingyenes szolgáltatás is van

Az ember ma már nem csak a Körúton, az Interneten is könnyen ismerősbe botlik... Egy nemrégiben ajánlott magyar címlista keresőjébe történetesen a grafológia szót ütöttem be, mire egy lengyelországi magyar nevét adta ki: Szilágyi Szabolcs. Szilágyi Szabolcs, de ismerős... Nem kellett sok idő, amíg rájöttem: sokunk ismerőse ő, hiszen éveken át tudósította Varsóból a Magyar Televíziót és a Rádiót is. Ráadásul „földim", hiszen Zalához kötődik gyermekkori élményekkel. A háborút követően óvodás éveit Keszthelyen, kisiskolás esztendeit pedig Zalaegerszegen töltötte, de ezek az idők már a régmúltat idézik, hiszen júniusban lesz 56 éve, hogy Szilágyi Szabolcs a háború előtti Nagyváradon megszületett.

– Pedagógus szüleimmel a sors végigjáratta velem Magyarországot Bicskétől Keszthelyen, Zalaegerszegen, Szentendrén és Nagykőrösön át Nyíregyházáig. De hogy ifjúkorom földrajzilag még változatosabb legyen, koptattam középiskolák és főiskolák padjait Nyírbátorban, Pesten és Debrecenben is. Útközben összeszedegettem az életre való muníciót a könyvtárosi, majd pszichológusi diploma, a két és fél éves újságíró iskolai oklevél és egy hivatásos gépjárművezetői bizonyítvány alakjában. Rövid, egyéves könyvtároskodás után 1962-ben újságíró lettem, s elkezdtem máig tartó változatos szakmai vándorlásomat. Megyei napilapnál, a nyíregyházi Kelet-Magyarországnál indultam. 1974-ben nyíregyházi, majd '79-ben Bródy Sándor utcai rádiós lettem. Két különböző időszakban, összesen 9 évig voltam a Magyar Rádió varsói tudósítója, és közben a Magyar Televíziót is évekig tudósítottam. Felettébb büszke vagyok arra, hogy egyik alapítója lehettem a Nyíregyházi Városi Televíziónak, de hogy egyetlen terület se maradjon ki a szakmai műhelyek közül, egy évig az MTI nem túl nagy sikerű megyei irodavezetője is lehettem. E szakmát műveltem egy bizonyos „elegáns" szakmai periférián is: négy évig diplomata, sajtóattasé voltam Varsóban. Most – 1993 nyara óta – családommal végleg a lengyel fővárosban élek, és miután a hivatás privát változatait addig még nem próbáltam ki, 1994 óta lengyel feleségem, Ilona varsói magánhírügynökségének tanácsadójaként dolgozom. Emellett a magyar médiát szabadúszó emigráns újságíróként tudósítom. Ha teljes leltárt akarok készíteni, öt magyarul és három lengyelül megjelent könyvemet sem hagyhatom ki, de talán azt sem, hogy a hetvenes években kétszer is voltam a Magyar Rádió kabaréműsorában szóvivő. A legkedvesebb műfajom a szatíra, a humoreszk.

– Mozgalmas életút...

– Igen, ez a szinte ötéves periodicitással váltakozó bioritmus érdekes ismeretanyag felhalmozásához segített hozzá. A pszichológusi végzettséghez az évek során a hobbinál kissé mélyebb grafológiai elméletet és gyakorlatot illesztettem. Voltam amatőr együttes jazztrombitása, és kisdiákként játszottam a nagykőrösi ládagyár fúvószenekarában is. Hogy „sikereimből" valamit ki ne hagyjak, egy nemzetközi fodrászversenyen II. helyezést értem el, no nem fodrászként, hanem modellként! :-) Az újságírást a lengyel és az orosz nyelvismeret fejlesztésével párhuzamosan műveltem, az angolt – micsoda bűn! – ifjúkoromban elhanyagoltam, de az utóbbi pár évben rendszereztem, csiszolgattam rendezetlen tudásom. Persze ezt már az Internetnek köszönhetem.

– Mielőtt az Internetről esne szó, nézzük az előzményt: mikor és hogyan kerültél kapcsolatba a számítógéppel?

– 1991-ben, Varsóban eltörtem a lábam... Csúnya törés volt, fél évet töltöttem a gipsz fogságában. Sajtóattaséi feladataimat nem láthattam el a követségen, vettem hát egy PC XT 20 MB-os számítógépet, és elkezdtem tanulni a jó öreg ChiWriter szövegszerkesztő használatát. Később már otthon írhattam a napi lengyel sajtószemlét, és egyre jobban elmélyülhettem a komputeres ismeretekben. Olyannyira, hogy rövid ideig még a követségi rendszergazda feladatát is el kellett látnom, diplomatákat és titkárnőket tanítottam a számítógépes alapismeretekre. És milyen különös az élet! Miután lengyel szakkönyvekből és lengyel kollégáktól tanultam, bizony a számítástechnika szókincsét ma csakis ezen a nyelven és angolul ismerem. Szégyenszemre fogalmam sincs róla, hogyan hangzik ugyanaz az anyanyelvemen. A legfurcsábbnak az „elment" és a „futtat" kifejezéseket tartom, de most már van egy magyar programom is, így végre elkezdem magyarul tanulni a számítástechnikát.

– És az Internet?

– Az Internettel a varsói MTI-tudósító hozott össze. Tőle tanultam, hogyan nyithatok jókora ablakot a világra, ő készítette első honlapunkat. Ennek is van már vagy három éve. Azóta számos levelezőkapcsolatra tettem szert. Néhány régi baráttal Nyíregyházán, Washingtonban, Prágában és Párizsban így újítottam fel az évekkel ezelőtt félbeszakadt beszélgetést. Aztán lavinaként zúdultak rám az új meg új ismerősök, barátok. Így ismertem meg két esztendeje bostoni amerikai barátaimat, akik meghívtak, és nemsokára ők is eljönnek hozzánk Varsóba.

– Most jelent meg Vince Mátyás és Nyírő András tanulmánya, s eszerint bizony a lengyelek előrébb tartanak a háztartások behálózásában, mint mi.

– 1991-ben a Varsói Egyetem fizika tanszéke vágta az első csapást. Később, 1993 októberében tőlük került fel a Világhálóra az első lengyel honlap is, tehát az indulásnál a fejlődés hajtóerejét az egyetemek és a tu-

dományos intézetek képezték itt is, de manapság – egy londoni lengyel emigráns cég felmérése szerint – már az üzleti világ katalizálja a láncreakciószerű kibontakozást. Feleségem korábbi cége, a MicroWay Media Poland nevű magyar–lengyel vállalkozás is már ebbe a kommerciális fejlődésbe simult bele. Igaz, be kell vallani, hogy a kezdeteknél a hozzáértés híján még idegen kéz, egy hivatalos kiküldetéssel Varsóban dolgozó magyar kolléga szerkesztette meg WWW-oldalunkat. Azóta megtanultam a HTML-szerkesztést, és most a fiammal közösen tervezgetem az Oficyna Pogranicze MicroWay néven megújult hírügynökség honlapját.

– Vajon hányan interneteznek ma Lengyelországban?

– Amikor szeptemberben egy vidéki város újságírói megkérdezték ugyanerről a távközlési minisztert, széttárta a karját. Ezt teszem én is, mert csak megközelítő adatokkal szolgálhatok. A derűlátók egymillió, a szkeptikusok 600 ezer Net-felhasználóról beszélnek. Jómagam a millióhoz közeli adatban hiszek. Ha pedig ez így van, akkor a világ minden ezer internetezője közül naponta három a Visztula mentén kapcsolódik a Világhálóhoz. Pontos adat már csak azért sem létezik, mert a lengyel távközlési részvénytársaság, a Telekomunikacja Polska ingyenes használatra valamennyi lengyel polgár rendelkezésére bocsátotta a 0202122-es telefonszámot, s így bárki „statisztika fölötti" szörfözővé válhat. Sőt, ha a Hotmailtől vagy más freemail-szolgáltatótól szerez egy e-mail címet, teljes körű Internet-felhasználó lehet külön account nélkül. Tíz- vagy százezren is lehetnek a törvényesen potyázók. Persze ez a kör elsősorban az otthoni felhasználók köre, amely amúgy is rohamosan nő. Azért a legtöbben – a statisztikák ezt 37%-ra teszik – az oktatási intézmények gépeiről és a munkahelyükről startolnak. Én magam négy éve már két helyen is javítom a statisztikát: munkahelyemen van a komputerem, a modemem és hozzá e-mail címem (mwmedia@ikp.atm.com.pl.), de amint az egy szabadúszó újságíró esetén természetes, a munkahelyem a lakásomon van.

– Pszichológus is vagy. E minőségedben miben látod az Internet veszélyét?

– Az Internet és általában a számítógép veszélyét abban látom, hogy egyesek úgy válnak rabjává, hogy minden egyéb elől, tehát a műveltség ezernyi más értékes forrása elől elzárkóznak. Még ennél is veszélyesebb jelenség az ember és a gép szerepcseréje. Egyre több olyan fiatalembert látok magam körül, aki a számítógépe szolgája lett, és nem a számítógépét tette szolgájává. Jómagam is szenvedélyesen megszerettem a komputert, az Internetet, de mértéktartásra intettem magam, amikor 1995-ben vagy 96-ban rádöbbentem, hogy az év folyamán mindössze két(!) szépirodalmi művet olvastam el. Rajtakaptam magam, hogy 54 éves fejjel a másodlagos analfabétizmus veszélyes útjára léptem. A lejtőn gyorsan behúztam a féket, és ma már újra olvasok, tévét nézek, angolul tanulok, zenét hallgatok. Sőt társaságába is járok, mert a számítógép billentyűzetéhez ragadó ember élőbeszéde is szép lassan elsorvadhat, márpedig egy rádiós újságíró... Ez persze karikatúra, de pszichológusként aggódom azért a nemzedékért, amely csörgő és gumimaci helyett előbb-utóbb egeret, joysticket és tamagochit kap a kiságyába egyéves születésnapján.

Szilágyi Szabolcs lengyel feleségével, Ilonával varsói lakásukon, ami egyben munkahelyük is.

– Akkor nézzük a pozitív oldalt: szerinted mi a haszna az Internetnek, valójában mire használod legszívesebben?

– Az első nagy nekibuzdulás, a honlap-készítés, a sok karbantartás és az idegen honlapok közötti rengeteg szörfözés után számomra, a lélektani ismereteket szüntelenül megújító ember számára a legértékesebb internetesténykedésként a levelezés maradt fenn. A többivel csak hébe-hóba foglalkozom. Kiábrándultam a chatroomokban való társalgásból, mert sok felszínes, nyegle, felelőtlen, tehát értéktelen csacsogással találkoztam ott. Látogatásaimat mégsem sajnálom, mert ez az internetes szubkultúra is gazdagította tapasztalataim tárát. Ugyanakkor az e-mail mindennap hoz kellemes meglepetést. Beköszön egy-egy régi ismerős, izgalmas választ hoz a posta az állandó levelezőtársaktól. Például Burget Lajos újságíró kollégám, barátom és köztem már majdnem esztendeje tart egy csaknem napi intellektuális eszmecsere. Az élet lényege, a magyar és a lengyel közélet, a pogácsasütés, az új viccek, a művészeti szféra érdekességei, gyermekeink, unkáink sorsa, egy-egy új cikkünk és néhány régi közös ismerősünk sorsa bukkan fel ezekben a levelekben. Nekem, az emigránsnak ezek a levelek jelentik a napi hazalátogatást. Mindig tudom, mikor esik az eső, vagy mikor süt a nap Magyarország és szűkebb hazám, a Nyírség fölött. De az Internet a szakmai munkában is jelen van. Ma már sok szerkesztőségbe e-mailhez kapcsolt mellékletként, attachmentként mennek cikkeim, sőt feleségem lengyel hírügynöksége, az Oficyna Poganicze is egyre több vidéki szerkesztőségnek így juttatja el csaknem havi 250–300 cikkét. Nos, ez a mi szakmai feladatunk, amelyben két nagy gyermekünk – Ágota, aki utolsó éves közgazdász egyetemista és András, aki komputergrafikus – szintén nélkülözhetetlen segítőtársunk.

– Apropó, Ágota... Mennyire használják Lengyelországban az Internetet a nők?

– Megdöbbentően kevesen, az összes lengyel internetezőnek csak 4 százaléka nő. Büszke vagyok rá, hogy ebben a kis női csapatban benne van a lányom, és a fiam menyasszonya is. Sajnos a feleségemet még nem tudtam rávenni, de megértem őt: a családban három e-mail postamester is kiszolgálja levelezési igényeit. Menyasszonyokkal, udvarlókkal, sziléziai technikus sógorral, mérnök apóssal, informatikai középiskolás unokaöccsel bővített családunkban Ilona inkább a tárgyalások terén kamatoztatja adottságait: a főszerkesztőkkel és a közel 70 szerzővel ő tartja a napi kapcsolatot személyesen, telefonon, faxon vagy levélben. Ugyanakkor nem csak elviseli, hanem teljes megértéssel támogatja az én internetes életemet, legfeljebb akkor kerül sor „súlyos tárgyalásokra" közöttünk, ha rozsdásodni kezd a hardware vagy valamely periféria. Utoljára a fogyatkozó memória „rozsdásodott be", most meg a lassú modem „korrodál" – komoly beruházási érvelésre kell hát felkészülnöm. Ilyenkor látom, milyen kemény tárgyalópartner ez a törékeny asszony, akinek immár jó 25 éve kell elviselnie kanyargós útjaimat, és 8 éve a komputert is.

Csapó Ida
csapoida@mail.zalaszam.hu

Pályázat

Törzsolvasóink tudják, hogy már a tavalyi Ifabón is osztottunk pályadíjakat, pénzjutalmakkal, illetve vásárlási utalvánnyal jutalmaztuk azokat, akik a legolvasmányosabban, másoknak is kedvet csinálva tudták bemutatni kedvenc Internet-kikötőiket, az általunk felfedezett hasznos hálószemeket. Sok web-recenziót kaptunk és kapunk, s ezekből immár harmadik alkalommal válogatjuk ki azokat, amelyek nekünk is, olvasóinknak is az átlagosnál jobban tetszettek.

A tavalyi októberi számban megjelent pályamunkák szerzői már ebbe a válogatásba kerültek, viszont a most közreadott pályázatok már egy új időszak nyitányát jelzik; ezekből a legjobbaknak majd ősszel, a Compfairen jár a jutalom. Mielőtt azonban megnyitnánk az új félévet, nyolc győztes kiválasztásával le kell zárnunk a régit.

Aki emlékszik a kiírásra, megkérdezheti: miért nyolcat, hatról volt szó, 5 tízezres és egy 25 ezres díjról. Nos, olyan kimagasló mű, amely a többiek tízezerével szemben 25 ezret érdemelne, ezúttal nem akadt a pályázatok között, viszont a termés bő, ezért a 25 ezres első díjat kicsit megfejelve érdemesnek tűnt az összeget háromfelé osztani, és ezt a három tízezer forintos díjat is besorolni az eredetileg ötre tervezett tízezresek csapatába.

Nézzük sorra győzteseinket, akik az Ifabo nyitásának napján, május 5-én 11-kor vehetik át a díjakat a lapot kiadó PRÍM Kft. standján (A pavilon, 312e).

Tánczos Csaba (csaba@securities.com) még tavaly októberben a Spectrum-hívők oldalát mutatta be „E hálószemnek szüksége van Rád!" címmel. (Most – épp ebben a számunkban – folytatja a Spectrum-hívők lapjával, de ez már másik verseny, másik történet...)

Gergye István (gergye@mail.elender.hu) azokat a helyeket kutatta fel decemberben, ahol a weblap-készítéshez kész grafikai elemeket találhatunk, s ezeket foglalta össze „Kincs, ami VAN" címmel.

Szende Csaba (szendecs@elender.hu) és **Szalay Dániel (dszalay@webmester.hu)** ugyancsak decemberben kezdte, és azóta is folytatja – szinte egymással vetélkedve – a különböző ingyenes lehetőségek bemutatását azok számára, akik gazdagítani szeretnék web-oldalaikat, vagy éppenséggel csak el szeretnék helyezni azokat, ámde ingyen. Ezt a folyamatos közhasznú tevékenységet ugyancsak egy-egy tízezer forintos utalvánnyal jutalmazzuk.

Hogy az ingyenes lehetőségeket megragadják olvasóink, azt jelzi egyik márciusi pályázónk levélcíme is **(mocsa@freemail.c3.hu)**, akinek „Funny Mail Clintontól vagy akár Mickey Mouse-tól" című írása aratott általános tetszést márciusban. Ez a számunk pályázati téren jobb volt az átlagosnál, ugyanis **Molnár Dániel (b2men@c3.hu)** szintén nyert, a Bulldózerrel.

S ha egyszer márciusban beindult a bolt, akkor nem állhatott le áprilisban sem. Áprilisi két győztesünk: **Bihari Lajos (lui@kern.hu)** a „Vak és Sovány" című írással és **Bak Árpád (bak@tigris.klte.hu)** azzal a kérdéssel, hogy „Van-e élet a kibertéren túl?"

Ha olvasóink fellapozzák a www.ikalauz.hu hálószemen archívumunkat, és kikeresik a jelzett írásokat, akkor feltehetően osztják majd véleményünket, hogy igazságos ez a homogén és a korábbinál tömegesebb díjazás, mindegyik alkotás jutalmat érdemel. Mindez nem jelenti azt, hogy a korábbitól eltérő feltételekkel hirdetnénk meg a mostantól őszig tartó pályázati fordulónkat; ha lesz egy kiemelkedő pályamű, annak továbbra is 25 ezer forintos pályadíjat szánunk, s mellette legalább öt alkotást szeretnénk 10-10 ezer forintos pályadíjjal jutalmazni a Compfairen. Persze, ha az élet másképp hozza, változások lehetnek majd ott is.

***

És akkor most, hogy a győztesek áthaladtak a célvonalon, dördüljön el a startpisztoly, immár negyedszer! Egy adag pályamű már itt is van, ezek közlését megkezdjük, a továbbiakat pedig várjuk: ikaluz@prim.hu.

NBA – élőben az Interneten!

Ámulattal tölt el, amikor a tévében nézem ezeket a két méternél magasabb, és gyakran több mint 110 kilós tiszta izom hústornyokat, ahogyan viaskodnak, egymásnak feszülnek a pályán. *Michael Jordan, Magic Johnson, Malone, O'neill, Pippen* – hatéves gyerekek fújják ezeket a neveket Orlando Magics-sapkában... Vagy ott van mind közül a legnagyszerűbb, legérdekesebb és legszínesebb: *Dennis Rodman*! Játéka szabadságot és erőt sugároz. A világ legjobbja „lepattanószerzésben", úgy, mint Jordan a pontszerzésben. Ha azt mondom, hogy a Chicago Bulls a legjobb csapat az NBA-ben, akkor feltehetően sokan egyetértenek velem, de természetesen ugyancsak nagyszerű a Seattle, csak nekik nincsenek ilyen emberek a birtokukban, mint a Bullsnak....

Na szóval, az a lényeg, hogy

minden sportriporter elmondja a véleményét a csapatokról ezen az oldalon. A statisztikákat, pontokat, címeket, faultokat stb. De ha akarjuk, akkor megnézhetjük a meccsekből az izgalmas részeket. Ha pedig egyszerűen csak ahhoz van kedvünk, hogy meghallgassunk egy élő „rádióközvetítést" valamelyik meccsről, akkor csak el kell olvasni, hogy mikor lesz online adás az Interneten, és uccu neki! Persze ha elhalasztjuk, akkor később visszatérve meghallgathatjuk – az anyag nem vész el.

Betekinthetünk az NBA történetébe, lekérhetjük a nagy pillanatok képeit, és megtudhatjuk, hogy mikor lesz a következő meccs a TNT-n, s kik játszanak. (www.nba.com)

THE SHOW MUST GO ON...

Szende Csaba
http://www.angelfire.com/ms/csab

Tori Amos Ereje

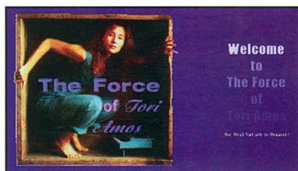
Tori Amos. Ez az, amit nyugodt szívvel s lélekkel ajánlok mindenkinek, aki szereti az igényes zenét. A művész nem egy mai, populáris és divatos zenei irányzatot választott, ám meg tudja fogni a rockzene kedvelőit csakúgy, mint az alternatív vagy a szimfonikus muzsika rajongóit. Tori Amos egy énekesnő, aki érzéki hangjával és elbűvölő zongorajátékával tárja fel szívét a hallgatók előtt.

A www.tal.org/torilink.html oldalt kevés grafikával, de mégis nagyon igényesen építették fel. Temérdek információt találunk itt, a legújabb hírektől kezdve a videoklipeken át a letölthető mp3 formátumú zenefájlokig, ez utóbbiak mennyisége lenyűgöző... Persze ha kevés, és kéznél van a hitelkártyánk, akár meg is rendelhetjük a kiválasztott CD-t vagy videokazettát a CD-NOW segítségével.

Elolvashatjuk, mi történt eddig, és mit tartogat (a tervek szerint) a jövő. Akár Tori esküvői albumába is betekinthetünk. Feliratkozhatunk levelezési listákra, kapcsolódhatunk IRC-csatornákhoz, de aktív hírcsatornaként is kiválaszthatjuk az oldalt, hogy a push-technológiás böngészőnk innen szívja le a friss információt...

Egy szó, mint száz, meg kell nézni, és bele kell hallgatni. Megéri ...

SaintMan@elender.hu

Új csillag az égbolton

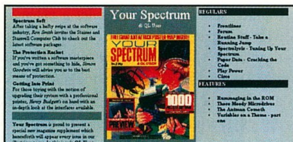
Spectrumos hírforrást fedeztünk már fel korábban is az Interneten, sőt ebbe az Internet Kalauz olvasóit is módunk volt beavatni, ám *Jim Grimwood* a közelmúltban olyan hálószemet szőtt a http://www.users.globalnet.co.uk/~jimg web-címen, hogy muszáj újra sokunk nosztalgiájának tárgya felé fordulnunk... Jim Grimwood nem kisebb fába vágja a fejszéjét, mint a felmérések szerint egyik legsikeresebb Spectrum-folyóirat, a Your Spectrum (továbbiakban YS) összes (21) számának teljes terjedelmű felvitele a webre, s annak okos, jól használható elrendezése.

Mint köztudott, a nyolcvanas évek elején kezdődött hatalmas mikrogép-lázat legalább akkora sajtóláz is kísérte, amely sok-sok különböző kiadványt eredményezett, különböző célzattal, olvasótáborral és sikerrel. Ami viszont kevésbé ismert, hogy miképp változott, fejlődött ez utóbbi ágazat, mivel kecsegtetett a szoftver- és hardvercégek számára, és hogy pontosan melyek is voltak ezek. Nos, nem nehéz felsorolni a legismertebbeket (Computer + Video Games, Crash!, Sinclair User, Your Sinclair, Your Spectrum, ZX Computing, ZXEd, Zzap! – tisztelettel kéretik helyesbíteni, ha valami kimaradt volna), s ezek csak azok, amelyek a Sinclair-ipar alakulását igen hosszú ideig figyelemmel kísérték.

Eme kiadványok mindegyike kialakította saját szigorú osztályozási rendszerét, amelyet egy-egy szoftver értékelésekor alkalmazott. Ez a kategorizálás – kimerítő elemzés, néha „pellengérre állítás" mellett – az esetek többségében nagyon átláthatóvá tett egy terméket, annak erősségeivel és gyengeségeivel egyetemben, bár néha (egyéb politikai viharok és piaci háborúskodások részeként) olyan is előfordult, hogy a legjobb programokat kényszerítette térdre, és a gyenge, idejétmúlt vagy ügyetlen alkotásokat emelte fel meg nem érdemelt magasságokba.

Ezek a disszonáns tendenciák azonban a kezdetek kezdetén, a YS megjelenésekor még nem voltak jellemzőek. Az újság megkezdte három alappillérének felállítását: kapcsolatok kiépítése, ápolása szoftvercégekkel és szerzőkkel; saját recenzió- és kategorizálási rendszer kialakítása, amely idővel egyre inkább a felhasználót és az olvasót vonja be a kritikák megírásába (hmm, mily hasonlóság!); valamint saját, végső hangjának megtalálása, kicsiszolása.

Miért e három kategória a legfontosabb egy „mikro-lap” sikere szempontjából ? Ha belegondolunk, a lapnak a piaci tendenciákat kellett tükröznie, és kellemesen fűszerezve, „fogyasztásra alkalmas” módon kellett tálalnia mindezt. Ennek fő összetevői elsősorban a tények, amelyek szoros összefüggésben állnak az alkotókkal való kapcsolattal, akikről a lap ír. (Igen sokat jelentett egy lapnak, ha jó előre tudott olyan dolgokat egy majdan megjelenő új programról vagy technológiáról, ami alapvető változásokat fog hozni, miközben más kiadványok csak a többi kategóriára építhettek.) A jó információforrások mellett nagyon fontos a hitelesség, ez is erőteljesen függ az előbbi pillérek biztos voltától. Ha továbbmegyünk, az összes írásnak olvasmányosnak, élvezetesnek kell lennie, hisz egy egészséges piacon csak az marad erős, aki azonos területen holnap is valamivel több, mint társai.

Nos, ha egy web-lap az egykori nagyra becsült ropogós újságot kívánja tükrözni, akkor fontos, hogy ugyanazokat az alappilléreket – még ha egy másfajta kategorizálásban is – ugyancsak létrehozza! A YS a legfontosabb vetületekben járt élen; objektivitás, olvasók bevonása a kritikákba, kategóriarendszerek lefektetése, exkluzív interjúk, lefedett területek, kérdéskörök (egyéni rovatok, trükkök egyenesen a fejlesztőktől stb.) és a lap elismertsége, amely mint első és igen érett, ambiciózus vállalkozást, hamarosan márkanévvé varázsolta a YS nevet.

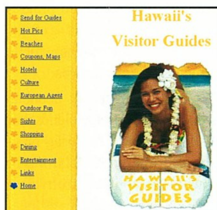
A web-oldal erénye, hogy mindezt tükrözi. Főként a Spectrum-hívők szerezhetnek maguknak mennyei pillanatokat az oldal követésével, de az újságírás területén dolgozók számára is érdekesek lehetnek e cikkek. Még nem teljes a kínálat, eddig három szám legérdekesebb és legjobb állapotban levő oldalai kerültek fel. Hatalmas vállalkozásról van szó, amely jól-rosszul történő feldolgozás után is egyedülálló és időtálló érték. A munkát sok könyvtár is megirigyelhetné. Értékelésünket zárjuk a Spectrum-recenziók stílusában:

Eredetiség:	9/10
Atmoszféra:	10/10
Érthetőség:	10/10
Hitelesség:	10/10
Frissesség:	-
Gyorsaság:	8/10
ÖSSZESEN:	**9/10**

Tánczos Csaba
csaba@securities.com
http://www.securities.com

Hawaii

Aloha mindenkinek! Címünk www.visit-hawaii.com/. Itt vagyunk Hawaii-on! Mégpedig élőben, legalábbis bizonyos pontokon, ott, ahova a web-kamerákat felállították. Ahol meg ez nincs, ott kárpótlásként hatalmas képállomány fogad minket, és kedvünkre válogathatunk, hogy a Magnumból ismert Honoluluról vagy Haitiről szeretnénk-e ízelítőt.

Persze ez még nem minden. Utazási tanácsokkal halmoznak el, sőt megadják, hogy mennyibe kerül bizonyos helyekről, bizonyos ideig Hawaii-ba jutni. Fantasztikus képernyővédők tölthetők le, amelyekből csodás hawaii leányzók bukkannak elő. És természetesen a sziget teljes történelmi hátterét áttekinthetjük.

A képek és hangok együtt olyan légkört teremtenek, mintha tényleg a szigeten lennénk.

Talán csak egy bibi van vele: nehéz „lecsatlakozni” a modemről...

Szende Csaba
http://www.angelfire.com/ms/csab

Gép + narancs

Elfogult vagyok ezzel a hálószemmel szemben. Évekkel ezelőtt ha valaki azt mondta volna, <tag>, valamiféle szervezet tagjára gondoltam volna, vagy arra, hogy az illető ezt a szót úgy használja, ahogy én valakit fejnek, fazonnak hívok. De már akkor is kialakult felfogásom volt a cyberkultúráról, a virtuális élet előnyeiről, hátrányairól. Azóta túl vagyok az onMouseOver és onMouseOut problémáján, de az internetes társadalomhoz máig hasonló felfogással viszonyulok, mint annak idején. Ezt az irányvonalat adta meg nekem az évek folyamán Bodoky szerkesztő úr „gép+narancs” rovata a MaNcsban. Ezek az írások találhatók meg összegyűjtve a http://caesar.elte.hu/~bodoky/gepnar címen.

Ebben a rovatban volt már szó arról, hogy az emberek nagy része nem szeret a monitorról olvasni. Nos, ha valaki ebbe a csoportba tartozik, ezúttal vegyen erőt magán! A rengeteg hasznos és érdekes ismeretterjesztő jellegű cikk mellett az „egotripszerű” és az általam bomlasztónak tartott humoros cikkeket vétek lenne bárkinek is kihagyni. A User, a Rendszergazda, a Tiszta cyberrománc vagy a Vasárnapi cyberpunk szinte telitalálat, némi önïróniával mindenki magára ismerhet, aki a galaxis stopposaként tengeti életét a monitor előtt. Remélem, sokaknak sikerült felkeltenem érdeklődését, talán olyanoknak is, akik eddig tényleg kerülték a csak szöveges állományú oldalakat.

gery@cyberjunkie.com

Ha valaki kevesli e-postaládája forgalmát, megoldásként nyugodtan ajánlom számára: lépjen be néhány levelezőcsoportba. Garantált, hogy ezt követően nem levél-, hanem légszomja lesz, annyi e-mail fut be, hogy – ha azoknak csak a töredékére is energiát szán –, levegőt venni se lesz ideje. Mindezek után felmerül a kérdés: jó dolog-e a levelezési lista, vagy sem? Nos, ha erre egy szóban lehetne válaszolni, nyilván nem szánnánk neki egy kétrészes cikksorozatot. A választ ebben sem igazán mi adjuk meg, de talán kap az olvasó néhány szempontot ahhoz, hogy maga dönthessen, neki személy szerint jó-e, vagy sem.

Azok a híres levelezőlisták I.

Amikor tömve az e-postaláda

Kezdjük egy egyszerűbb kérdéssel: mi indít valakit arra, hogy levelezőlistát keressen? Nyilván az, hogy hasonló érdeklődésű emberekre szeretne találni, de erős lehet benne az egy-egy témában való elmélyülés vágya is. Eredetileg az egyetemi tanárok és kutatók lényegében ehhez hasonló motivációja, igénye hozta létre a gyors információcserének azt a formáját, amelynél a gondolatok nem csak egy irányban haladnak tova, hanem eljutnak a téma minden kutatójához, és ez a „telekonzílium" ugyanígy folyik tovább, amikor valamelyik kolléga továbbgondolja a leírtakat, és írását megint csak mindenki elolvassa. Az ötlet annyira bevált, hogy a levelezőlisták elárasztották a világot, és kinőve az egyetemi kereteket, számuk viharos gyorsasággal több tízezerre nőtt.

Ezzel együtt egy „mezei" internetező nem biztos, hogy beléjük botlik, én is ismerőseimtől, levelezőtársaimtól kaptam az alábbi három „katalóguscímet":

http://www.centralnet.hu/gyujtemenyek/levlista

http://www.webujsag.kibernet.hu/levlista/index.htm

http://www.externet.hu/lists

Egy olyan tippet is kaptam, amit azok

Amikor

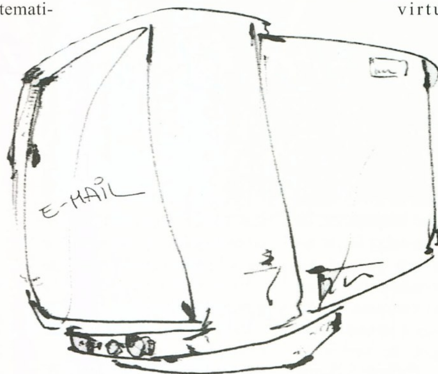

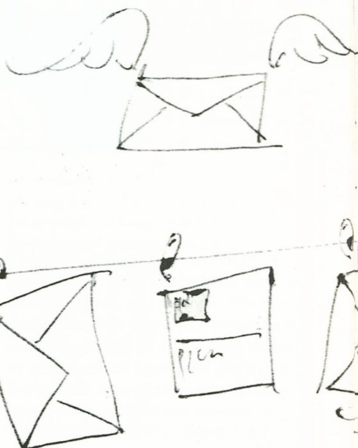
szintén követhetnek, akiknek csak levelező-hozzáférésük van az Internethez, és éppen ezt az ablakot szeretnék szélesebbre tárni a levelezőlistákra való feliratkozással. Nos, e-mailben a help@hix.com címre lehet írni, és kérésre küldenek magyar nyelvű tájékoztatót. Innen azután sok mindent megtudhatunk, egyebek közt a szolgáltatásokon belül az e-mail címszó alatt megleljük a levelezőlistákat is, két csoportba sorolva.

A főbb levelezési listák közül a TIPP mindennapi ötletbörze hirdetési melléklettel, a GURU technikai ötletbörze ugyancsak hirdetési melléklettel, és létezik egy MOKA nevű lista is a vicces kedvűeknek. A másik nagy csoportból, a tematikus levelezési listák közül kiemelném a RANDI nevű moderált magazint, amely ismerkedőknek készül, a SPORT-ot, a KULTURA-t, a KORNYESZ-t, a JATEK-ot és az OTTHON-t, amelyek neve jól tükrözi a témakört. De van levelezési lista a doktorandusoknak, a budapestieknek, létezik moderált tudományos magazin, a keleti kultúrák iránt érdeklődők számára pedig ott az ÁZSIA. PARA néven a parajelenségek fóruma fut, a WEBMESTER pedig internetes szakmai fórum.

Az Internet-témákkal foglalkozó könyvek is szánnak legalább egy fejezetet a levelezési listáknak, s a Világhálón bóklászva is akadhatunk ilyen címekre, én például épp a „véletlen szárnyán" jutottam el a „magyar vonatkozású levelezőlisták katalógusának", a HUNLIST-nek a címeire: www.lib.bke.hu/virtual/hunlist.htm, www.mek.iif.hu/MEK/hunlist.htm. Itt a hazai vagy magyar vonatkozású listákat próbálták összegyűjteni, egységesített formában. Az 1848 elnevezésű lista a 48-as magyar szabadságharccal és a kapcsolódó eseményekkel foglalkozik, de találhatunk levelezési csoportot a történeti magyarság őskultúrája, Széchenyi vagy a rovásírás témakörében is. A 7KOR irodalommal és költészettel foglalkozik, és rendszeres irodalmi feladványokkal is kecsegtet a listaismertető. Az AK a magyar nyelvű agykontrollosok levelezőlistája. Van itt minden: film, zene, csillagászat, fizika, táncművészet, folklór, történelem, számítástechnika, de fellelhetjük Nagy Feró Garázs elnevezésű levelezési csoportját vagy a L'art Pour L'art Társulathoz kötődő listát, ugyanakkor a muzeológusok, az orvosok, a tanárok, a könyvtárosok is téma szerint csoportosulnak.

Vannak különlegességek, illetve a téma mellett különféle megszorításokat tartalmazó listák is. Az előbbire példa a Hungarian Lobby, amely magyar érdekképviseletre törekszik a nagyvilágban a politikai szervezetek, politikusok befolyásolásán keresztül; az utóbbira példa mondjuk „a Mór környékén élő computer-rajongó fiatalok" listája. Néha

tömve az e-postaláda

különös párosítások fordulnak elő egy-egy listán, mint például a ZOORELIGION esetében. Ez a lista a zoológiai és vallási érdeklődésű emberek magyar nyelvű társalgási fórumának vallja magát, a két téma rendkívül szerteágazó és érdekes összefüggéseiben való elmerülésre adva lehetőséget. És hogy mit rejt a MAFLA? Vélhetően nevével ellentétben nem igazán buta embereket, hiszen voltaképpen a Magyar Filozófiai Listáról van szó. A MAFLA a filozófia, illetve társ- és határterületei oktatásával, kutatásával, rendezvényeivel, publikációival, valamint minden egyéb, szélesebb érdeklődésre számot tartó kérdésével vagy ügyével foglalkozó magyar nyelvű fórum. Ugyancsak jópofa a SOHIVATAL, amelynek nem titkolt célja, hogy felállítson és fenntartson egy kulturált fórumot, ahol bárki bármilyen témában ismertetheti a véleményét, segítséget kérhet és adhat. S ha már a segítségnyújtásnál tartunk, itt érdemes megemlíteni a THE VOYAGER-t, amely mindazoknak szól, akik érdeklődnek a világjárás iránt. A lista saját hitvallása szerint iránytű mindazoknak, akik új helyekre utaznak, információt keresnek, segítségre szorulnak, legyen az olcsó szállás, szórakozási lehetőség, látványosság, kedvenc étterem, étel, vagy akár vásárlási tipp egy adott helyen.

Ha tagjai vagyunk egy levelezőlistának, ott is „elhangzanak" időnként ajánlások, ahogy a következő e-mail-részlet is bizonyítja:

„Szervusztok! Tegnaptól él a HANG levelezési lista a HIX-en belül. Fel lehet rá iratkozni hanggal foglalkozó profiknak és amatőröknek..."

Az is érdekes eset, amikor más listán, értesítőn találunk híradást új levelezőlistákról. Talán sokan ismerik Wagner Úr értesítőjét, ahol a közelmúltban például ezt olvashattuk:

„Externet levelezési listák – EXTERNET Kft., Szolnok.

Új levelezési listák indultak listaszerverünkön az elmúlt napokban. A jelenlegi 18 lista közül a két legfiatalabb a Drog és a Benső út, melyet ajánlunk mindenki figyelmébe."

Az Externetnél egyébként listája van az akvarisztika iránt rajongóknak, ahol a résztvevők megoszthatják egymással tapasztalataikat, kérdéseiket, bosszúságaikat és örömeiket kedves lakótársaikról, a halakról és a teknősökről. A Deviancia elnevezésű listára olyan embereket várnak, akik egyéni gondolkodásmódjuk, szokatlan nézeteik, mások számára megdöbbentő véleményük és hozzáállásuk miatt peremhelyzetbe kerültek. „Ha az élet bármilyen területén deviáns vagy, csatlakozz hozzánk! Kérdések, javaslatok, vélemények jöhetnek dögivel" – hangzik a felszólítás. Egyébként az Externet listaismertetőire jellemző az emberközeliség, túllépnek ugyanis a szűkszavú, tényszerű ismertetéseken, és ennyiben mások, mint a többi listafelsorolás.

A Drog levelezési csoportba olyan fiatal vagy idősebb korosztályú emberek jelentkezését várják, akiknek az életét bármilyen káros szenvedély befolyásolja, de elsősorban a drog a központi téma. Mindenki megtudhatja, hogy mit próbál ki, és mit kockáztat, mert a listán szeretnék megismertetni az érdeklődőkkel a kábítószerek fajtáit, eltérő típusait, és nem utolsósorban a veszélyekre próbálják felhívni a figyelmet, miközben választ kaphatunk a felmerülő kérdésekre is. „Ne dugjuk a fejünket a homokba, a kábítószer... létező dolog!!!" – szól a figyelmeztetés. Van környezetvédelmi lista, paranormális jelenségekkel foglalkozó lista, de az állatorvosok is fenntartanak levelezési csoportot, a Konyha pedig a hasukat kedvelők, receptcsere közben csevegők listája.

Az Interneten böngésző két érdekes elnevezésű levelezési listával is találkozhat az Externetnél. A „zsebkendő" azok számára szerveződött, akik szeretnék másokkal megosztani legbensőbb titkukat. Magánéleti, családi és szexuális problémák, munkahelyi mérgelődések, csalódások, hirtelen dühkitörések, titkos gondolatok, rejtett vágyak mind elférnek ezen a listán.

A másik levelezési listáról, a „fokhagymáról" már csak a jövő hónapban – a folytatásban – írunk.

Csapó Ida
csapoida@mail.zalaszam.hu

Lépéselőny vérbeli Kereskedőknek!

Az elektronikus kereskedelem az Interneten:

- új piacokat jelent
- hatékony piackutatási formát nyújt
- a hagyományos bolti kereskedelemhez képest alacsonyabb költséggel üzemeltethető
- javítja a cég arculatát.

Areco Systems Kft.

1119 Budapest, Fehérvári út 83.
Tel: 204-3020, Fax: 204-3019
E-mail: info@areco.hu, Honlap: www.areco.hu

Az IFABO-n már mindenkit ugyanúgy hívnak.

EasyCall személyhívón.

Keresse fel az **A pavilon 308/D stand**ját: az **EasyCall** Személyhívó szolgálat itt mutatja be legújabb készülékeit és szolgáltatásait.

Sőt egy különleges meglepetést is tartogat a vásár látogatói számára: ők részesülhetnek először speciális készülékbérleti akciójának előnyeiben.

A szolgáltatás előfizetőinek most nem kell készüléket vásárolniuk. Havonta csupán nettó 10, 150, vagy 250 forintért bérelhetik is személyhívójukat.

EasyCall személyhívó. *Mennyi mindent tud!*

EasyCall Személyhívó Szolgálat
Budapest, XIII. Klapka u. 2-4. Tel.: 06/1/467-5566
www.easycall.hu; kozonsegszolg@easycall.hu

MAPNET ORSZÁGOS HÁLÓZAT:

CAD+Inform Kft. 4026 Debrecen, Bem tér 18/C.
Tel.: 36-52 452-685, fax: 36-52 452-685
e-mail: cad.inform@mapnet.hu

Foton-2000 Kft. 1073 Budapest, Akácfa u. 63.
Tel.: (06-1) 352-0317, fax: (06-1) 352-2910
e-mail: foton@mapnet.hu;
Internet: http://www.foton-2000.hu

Geoform Mérnök Stúdió Kft.
3531 Miskolc, Kiss Ernő u. 23. Tel.: 06-46 401-230, 06-46 401-240, fax: 06-46 401-880
e-mail: geoform@mapnet.hu
Internet: http://www.geoform.hu

Geonet Bt. 6630 Mindszent, Téglás u. 15.
Tel.: 06-62 226-932, 06-60 487-700, 06-60 475-186
e-mail: geonet@mapnet.hu

GEOTRADE HUNGARY Kft. 1149 Budapest
Nagy Lajos király u. 191. Tel.: 251-8327, 221-9237, 252-6745, fax: 252 6745
e-mail: geotrade@mapnet.hu

KREATÍV BAU Kft. 8315 Gyencsdiás, Park u. 6.
Tel.: 06-83 316-328, fax: 06-83 316-328
e-mail: kretivbau@mapnet.hu

PANNON GEODÉZIAI Kft.
8200 Veszprém, Kádártai út 31/A
Tel.: 36-88 403-290, fax: 36-88 403-290
e-mail: pannongeod@mapnet.hu

SZUMMATEL Kft. 4484 Ibrány, Lenin u. 59.
Tel.: 06-42 200-433, Tel/fax: 06-42 423-805
e-mail: szummatel@mapnet.hu

Teodolit Kft.
9400 Sopron, Várkerület 112. Tel./fax: 06-99 340-477
e-mail: teodolit@mapnet.hu

Keresse az Ön MAPNET Partnerét!

Rendkívüli 40% kedvezmény Július 31-ig

Miénk itt a tér

Információ elérése környezeti sajátosságok és szempontok szerint az Internet-en keresztül
•
Országos ügyfél hálózat
•
Közvetlen kapcsolat szolgáltatásaihoz
•
Közvetlen kapcsolat Internet címéhez
•
Önkormányzathoz tartozó nonprofit szervezeteknek ingyenes megjelenés
•
Látogasson el hozzánk: http://www.mapnet.hu

Az Ön által jelenleg is használt Internet-technológia rohamos fejlődést mutat és várhatóan az egyik leggyorsabban fejlődő szegmense lesz a telekommunikáció ezen területének.
A fejlődés egyik következő lépésének eredményeképpen szeretnénk bemutatni a **MapNet** Internet szolgáltatást.

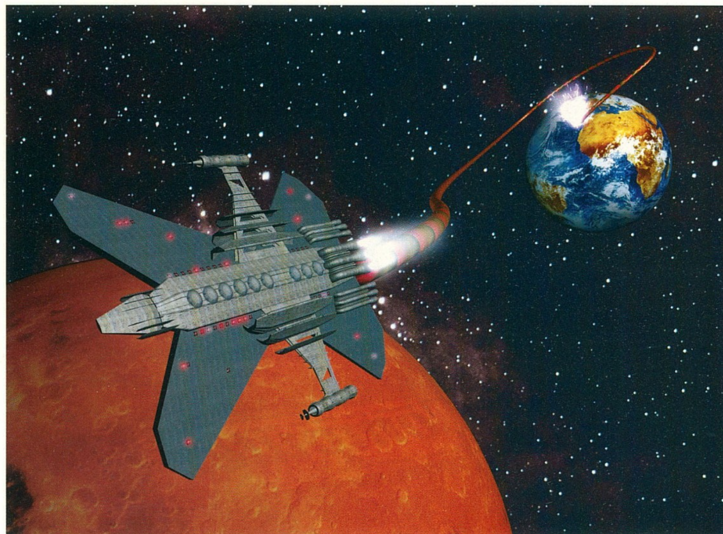

A **MapNet** szerver alaptechnológiája a korábbi böngészők alfabetikus keresési eljárását helyezi térképi alapokra. Lehetőség van egy-egy település megfelelő léptékű térképén, különböző tematika szerint adatokat elhelyezni, pl. felületek, feliratok, szimbólumok, amelyek a tematikaleírás alapján egyértelműen hordozzák az objektum sajátságos tulajdonságát. Mit jelent ez?

A felhasználó az Internet-en keresztül a megszokott térképi környezetben keresheti a kívánt információt. A **MapNet** segítségével könnyűszerrel megtalálhatja az Ön Web oldalát, hídetését, szolgáltatásait, termékeit.

MapNet
www.mapnet.hu

SZÁMÍT A TECHNIKA!

Mi hosszú távra tervezünk. És Ön? Az első hazai hálózatépítő cég, az X-BYTE megépíti Önnek a **legkorszerűbb informatikai hálózat**ot, amelyen egyszerre működhet a telefon, a fax, a riasztó, a beléptető rendszer és természetesen a számítógépes adatfeldolgozó rendszer is. **ISO 9001**-es minősítésünk, 5000-nél több hibátlanul működő hálózatunk elegendő alapot ad arra, hogy strukturált rendszereinkre **élettartam-garanciá**t vállalhassunk.

1037 Budapest, Hunor u. 55., tel.: 250-7016, fax: 250-7024
E-mail: xbyte@xbyte.datanet.hu , internet: www.xbyte.hu

TRAVEL

Budapest legjobb repülőjegy árai.

	Eredeti ár	Akciós ár
New York	~~70.000 Ft~~	65.000 Ft
San Francisco	~~89.000 Ft~~	83.000 Ft
Miami	~~91.000 Ft~~	86.000 Ft
Los Angeles	~~89.000 Ft~~	83.000 Ft
Las Vegas	~~101.000 Ft~~	95.000 Ft
Toronto	~~80.000 Ft~~	77.900 Ft
Sidney	~~149.000 Ft~~	136.600 Ft
Bangkok	~~103.700 Ft~~	98.000 Ft
Amsterdam	~~35.200 Ft~~	32.000 Ft
Stuttgart	~~36.500 Ft~~	33.600 Ft
Párizs	~~36.800 Ft~~	33.900 Ft

A fenti repülőjegyárak nem tartalmazzák a repülőtéri illetéket és bizonyos feltételekkel érvényesek.

Miért utazna drágán, ha olcsón is lehet?

A legjobb amerikai "Fly and Drive" utazások:

Florida	9 nap	109.800 Ft-tól
California	9 nap	116.000 Ft-tól
Nemzeti parkok	9 nap	133.600 Ft-tól
Hawaii	10 nap	174.300 Ft-tól
Kelet-nyugat	17 nap	163.800 Ft-tól

Egyedülálló szolgáltatás csak nálunk!
Az Interneten megnézheti az árakat, menetrendet és elkészítheti foglalását.
www.american.hu

Ön vagy cége sokat utazik? Kössön szerződést velünk, a legjobb árakból további kedvezmények!

Autóbérlés akció!

Floridában 1 hét, CASCO biztosítással már 26.700 Ft-ért!

1052 Budapest, Váci utca 15.
E-mail: reservation@american.hu

Forró drót: 266-6548